

การศึกษาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5

โดย

พลตำรวจตรี ประจวบ วงศ์สุข
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 61
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2561 - 2562

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5” ลักษณะวิชา สังคม จิตวิทยา ของ พลตำรวจตรี ประจวบ วงศ์สุข เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกัน ราชอาณาจักร รุ่นที่ 61 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2561 - 2562

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง การศึกษาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร
ภาค 5

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี ประจวบ วงศ์สุข **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ 61

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 โดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาสถานการณ์ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

ผลการศึกษา พบว่า การจับกุมคดียาเสพติดในรอบปีที่ผ่านมา ผลการจับกุมยาเสพติดในปี 2561 มีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2559 และ 2560 แนวโน้มของการค้ายาเสพติดในปี 2562 และอนาคตมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยมีแนวทางการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ประกอบด้วย การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเด็ก เยาวชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด แนวทางการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ประกอบด้วย การสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ปราบปรามยาเสพติด การพัฒนาศักยภาพการปราบปราม ควบคุมพืชเสพติด ถึงแม้จะมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 แต่ในปัจจุบันยังพบปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ ปัญหาด้านทรัพยากร การวางแผนการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการประสานงาน ปัญหาด้านการยอมรับปัจจัยการทำงานภายในองค์กรที่ส่งผลต่อแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และจะต้องมีการพัฒนา หรือทบทวนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ยาเสพติดในแต่ละช่วงเวลา

Abstract

Title Guidelines for Prevention and Suppression of Narcotics in Provincial Police Region 5
Field Social- Psychology
Name Pol.Maj.Gen.Prajob Wongsook **Course** NDC **Class** 61

This study is a study the situation of drug trafficking in the area of the Provincial Police Region 5 at present. Guidelines for prevention and suppression of narcotics in the Provincial Police Region 5, with the objective of education. To study the situation Guidelines for the prevention and suppression of narcotics in the Provincial Police Region 5 to propose guidelines for the implementation of drug prevention and suppression authorities Work effectively and have clear operational goals.

The study found that the arrest of drug cases in the past year. The results of drug addiction in 2018 have increased when compared to 2016 and 2017. The trend of drug trafficking in 2019 and the future tend to increase. With guidelines for drug prevention in the Provincial Police Region 5, consisting of plans to prevent narcotic epidemics in children, youth, schools and establishments plans to build villages / communities Strong drug safety. Guidelines for the suppression of narcotics in the Provincial Police Region 5 include: Drug interception program, precursor and chemicals drug suppression program. Plan for potential suppression development and drug control plan. Although there are guidelines for solving drug problems in the strategic plan to prevent and solve drug problems, 2015-2019, but at present, there are problems of prevention and suppression of drugs, including 1) Resource problems 2) Operational planning 3) Coordination problems 4) Acceptance issues Internal work factors that affect the guidelines for prevention and suppression of narcotics and must be developed or reviewed to suit the context of the drug situation in each time.

คำนำ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษา สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 โดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน ศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงแก้ไขปัญหาค้างขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจนในเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

พลตำรวจตรี

(ประจวบ วงศ์สุข)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	6
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	6
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับ ปัญหายาเสพติด	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดของการวิจัย	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ขอบเขตของการวิจัย	40
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	40
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การรวบรวมข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
ตอนที่ 1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน	43
ตอนที่ 2 แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5	49
ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	76
ตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุป	82
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	
ผนวก ก แบบสัมภาษณ์	93
ประวัติย่อผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1-1 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติดทุกข้อหา แยกตามจังหวัดในเขตพื้นที่ภาค 5	2
4-1 ผลการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2561 (1 ตุลาคม 2560 – 30 กันยายน 2561)	46
4-2 เปรียบเทียบการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2559 – 2561	47
4-3 เป้าหมายการดำเนินโครงการตำรวจประสานโรงเรียน (1 ตำรวจ 1 โรงเรียน) ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (เป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ของจำนวนโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ)	50
4-4 เป้าหมายการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ (62,000 คดี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562	55
4-5 เป้าหมายการจับกุมหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และข้อหาตามพระราชบัญญัติ มาตรการฯ พ.ศ.2534 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (หมายจับตั้งแต่ 11 ตุลาคม 2545 – 30 กันยายน 2561)	56
4-6 เป้าหมายการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหาและข้อหาตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562	56
4-7 เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติด (ขออนุมัติจับกุมและขออนุมัติ ตรวจสอบทรัพย์สิน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562	58
4-8 เป้าหมายมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ที่ส่งขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สินต่อ เลขาธิการ ป.ป.ส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562	59
4-9 เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติด จำนวนคดีฐานความผิดตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ฐานความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือ กฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ที่หน่วยต้องดำเนินการปีงบประมาณ 2562)	60
4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน คนส่วนใหญ่ต่างให้ความสำคัญและสนใจในปัญหาการเมือง แต่ยังมีปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่หลายฝ่ายละเลย ปัญหาดังกล่าวเป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ นั่นคือปัญหายาเสพติด ซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมไทย ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อประเทศชาติ รวมไปถึงภาคภูมิภาคเอกชน ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดขององค์กร หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ถึงแม้รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ละหน่วยต่างวางนโยบายมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบ จำหน่าย และเสพยาเสพติด แต่ก็ไม่สามารถขจัดยาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน และนับวันปัญหายาเสพติดยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

สถานการณ์ปัญหายาเสพติด ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง มีการจับกุมยาเสพติดที่ลักลอบเข้ามาภายในประเทศอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มผู้ค้ารายสำคัญยังคงมีบทบาทในการซื้อขาย และลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดยังอยู่ในระดับที่รุนแรง นับเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ตามยุทธศาสตร์หลังแผ่นดินอาชญาเสพยาเสพติด โดยในปีงบประมาณ 2559-2561 มีการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 70,873 คดี ผู้ต้องหา 72,287 คน เป็นการจับกุม 5 ข้อหาสำคัญ จำนวน 19,207 คดี ผู้ต้องหา 21,150 คน (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5, 2561)

แนวโน้มความรุนแรงของปัญหายาเสพติดยังคงทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลในปี พ.ศ.2561 พบว่าคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาคดี 5 อันดับแรก ได้แก่

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
2. พระราชบัญญัติจราจรทางบก
3. พระราชบัญญัติการพนัน
4. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง
5. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ

เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษยังคงอันดับหนึ่งของคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2561) นอกจากนี้ข้อมูลผลการจับกุมของ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงผลการจับกุมคดียาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1-1 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติดทุกข้อหา แยกตามจังหวัดในเขตพื้นที่ภาค 5

ผลการจับกุม ทุกข้อหา แยกตามจังหวัด						
จังหวัด	2559		2560		2561	
	คดี	คน	คดี	คน	คดี	คน
เชียงใหม่	6,235	6,683	7,706	7,851	9,366	9,566
เชียงราย	3,333	3,745	4,568	4,457	5,556	5,134
ลำปาง	1,322	1,509	2,995	3,089	3,634	3,644
พะเยา	1,041	1,151	1,816	1,762	2,245	2,095
แพร่	2,537	2,654	2,462	2,452	2,658	2,620
น่าน	1,175	1,271	1,155	1,475	1,979	1,979
ลำพูน	1,587	1,696	2,660	2,705	3,502	3,561
แม่ฮ่องสอน	282	307	532	435	527	446
รวม	17,512	19,016	23,894	24,226	29,467	29,045

ที่มา : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2560.

ในทุกๆ รัฐบาลได้มุ่งเน้น และให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดมาโดยตลอด สังเกตได้จากนโยบายของแต่ละรัฐบาลที่ประกาศออกมา จะมุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามปัญหา ยาเสพติดเป็นสำคัญ และด้วยความที่การจะจัดการกับปัญหาเสพติดนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งข้าราชการ ตำรวจ ทหาร พลเรือน เพื่อให้ การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ส่งผลให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ประกอบกับกลไกของรัฐบาลบางส่วนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้น ทำให้ปัญหายาเสพติดได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะยาบ้าที่มีแนวโน้มในการแพร่ระบาดมากขึ้น หากไม่มีมาตรการการป้องกันแก้ไขอย่างรวดเร็วให้สำเร็จเป็นรูปธรรมแล้ว จะเป็นตัวการทำลาย ทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของชาติ ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาการผลิตยาเสพติด และการลักลอบ

ลำเลียงขนยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาอย่างไร้ขีดจำกัด การแพร่ระบาด ยาเสพติดเป็นผลจากที่มีการนำเข้ายาเสพติดในปริมาณมากเกินกว่าความต้องการที่แท้จริง ทำให้เกิดกลุ่มการค้ามากขึ้น และกระจายครอบคลุมไปในทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากร

การดำเนินงานด้านการปราบปรามยาเสพติด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประสานความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หน่วยงานทหาร ตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กรมศุลกากร กรมราชทัณฑ์หรือแม้กระทั่งกระทรวงสาธารณสุข เพราะการจะป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่การป้องกัน การปราบปราม การจับกุม การลงโทษ ไปตลอดจนกระทั่งถึงการบำบัดฟื้นฟู

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย จึงมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนการจัดการกับปัญหายาเสพติดในลักษณะเชิงรุก เน้นการป้องกันปราบปรามและจับกุมปัญหาการค้ายาเสพติด โดย ตำรวจภูธรภาค 5 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือ จึงมีหน้าที่ที่จะต้องบูรณาการแนวคิดตามนโยบายนำมาสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เกิดผลจริงทั้งในแง่ของการกำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการองค์กร จัดการทรัพยากร งานด้านการข่าว ตลอดจนการดำเนินการทางยุทธวิธีในการป้องกันปราบปรามผู้ค้าและแหล่งผลิตยาเสพติด เป็นต้น

โดยภารกิจในการปราบปรามยาเสพติดของ ตำรวจภูธรภาค 5 แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านปราบปราม เร่งรัดกวาดล้างจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้าและส่งออก รวมทั้งผู้สมคบและผู้สนับสนุนช่วยเหลือ สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน และสกัดกั้นการลำเลียงเข้าพื้นที่ตอนใน การปิดล้อมตรวจค้นแหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดน และพื้นที่ตอนใน การบังคับใช้กฎหมายและมาตรการตรวจสอบเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด รวมถึงการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน (เส้นทางการเงิน) ของผู้เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ทั้งระบบ ดำเนินการทางวินัยและทางอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้ง

2. ด้านป้องกัน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อต่อต้าน ตอบโต้ต่อปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนทั้งในระบบการศึกษาและในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมมือช่วยกันอย่างจริงจัง

3. ด้านการบำบัดรักษา สนับสนุนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษา ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ตามที่ได้รับการร้องขอหรือมอบหมาย

มาตรการการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของตำรวจภูธรภาค 5 การสกัดกั้น ณ ด่านตรวจ/จุดตรวจชายแดน และพื้นที่ตอนใน มีการแบ่งด่านตรวจ/จุดตรวจออกเป็น

1. ด้านตรวจค้นยาเสพติด/จุดตรวจป้ายทะเบียนรถยนต์ (License Plate) ตามกรอบ
ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 จำนวน 74 จุด
2. ด้านตรวจ/จุดตรวจ (ตามแผนประชารัฐร่วมใจ ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.2561
สำนักงาน ป.ป.ส.) ทั้งหมด 77 จุด ดังนี้
 - 2.1 ชายแดน จุดเน้นพิเศษ 36 จุด
 - 2.2 ตอนใน จุดเน้นพิเศษ 13 จุด
 - 2.3 ชายแดน ปฏิบัติการทั่วไป 26 จุด
 - 2.4 ตอนใน ปฏิบัติการทั่วไป 2 จุด
3. สกัดกั้นการลำเลียงทางขนส่งโดยสารประจำทาง 2 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย)
4. สกัดกั้นการลำเลียงทางรถไฟ
5. สกัดกั้นการขนส่งพัสดุภัณฑ์และไปรษณีย์
6. สกัดกั้นตามท่าอากาศยานนานาชาติ 2 แห่ง (ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่
ท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง เชียงราย)

จากประเด็นปัญหาต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา
สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด รวมถึงการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจนในเพื่อให้
เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5
รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยเฉพาะแนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5

2. ในส่วนของศึกษานโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะทำการศึกษาในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ.2561 เพื่อหาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 และแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

3. จะวิจัยเฉพาะนโยบายที่เปิดเผยได้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา แนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะทำการศึกษาในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อหาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 และแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้แนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 และแปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 โดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1. ความหมายของอาชญากรรม

Satherland & Cressey (1967 อ้างถึงในปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2537, หน้า 99-105) ได้ให้ความหมายว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการประณามที่น่าลงโทษเพียงใด หรือผิดศีลธรรมมากน้อยเพียงใด หรือเลวทรามต่ำช้าเพียงใด ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมหากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548, หน้า 14) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำความผิดที่มีเจตนา ซึ่งความผิดนั้นมีลักษณะที่ร้ายแรงมีอันตรายต่อสังคม การกระทำผิดที่เป็นอาชญากรรมย่อมได้รับโทษจากสมาชิกของคนในสังคมและกฎหมายบ้านเมืองอย่างเป็นทางการ และมีขั้นตอนการปฏิบัติดำเนินคดี

ประธาน วัฒนวานิชย์ (2546, หน้า 24) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำที่ควรดเว้น โดยเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ซึ่งรัฐจะลงโทษผู้กระทำความผิดตามกระบวนการยุติธรรม

สุดสงวน สุธีสร (2547, หน้า 8) ให้ความหมายว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อาชญากรรมจึงเป็นเรื่องที่น่ากลัว และร้ายแรง

และ เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการเข้าไปเกี่ยวข้อง การกระทำใดๆ ก็ตามที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืน หรือ ขัดต่อด้วยบทกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้และผู้กระทำอาชญากรรมจะต้องได้รับการลงโทษตามด้วยบทกฎหมายที่กำหนดไว้ในขณะนั้น

ดังนั้น อาชญากรรมจึงเป็นการกระทำของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยรัฐบัญญัติไว้เป็นข้อห้ามอันได้แก่กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชญากรรม จะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งจะมากหรือน้อยจะขึ้นกับระดับความรุนแรงของพฤติกรรมการกระทำความผิด และบทกำหนดโทษตามกฎหมาย

ดังนั้น การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น หากเกิดขึ้นต้องสามารถปราบปรามจับกุมดำเนินคดีให้ได้ โดยทั่วไปมีแนวคิดหลักการ ทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จึงจำเป็นจะต้องศึกษาและปรับให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน สังคม และประเทศ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2.1 การป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรมเป็นการใช้มาตรการและวิธีการต่างๆ ที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นโดย ได้แก่ การกำจัดต้นเหตุการณ ขจัดความปรารถนาที่จะกระทำผิด และ การขจัดโอกาสที่จะกระทำผิด ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในการร่วมมือกัน และเป็นภารกิจที่สำคัญของหน่วยงานตำรวจ ตลอดจนการใช้มาตรการต่างๆ ระวังเหตุการณ์ที่มีการกระทำความผิด ทั้งนี้ มาตรการป้องกันอาชญากรรม แบ่งออกได้ 3 มาตรการ คือ (สุพิศาล ภักดีนฤนาถ และคณะ, 2556, หน้า 11)

2.1.1 มาตรการการป้องกันพื้นฐาน เป็นการปฏิบัติการใช้แนวความคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการเกิดอาชญากรรม ที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสังคมสภาพของผู้ที่จะประกอบอาชญากรรม และโอกาสในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งในด้านโอกาสในการประกอบอาชญากรรมนี้ถือเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องปฏิบัติโดยตรงเพื่อไม่ให้คนที่คิดจะประกอบอาชญากรรมมีโอกาสได้กระทำ หรือให้มีโอกาสน้อยที่สุด โดยอาจจะทำในรูปของการตัดโอกาสโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ ก็คือการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบปรากฏในพื้นที่ และช่วงเวลาที่เหมาะสมในเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดอาชญากรรม เช่น ในช่วงเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ล่อแหลมต่อการประกอบอาชญากรรมต่างๆ เป็นต้น

2.1.2 มาตรการป้องกันตามปกติ คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงาน เพื่อผลการป้องกันการเกิดอาชญากรรมทั่วไปในทุกคดีและมีมาตรการติดตามตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

2.1.3 มาตรการป้องกันเชิงรุก คือ การปฏิบัติหน้าที่ โดยมีความหมายใกล้เคียงกับการปราบปรามแต่ยังไม่ถึงขั้นของการจับกุม เป็นการปฏิบัติที่เข้าไปใกล้กับคนร้ายมากขึ้นกว่า มาตรการป้องกันตามปกติ วิธีการนี้จะเน้นที่ความสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันมากกว่าการหวังผลจับกุม

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมแบบเก่า

สุพิศาล ภักดีสินธุ และคณะ (2556, หน้า 16) ได้กล่าวถึงแนวทฤษฎีที่ใช้ในการป้องกันอาชญากรรมแบบเก่า ประกอบด้วย

2.2.1 ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย มียุทธวิธีที่ตำรวจใช้ คือการตรวจท้องที่ เนื่องจากการปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม เพราะความเกรงกลัวการจับกุม ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบ และรถวิทยุสายตรวจ จึงควรมีลักษณะเด่นชัดเห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรหรือผู้ที่ประกอบอาชญากรรม นอกจากนั้น การตรวจท้องที่สม่ำเสมอต่อเนื่อง จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่ง

2.2.2 ส่วนแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ เพื่อป้องกันอาชญากรรมนั้น คือ การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตรา รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายทรัพย์สินของตนเอง และผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง ประกอบกัน

2.2.2.1 การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจที่แสดงต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งหน่วยงานราชการและกลุ่มบุคคล เช่น ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ปรากฏออกมาดี โดยตำรวจจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์นโยบาย และระเบียบวิธีการดำเนินงานของตำรวจในการที่จะให้บริการประชาชน บังคับการใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหน้าที่ของตำรวจ และสร้างความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีสมรรถภาพด้วยความเที่ยงธรรมเสมอภาค

2.2.2.2 การให้บริการแก่ชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชนหรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนนั้นๆ ได้แก่ โครงการอบรมเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ โครงการอาสาสมัครแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการ ตรวจเยี่ยมประชาชน สอบถามปัญหาทุกข์ สุขของประชาชนที่จะให้ตำรวจช่วยเหลือได้

2.2.2.3 การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับประชาชน สโมสร สมาคม หรือองค์กรสาธารณกุศลต่างๆ เพื่อช่วยให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน หรือช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีแนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

ซึ่งเป็น แนวความคิดรวมระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีหลักรุ่งลดโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

2.2.3 แนวคิดใหม่ในการป้องกันอาชญากรรม มีคำกล่าวที่ว่า “การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจแต่ฝ่ายเดียวโดยวิธีบังคับใช้กฎหมาย ประชาชนมีสถานภาพเพียงให้การยอมรับกับตำรวจเท่านั้น” เป็นแนวความคิดที่ได้รับการปฏิบัติมานานแล้ว ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้มี “การปฏิวัติเชิงบวกทางแนวคิด” เกี่ยวกับบทบาทของตำรวจและชุมชนที่เรียกกันว่า “ความเป็นหุ้นส่วน” (partnership) ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ซึ่งเชื่อกันว่า “การป้องกันอาชญากรรมที่ประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับชุมชนมากกว่าตำรวจ” บทบาทของตำรวจและประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม จึงเปลี่ยนแปลงไป จากแนวคิดเดิมที่ว่า ประชาชนช่วยเหลือตำรวจมาเป็นตำรวจช่วยเหลือประชาชน ตำรวจจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองและใช้มาตรการควบคุมทางสังคม ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น (Rosenbaum, Hernandez and Daughtry, 1991, p.96) ทั้งนี้ สุพิศาล ภักดีสินธุ และคณะ (2556, หน้า 486-490) ได้กล่าวถึงแนวทางการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในศตวรรษที่ 21 โดยใช้หลักการและทฤษฎีตำรวจสมัยใหม่ (Modern Policing) ได้แก่ 5 ทฤษฎี 1 หลักการ ดังนี้

2.2.3.1 ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย Sir Robert Peel ผู้ก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอนขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1859 “บิดาของการตำรวจยุคใหม่” ได้เน้นให้บุคลากรตำรวจได้ตระหนักว่าการป้องกันอาชญากรรมคืองานหลักของตำรวจ และมีความสำคัญยิ่งกว่า การสืบสวนสอบสวน การจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิดทัศนคติของ Peel ได้กลายเป็นพื้นฐานของการ ก่อกำเนิดแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เพื่อป้องกันอาชญากรรม ขึ้นยุทธวิธีหลักของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ก็คือ การตรวจ ท้องที่ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดุกสนหลังของงานตำรวจสำหรับหลักใจความของทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้ เพราะความเกรงกลัวจากการจับกุมฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบและรวิทุย สายตรวจ จึงควรมีลักษณะเด่นชัด เห็นได้ง่ายเพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากร นอกจากนั้น การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตำรวจอยู่ทั่วไป ทุกแห่งหน ด้วยเหตุนี้ ตามแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย การปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุม ทิวทัศน์ชุมชนจะช่วยป้องกันอาชญากรรม โดยลดช่องโอกาส สำหรับผู้ที่จะตั้งใจละเมิดกฎหมาย อนึ่ง งานตรวจท้องที่ของตำรวจมีลักษณะเป็นได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจในลักษณะงานประจำ ตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการ ป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนในลักษณะงาน

เฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจาก ศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558)

2.2.3.2 ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ “ชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation) ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยากลุ่มชิคาโก หลักของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือ การจัดสภาพทั่วไป ไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้าน ในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำ สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัย จากภัยอาชญากรรม โดยตำรวจจะเป็นผู้มีบทบาทในการวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ในการป้องกันอาชญากรรม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2558)

2.2.3.3 ทฤษฎีตำรวจผู้ใช้ชุมชน (Community Policing) เป็นแนวคิด เพื่อการป้องกันอาชญากรรมแนวใหม่ที่เชื่อว่า ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความร่วมมือ สร้างสรรค์ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ความรู้สึกหวาดกลัว ภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพการไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพ ในชุมชนต่างๆ ได้ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นหน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสุจริตชน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน หรืออีกนัยหนึ่งทีกล่าวได้ว่า หลักการตำรวจผู้ใช้ชุมชนเป็นหลักการ ทำงานของตำรวจ ซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่ เป็นระเบียบของชุมชน โดยใช้เทคนิค การแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจ และชุมชน

2.2.3.4 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control through Environmental Design : Theory and Practice) แนวทฤษฎีนี้มีลักษณะเป็นแนวคิดรวม (Synthesis) ระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ เป็น 2 มิติ คือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม มิติที่ 1 นี้ คือ สภาพแวดล้อม รอบตัวบุคคลที่มีรูปร่างตัวตนสัมผัสได้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดช่องโอกาสของการ ประกอบอาชญากรรมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ มุ่งขัดขวางพฤติกรรมอาชญากร โดยการควบคุม สภาพแวดล้อมรูปธรรมโดยมีมาตรการดำเนินการ เช่น

1. มาตรการระดับชุมชน : การวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้ง ไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

2. มาตรการระดับบ้านเรือน : ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์ปิดเปิดเครื่องไฟฟ้าและอื่น ๆ สภาพแวดล้อมรูปธรรม มีเป้าประสงค์ในการจัดสภาพแวดล้อม ระดับชุมชนและบ้านเรือน ให้มีลักษณะอบอุ่นปลอดภัย และ

เพิ่มอำนาจการสังเกตตรวจตรา โดยเริ่มตั้งแต่การวางผังเมืองและชุมชนให้เป็นระเบียบและมีระบบ โดยจัดการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมอาชญากรรม

มิตีที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม มิตีที่ 2 นี้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมภายใต้คำขวัญที่ว่า “ประชาชนควรผูกสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม” โดยมีมาตรการในการดำเนินการ เช่น

1. มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการนี้ประชาชนต้องเป็นเจ้าของผู้ดำเนินการโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมด้วย และที่สำคัญก็คือ ควรสร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รู้จักกัน และเสริมสร้างความกลมเกลียว พบปะสังสรรค์กัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น ช่วยเป็นหูเป็นตาเฝ้าดูแลบ้านเรือนซึ่งกันและกัน

2. มาตรการสายตรวจประชาชน จากปรัชญาที่ว่า “ประชาชนคือ ตำรวจ และตำรวจ คือประชาชน” ดังนั้นจึงถือได้ว่าการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชนเป็นหน้าที่ ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจตราหมู่บ้านของตน

2.2.3.5 ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นแนวความคิดที่นำมาประยุกต์ใช้กับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า หากปล่อยให้หน้าต่างบ้านหรือรถยนต์แตกเสียหายโดยไม่มีการ ซ่อมแซมแล้ว คนทั่วไปก็จะคิดว่าเจ้าของไม่สนใจ ต่อมาก็จะมีคนขว้างหรือทำลายกระຈกบานอื่นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งบ้านเรือนหรือรถยนต์เสียหายชำรุดทรุดโทรมมาก ยากต่อการซ่อมแซมให้กลับไปสู่ สภาพเดิม ดังนั้น เมื่อหน้าต่างแตกแม้เพียงเล็กน้อยก็ต้องรีบซ่อมแซม เมื่อนำมาเทียบเคียงกับปัญหา อาชญากรรมในชุมชน เช่น หากเกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาความสกปรกหรือ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในชุมชนแล้วปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีใครสนใจ ชุมชนนั้นจะยิ่งเสื่อมโทรมลง ไปเรื่อยๆ แล้วจะก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมหรือยาเสพติดตามมาภายหลัง ดังนั้น การแก้ไขปัญหา อาชญากรรมต้องสนใจจัดการปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ปัญหาความไร้ระเบียบและปัญหา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้วย ถ้าชุมชนใดมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยก็จะทำให้ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดลดลงไปด้วย

2.2.3.6 หลักการตำรวจพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน (Community Oriented Policing and Problem Solving) เป็นหลักการที่เน้นการปฏิบัติงานร่วมกับ หุ่นส่วนต่างๆในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ซึ่งในประเทศไทยหน่วยงานที่ริเริ่มนำกระบวนการทัศน์ใหม่นี้มาใช้ในการปฏิบัติงานคือ กองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการตำรวจ

สอบสวนกลาง ซึ่งยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการแสวงหาหุ้นส่วนในชุมชน และการร่วมกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั่นเอง

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะต้องเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติจากกระบวนทัศน์การบังคับใช้กฎหมาย เป็นกระบวนทัศน์หลักการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชนที่เน้นการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกับหุ้นส่วนต่างๆ และในภาคส่วนชุมชนเอง คนในชุมชนต้องเปลี่ยนทัศนคติที่ว่า การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายเดียวมาเป็น การร่วมกันทำงานแก้ไขปัญหาในลักษณะหุ้นส่วนเช่นกัน

การแสวงหาหรือการสร้างหุ้นส่วนในชุมชน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและความไร้ระเบียบในชุมชนมีหลักการที่สำคัญคือ ต้องให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกรักชุมชนจนกระทั่งหุ้นส่วนเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าเป็นหุ้นส่วนในชุมชนและมีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยและความสงบสุขของชุมชนเสมือนเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็น “ผู้พิทักษ์รับใช้ชุมชน” (The Community Knight) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตำรวจสำคัญที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ” ซึ่งผู้พิทักษ์เหล่านี้จะอยู่ในชุมชน และเป็นหุ้นส่วนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลปกป้องชุมชนจากภัยอันตรายต่างๆ ซึ่งคล้ายกับการทำหน้าที่ของสุนัขจรจัด (Watch Dog) สำหรับหุ้นส่วนสำคัญในชุมชน คือ ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหก (The Big Six) ได้แก่ พระ/โตะอิหม่าม/ตามศาสนา (วัด/โบสถ์คริสต์/มัสยิด) ครู/อาจารย์ (โรงเรียน/มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา) นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการในพื้นที่ นักธุรกิจเอกชนและ สื่อมวลชนในพื้นที่ หุ้นส่วนทั้ง 6 เหล่านี้ ถือเป็นพลังชุมชนที่จะช่วยขับเคลื่อนงานหลักการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชนได้ดีขึ้น

2.3 การปราบปรามอาชญากรรม

2.3.1 **มานพ เนียรภาค (2556, หน้า 10)** ได้กล่าวว่า การปราบปราม หมายถึง การใช้ มาตรการในหลายๆ มิติ เช่น การจับกุม มาตรการสมคบ การยึดทรัพย์ ภาษี ฯลฯ ดำเนินการกับผู้ค้า ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก นายทุนผู้อยู่เบื้องหลัง และผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อไม่ให้มีโอกาสมันทำผิดอีกต่อไป ทั้งนี้ มาตรการปราบปราม สามารถแบ่งออกเป็นมาตรการปราบปราม ตามปกติกับมาตรการปราบปรามเชิงรุก โดยมาตรการปราบปรามตามปกติ ได้แก่ การสืบสวนหาข่าว การปราบปรามอาวุธสงคราม อาวุธเถื่อน ยาเสพติด ของหนีภาษีและมีปืนรับจ้าง ส่วนมาตรการปราบปรามเชิงรุก ได้แก่ การจัดระดมพลเพื่อกวาดล้างให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดอาชญากรรม

2.3.2 ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (2546, หน้า 19-25) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการปราบปรามปัญหาเสพติดได้โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

2.3.2.1 เจตจำนงทางการเมืองความจริงจัง และความต่อเนื่องในเชิงนโยบายการยกระดับปัญหาผู้มีอิทธิพลเป็นวาระแห่งชาติอีกวาระหนึ่ง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการประกาศสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาล ซึ่งได้ดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อยุติบทบาทของกลุ่มผู้มีอิทธิพลให้หมดไปจากสังคมและประเทศชาติ

2.3.2.2 การทำให้ประชาชนเข้าใจปัญหาและเกิดความตระหนักถึงพิษภัยของผู้มีอิทธิพลที่เป็นบ่อนทำลายประเทศ เป็นมะเร็งร้ายตัวสำคัญของสังคมไทยอย่างช้านาน และเกิดการตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขการปราบปรามผู้มีอิทธิพลให้หมดไปจากสังคมและประเทศชาติ

2.3.2.3 การจัดกระบวนการบริหารจัดการด้วยการบูรณาการ การบังคับใช้กฎหมายจากหน่วยราชการต่างๆ ที่รับผิดชอบอย่างจริงจังและสอดคล้องประสานกันภายในการอำนวยการ การปฏิบัติการ และการประเมินผลที่เป็นเอกภาพ

2.3.2.4 การระดมสรรพกำลังของหน่วยราชการที่มีอำนาจหน้าที่แต่ละด้านเข้าตรวจสอบ กัดดัน กวาดล้าง ทำลายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล

2.3.2.5 การปกป้องคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัย และสร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้สรรพกำลังผู้ร่วมปฏิบัติการปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐ และประชาชนผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลครั้งนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553, ออนไลน์) ได้นิยามว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการกิน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดๆ ก็ตาม เป็นช่วง ระยะเวลาๆ หรือนานติดกัน จนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก

1.1 ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะดื้อยา ปริมาณยาเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้ และ

1.2 เมื่อถึงเวลาเสพ หากไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา ทำให้ทรมาณทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2552 (กองบัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด, 2553, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรม จนถึงขั้นเสียชีวิต

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization อ้างถึงในกระทรวงมหาดไทย, 2541) ได้ให้นิยามว่า ยาเสพติดให้โทษ คือ สารหรือยาที่รับเข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับสารเสพติดในลักษณะดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะชวนชวนหามาเสพให้ได้ไม่ว่าวิธีการใดๆ
2. มีความ โหม้เมียง ที่จะต้องเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ
3. เมื่อหยุดการใช้สารนั้น จะเกิดอาการ ของการอดและเลิกยา
4. ผู้ที่ใช้ยาหรือสารเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ และสังคม
5. ติดทั้งกายและจิตใจ

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือสารวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ และมีความต้องการเสพยาเสพติดอย่างรุนแรงตลอดเวลา

2. ปัญหายาเสพติดในสังคมไทย

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนับเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อน ทั้งในด้านสาเหตุการเกิดปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังเห็นได้จากการที่ภาครัฐได้ทุ่มเทความพยายาม และทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาในทุกๆระดับมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่จากสถานการณ์ที่ผ่านมายังคงพบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนแออัด และพื้นที่ตะเข็บชายแดน ปัญหาโทษภัยจากยาเสพติดจึงถือเป็นภัยคุกคามที่ก่อกวนและบ่อนทำลายประเทศชาติ รวมถึงส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่ง ทำให้ทุกรัฐบาลต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ยาเสพติดถือเป็นปัญหาที่ “เป็นภัยคุกคาม ก่อกวน บ่อนทำลาย” ประเทศไทย และส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคล และสังคมส่วนรวมในมิติต่างๆ โดยสร้างผลกระทบต่อสังคมไทยในระดับต่างๆ ดังนี้

2.1 ผลกระทบต่อตัวบุคคล

2.1.1 ยาเสพติดทุกชนิดจะมีผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพและสุขภาพอนามัย กรณีผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดจะมีโอกาสติดและแพร่เชื้อเอชไอวีถึงร้อยละ 50 นอกจากนี้ ติดยาบางตัว เช่น แอมเฟตามีน หากมีการใช้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อระบบจิตและประสาทส่วนกลาง และทำลายสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีความสับสน กังวลใจ และนอนไม่หลับ รวมถึงพฤติกรรมความรุนแรงต่างๆ

2.1.2 ผู้ติดยาจะไม่ได้รับการยอมรับ และถูกจำกัดสิทธิทางกฎหมายในการสมัครเป็นผู้แทนหรือสมาชิกทางการเมือง รวมทั้งการเข้ารับราชการ

2.1.3 ผู้ใช้สารเสพติดที่เป็นผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ขับขีรถบรรทุก มักปฏิบัติงานด้วยความประมาทก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุที่นำไปสู่ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

2.2 ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม

2.2.1 ครอบครัวที่มีผู้ติดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยาก ขัดแย้ง แยกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา

2.2.2 ปัญหายาเสพติด ได้ก่อให้เกิดความหวาดระแวงจากประชาชน และสังคมในวงกว้างเนื่องจากเกรงว่าบุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือถูกประทุษร้ายจากผู้เสพยาที่มีอาการผิดปกติทางจิต

2.2.3 ผู้ติดยา มักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่างๆ

2.2.4 สำหรับผู้ค้าและหรือผู้เสพยาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุม และดำเนินการทางกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง จะต้องออกจากโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำลายอนาคตของประเทศชาติ

2.3 ผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ

2.3.1 คดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นภาระต่องานด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบตั้งแต่ในระดับตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และการคุมประพฤติ นำไปสู่การปรับปรุงกฎหมาย การขยายงาน ขยายอัตรากำลัง การขอผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น และการก่อสร้างสถานที่รองรับผู้ติดยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มสูง และทำให้การดำเนินคดีด้านอื่นๆ เกิดความล่าช้า

2.3.2 นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน โดยเฉพาะการทุจริตต่อหน้าที่ การรับสินบน การกลั่นแกล้งรีดไถ แสวงหาผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิดซึ่งทำให้ประชาชนและสังคมเกิดความไม่ศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.4 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ

2.4.1 การผลิตและการค้ายาเสพติดจัดเป็นกลุ่มธุรกิจ และเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขาย แต่ก็ยังเป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำความผิดกฎหมายและเอาเปรียบสังคม

2.4.2 ธุรกิจการค้ายาเสพติดเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ซึ่งข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ผลการดำเนินงานตามมาตรการริบทรัพย์สิน (มาตรา 27) ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เฉพาะในปี พ.ศ.2555 มีจำนวน 2,761 ราย โดยมูลค่าสูงถึง 1,404 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2555, ออนไลน์)

2.4.3 ปัญหาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการป้องกัน ปราบปรามบำบัดรักษา และฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การศึกษา การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

2.4.4 ปัญหาเสพติดส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะทำให้ภาครัฐภาคเอกชนต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กและเยาวชน และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการความรู้และพลังปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา

2.5 ผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ

2.5.1 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2555) ได้กล่าวถึงผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่องความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและความกังวลต่ออาชญากรรมข้ามชาติในระดับชุมชน กรณีศึกษาตัวอย่างแกนนำชุมชนทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 2,360 ตัวอย่าง ดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 1-19 กันยายน 2555 ที่ผ่านมา โดยผลสำรวจพบว่า ภาพรวมต่อสถานการณ์ปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ในชุมชนล่าสุด ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 73.7 ของแกนนำชุมชนระบุมีปัญหา โดยร้อยละ 58 ของกลุ่มที่มีปัญหาระบุว่า อยู่ในระดับรุนแรง นอกจากนี้แกนนำชุมชนส่วนใหญ่ระบุว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติดระหว่างรัฐบาลยังลักษณะกับรัฐบาลอภิสิทธิ์ไม่แตกต่างกัน

2.5.2 การแพร่ระบาดของยาเสพติดจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทยไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวย โอกาสในการโจมตีประเทศไทย

3. ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, 2553, ออนไลน์)

3.1 แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ประกอบด้วย

3.1.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยาแก้ปวดประสาท สารระเหย ยานอนหลับ

3.1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอีน ยาอี เอ็คตาซี

3.1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอ สดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ยาเค

3.1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาท ร่วมกัน) ได้แก่ กัญชา

3.2 แบ่งตามแหล่งที่มา ประกอบด้วย

3.2.1 จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ

3.2.2 จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาอี เอ็คตาซี ฯลฯ

3.3 แบ่งตามกฎหมาย ประกอบด้วย

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังนี้

ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็คตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) โคเคนหรือโคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) เมทาโดน (Methadone)

ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มีโคเดอีนอยู่

ประเภทที่ 4 สารเคมีให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidine diacetate) ไลเซอร์จีค อาซิค (Lysergic acid)

ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น (ซึ่งหมายความรวมถึงพันธุ์ฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น พางฝิ่น) พืชเห็ดขี้ควาย (2) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตใจและประสาท พ.ศ. 2518 เช่น อีเฟดรีน (3) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เช่น ทินเนอร์ กาว แล็กเกอร์

4. กฎหมาย พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ในระดับหนึ่งของแทบทุกประเทศทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่มีการสะสม และก่อให้เกิดผลเสียผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศมาอย่างยาวนาน ที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกองค์กร จึงเห็นได้ว่าปัญหายาเสพติดนับเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ เนื่องจากทุกสังคมต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว รวมถึงการแพร่ระบาดในสังคมไทยแม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน และนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

สำหรับในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยมีอยู่หลายฉบับที่มีการใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กลุ่มที่ 2 พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา และพระราชกำหนด

กลุ่มที่ 3 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ซึ่งแต่ละฉบับจะมีหลักการ และเหตุผลที่แตกต่างกันตามบริบทของสังคมที่มีการผันแปรอยู่ตลอดเวลา มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปัจจุบัน ได้แก่ (กอบกุล จันทวโร, 2546, น.2-4)

1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 (The 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) โดยมีเนื้อหาในการควบคุมและจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น มีการกำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม มาตรการบังคับให้สมาชิกออกกฎหมายควบคุมยาเสพติด ให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board : INCB) และกำหนดให้ประเทศภาคีรายงานปริมาณการใช้ยาเสพติดต่อ INCB

2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) อนุสัญญานี้มุ่งเน้นการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทสำหรับทางการแพทย์ และทางวิทยาศาสตร์ กำหนดข้อสารที่จะต้องควบคุม กำหนดมาตรการบังคับให้มีการออกกฎหมายภายในประเทศ การร่วมมือระหว่างประเทศภาคีในการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์รวมถึงการมอบให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ INCB เป็นองค์กรในการควบคุมการผลิต การนำเข้ายาเสพติด ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้วามีอนุสัญญาเพื่อการควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ปัญหายาเสพติดยังคงขยายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ และทวีความรุนแรงอย่างไม่หยุดยั้งอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของกระบวนการค้ายาเสพติด ทำงานกันอย่างเป็นเครือข่ายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศยังไม่มีผลชัดเจน จึงทำให้ไม่อาจดำเนินงานในแนวทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิมในขณะนั้น ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาขึ้นมาใหม่อีกฉบับหนึ่ง

3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “อนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988” อนุสัญญานี้มีหลักการที่สำคัญหลายประการแต่ที่เป็นจุดเด่น ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการใหม่ ๆ ที่นำมากำหนดไว้ให้ประเทศภาคีนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ได้แก่

3.1 ความผิดและกำหนดโทษ (Offences and Sanctions)

3.2 เขตอำนาจรัฐ (Jurisdiction)

3.3 การบริหารทรัพย์สิน (Confiscation)

3.4 การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)

3.5 การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)

3.6 การโอนการดำเนินคดี (Transfer of Proceedings)

3.7 การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล (Illicit Traffic by Sea)

โดยอนุสัญญานี้ได้มีการกำหนดหลักการที่สำคัญ สรุปได้พอสังเขปดังนี้ (สิทธิพร, 2552)

หลักการ คือ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้หลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ความผิดและการลงโทษ (Offences and Sanction) ซึ่งได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดครอบคลุมกิจกรรมทุกประเภท และจะต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงเหมาะสมกับฐานความผิด

2. การริบทรัพย์ผู้ค้ายาเสพติด (Forfeiture of the Proceeds of Illicit Trafficking) เป็นมาตรการ ซึ่งกำหนดให้มีการสืบเสาะ ติดตาม อายัด ยึดหรือริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด ทั้งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง และทรัพย์สินที่มีใช้ได้มาจากการกระทำความผิดแต่มีมูลค่าเทียบเท่า เนื่องจากมีการแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด รวมถึงการริบอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้หรือเจตนาที่จะใช้ในการผลิตหรือการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในเรื่องของการริบทรัพย์นี้ อนุสัญญาได้กำหนดให้มีการร่วมมือกันเพื่อสามารถริบทรัพย์สินตามคำขอของต่างประเทศ หรือคำพิพากษาต่างประเทศด้วย ซึ่งนับว่าเป็นมาตรการใหม่ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศาล (Judicial assistance) หรือการยอมรับหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย

3. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance) ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านพยานหลักฐานระหว่างประเทศเพื่อให้มีผลในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ สำหรับมาตรการนี้อาจทำได้ทั้งในลักษณะของความตกลงทวิภาคี (Bilateral) หรือพหุภาคี (Multilateral) สารสำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้ มีข้อกำหนด 34 ข้อ ที่สำคัญ ได้แก่ การยึดทรัพย์สินนักค้ายาเสพติด การให้ความร่วมมือทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล การสกัดกั้นการพอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด การควบคุมการส่งผ่านยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแล้วจำนวน 153 ประเทศ และ 1 องค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาดังกล่าวผูกพันประเทศที่เข้าเป็นสมาชิก รวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2545 อนุสัญญาดังกล่าวถือเป็นป้อมก่อกองกฎหมายและความร่วมมือกันในทางระหว่างประเทศด้านยาเสพติด และเป็นจุดเริ่มจุดแรก ๆ ของการเอาจริงเอาจังกับการปราบปรามยาเสพติดที่เริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะการค้ายาเสพติดส่วนใหญ่มีกักลอบและผลิตกันตามแนวเขตชายแดนด้วยสะดวกต่อการค้าขายและหลบหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่

กลุ่มที่ 2 พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา และพระราชกำหนด

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการบังคับใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบัน มีอยู่ทั้งสิ้น 32 ฉบับ จัดอยู่ในรูปของพระราชบัญญัติ จำนวน 27 ฉบับ และอยู่ในรูปแบบของพระราชกฤษฎีกา จำนวน 3ฉบับ และพระราชกำหนด 2ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด พ.ศ. 2550 เป็นต้น โดยกฎหมายแต่ละฉบับจะมีหลักการและเหตุผลในการบังคับใช้เป็นกฎหมาย

กลุ่มที่ 3 ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

สำหรับในส่วนของประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีประกาศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอยู่ 3 ฉบับ ดังนี้

1. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 109/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519) มีสาระสำคัญ คือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน มาตรการและกลไกในการสกัดกั้น ป้องกัน และปราบปรามบำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการลักลอบผลิต และค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงานการข่าวเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

2. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 116/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534) มีสาระสำคัญ คือ คือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 19 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว พบว่าการดำเนินการตรวจสอบต่อไป จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการเห็นด้วยกับความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่คณะกรรมการอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการ

ตรวจสอบให้แก่ เจ้าของทรัพย์สินก็ได้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินหรือการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด”

3. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 110/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยราชทัณฑ์ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479) มีสาระสำคัญ คือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเงินและสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในหรือออกจากเรือนจำเกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์

พุทธศักราช 2479 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 45 ผู้ใดเข้าไปในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่นำเข้ามาหรือเอาออกไปจากเรือนจำ หรือครอบครอง เก็บรักษาไว้ หรือใช้ในเรือนจำ หรือรับจากหรือส่งมอบแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเงินหรือสิ่งของต้องห้ามโดยทางใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับของเรือนจำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่เกี่ยวข้อง กับเรือนจำหรือกรมราชทัณฑ์ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเงินและสิ่งของต้องห้ามที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ให้ริบเป็นของแผ่นดิน”

5. แผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2561

5.1 นโยบายของรัฐบาล รัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ได้ประกาศแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดปี 2558 (ตุลาคม 2557-กันยายน 2558) โดยมีความตั้งใจและเจตนารมณ์ที่จะ ลดระดับปัญหายาเสพติด และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้ได้มากที่สุด เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชนและสังคมโดยรวมซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวมี 8 ด้านที่สำคัญ ดังนี้ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558, หน้า 3-5)

5.1.1 ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้เครื่องมือการป้องกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย เยาวชนทั้งใน และนอกสถานศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ และครอบครัวที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ทั้งดนตรี กีฬา ศิลปะ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

5.1.2 ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในทุกกระบวนการของการบำบัดรักษาตั้งแต่การค้นหา คัดกรอง จำแนกผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นหลัก หรือในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การบำบัดรักษาในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สถานพยาบาล สถานบังคับบำบัด ค่ายทหาร เป็นต้น

5.1.3 ด้านการสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม โดยให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง ทั้งศูนย์ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับจังหวัด และอำเภอ พัฒนารูปแบบแนวทางการติดตาม และช่วยเหลือการจัดระบบช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสมของบุคคล เช่น ด้านอาชีพ การงาน การอบรม แหล่งทุน การศึกษา เป็นต้น

5.1.4 ด้านการควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด โดยการควบคุม สกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์เข้าสู่ประเทศไทยตามช่องทางชายแดน จุดตรวจตอนในเส้นทางคมนาคมขนส่ง ทำลายโครงสร้างการค้า กลุ่มอิทธิพลและยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อตัดวงจรการนำเข้ายาเสพติด ตามแนวชายแดน เส้นทางทางการเงินที่เชื่อมโยงพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน/หมู่บ้านตามแนวชายแดน บูรณาการและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลการข่าวในทุกระดับ และสืบสวนปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เน้นการระดมปราบปรามแหล่งผลิต แหล่งจำหน่ายแหล่งพักยา ผู้ผลิต ผู้ค้ารายสำคัญ ผู้ล่าเสียง ยาเสพติด เครือข่ายยาเสพติดและที่โยงโยไปในเรื่องจำ ตลอดจนข้อร้องเรียนของประชาชน โดยให้สนธิกำลังปฏิบัติการจากทุกหน่วยเข้าปราบปรามเครือข่ายการผลิต และการค้ายาเสพติดรายสำคัญ และสืบสวนสอบสวนขยายผล เพื่อนำไปสู่การใช้มาตรการทางทรัพย์สินและภาษีในการยึด หรืออายัด ทรัพย์สินของขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งรวมไปถึงผู้มีอิทธิพล นายทุนที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5.1.5 ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการแสวงหา เสริมสร้าง และพัฒนาความร่วมมือในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาประเทศ ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติดจากต่างประเทศที่เข้าสู่ประเทศไทย และยกระดับบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเป้าหมายหลักในการลดสถานการณ์การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหายาเสพติดภายในประเทศ และภายในภูมิภาค

5.1.6 ด้านสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับการควบคุมและจัดการสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งเยาวชนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มผู้ผ่านการบำบัดรักษาแล้วกลับไปเสพซ้ำ เร่งรัดการจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจัง โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการทำงานแบบ

บูรณาการที่มีเจ้าภาพชัดเจน มุ่งเน้นที่แหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุ่ม และแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด ทุกแห่งทั่วประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมผ่านกลไกครอบครัว และสังคม เพื่อควบคุมและป้องกันปัญหา ยาเสพติด

5.1.7 ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน โดยเน้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านที่มีปัญหายาเสพติด และในชุมชน/หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตลอดจนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

5.1.8 ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านกลไกการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ ระบบแผน งบประมาณ การติดตาม ประเมินผล และระบบสนับสนุนต่างๆ เป็นต้น มีการทำงานแบบบูรณาการทุกมาตรการ และทุกหน่วยงาน ในพื้นที่ที่ปรากฏปัญหาการค้า และแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งแนวคิด แผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างแท้จริง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละมาตรการที่รับผิดชอบ

5.2 ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี 2558

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558, หน้า 9-44) ได้ทำการกำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2558 ได้นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี 2558 โดยกำหนดไว้ 8 ยุทธศาสตร์ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558-2562 คือ

5.2.1 ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวชุมชน เพื่อลดผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย

5.2.1.1 กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

5.2.1.2 กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

5.2.1.3 กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานปลัด กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน)

5.2.2 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์เพื่อลดจำนวนของผู้เสียชีวิตจากมลพิษทางอากาศในพื้นที่ โดยนำผู้เสียชีวิตเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่มีมาตรฐาน และมีความเหมาะสมกับผู้เสียชีวิต โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

5.2.2.1 กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์กรมสุขภาพจิต)

5.2.2.2 กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

5.2.2.3 กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

5.2.3 ยุทธศาสตร์การสร้าง และพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคมมีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์เพื่อการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติและไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ โดยดำเนินการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ทุกระบบของปี 2557 และ 2558 ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวน 230,000 คน และดูแลให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่ผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือทุกคน โดยกำหนดเป้าหมายอย่างน้อย 70,000 คน โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลักประกอบด้วย

5.2.3.1 กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์กรมสุขภาพจิต)

5.2.3.2 กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

5.2.4 ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด มีการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ 12 ประเด็น คือ

5.2.4.1 ควบคุมการลักลอบลำเลียงและนำเข้ายาเสพติด

5.2.4.2 สกัดกั้นการลำเลียงทางขนส่งโดยสารประจำทาง 20 จุด ในสถานีรถโดยสารของจังหวัด/อำเภอชายแดน และจังหวัดที่เป็นจังหวัดสำคัญของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.2.4.3 สกัดกั้นการลำเลียงทางรถไฟสายหลักภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

5.2.4.4 สกัดกั้นการขนส่งพัสดุภัณฑ์ของหน่วยงานรับจ้างขนส่ง และไปรษณีย์ในจังหวัด/อำเภอชายแดน และจังหวัดที่เป็นจังหวัดสำคัญของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.2.4.5 สกัดกั้นตามท่าอากาศยานนานาชาติ

5.2.4.6 เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน

5.2.4.7 จับกุมผู้กระทำความผิดคดีรายสำคัญร้อยละ 20 ของคดีที่จับกุมทั้งหมด

5.2.4.8 ร้อยละ 80 ของจำนวนผู้ต้องหาซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. มีคำสั่งอนุมัติให้จับกุมในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือต้องได้รับการออกหมายจับโดยศาล

5.2.4.9 ดำเนินการด้านทรัพย์สินตามมาตราการทางกฎหมายต่อผู้ต้องหา คดียาเสพติดรายสำคัญทุกราย

5.2.4.10 ลดการผลิตฝิ่นและกัญชาในประเทศ

5.2.4.11 ยุติบทบาทการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกเรือนจำทุกแห่ง

5.2.4.12 ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลักประกอบด้วย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ปปง. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กรมบังคับคดี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และ กรมการปกครอง)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไปรษณีย์ไทย)

5.2.5 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อแสวงหาเสริมสร้าง และพัฒนาความร่วมมือในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับประเทศ เพื่อนบ้านและนานาชาติประเทศตลอดจนองค์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติดจากต่างประเทศที่เข้าสู่ประเทศไทย และยกระดับบทบาทของประเทศไทย ในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย

5.2.5.1 กระทรวงการต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ)

5.2.5.2 กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

5.2.5.3 กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

5.2.5.4 กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

5.2.5.5 กระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์)

5.2.6 ยุทธศาสตร์สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างควบคุม และบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ให้เอื้อต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยให้ทุกจังหวัดกำหนดสถานประกอบการที่เป็นพื้นที่เสี่ยงรอบสถานศึกษา เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานเร่งด่วน โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

5.2.7 ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน มีการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ 6 ประเด็น คือ

5.2.7.1 ดำเนินการแก้ไขปัญหายาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาระดับมาก

5.2.7.2 พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

5.2.7.3 ขยายหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ ปี 2558

5.2.7.4 สร้างศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัดปี 2558

5.2.7.5 สร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.7.6 สร้างเครือข่ายภาคประชาชนเอาชนะยาเสพติด โดยหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

5.2.8 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อมีระบบบริหารจัดการอำนวยการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีเอกภาพ สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพโดยหน่วยงานรับผิดชอบหลักประกอบด้วย

5.2.8.1 กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

5.2.8.2 กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

5.2.8.3 กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง)

5.2.8.4 กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

5.2.8.5 สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

5.3 มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2541, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึง การปราบปรามยาเสพติดว่ามีมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญดังนี้

5.3.1 มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นในฐานความผิดที่สำคัญ ได้แก่ การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งตรวจสอบ ยึด/อายัด ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดและเป็นภาระของจำเลยที่จะเป็นผู้พิสูจน์ต่อศาลว่าทรัพย์สินที่ถูกยึด/อายัด ดังกล่าวเกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่จะสกัดกั้น ไม่ให้ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่สามารถทำรายได้จากการค้ายาเสพติดมาใช้ในการกระทำความผิดต่อไปอีก ทรัพย์สิน หรือรายได้ที่ถูกยึดจะนำเข้าเป็นกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อใช้ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

5.3.2 มาตรการสมคบ เป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมุ่งจับกุมดำเนินคดีต่อนักค้ายาเสพติดรายใหญ่นายทุน ผู้อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิด หลักการคือ เมื่อบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปตกลงใจกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานความผิดสำคัญ เช่น การผลิต การจำหน่าย การนำเข้า การส่งออกยาเสพติดตามที่กฎหมายกำหนด และครอบครอง เพื่อจำหน่ายแม้องค์ประกอบ ความผิดจะยังไม่ถึงขั้นเตรียมการและขั้นลงมือกระทำเพียงขั้นการตกลงก็ถือเป็น

ความผิดสำเร็จ ตามกฎหมายแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมตัวผู้สั่งการ หรือผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้ แต่การจับกุมหรือการแจ้งข้อหานี้จะต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน

5.3.3 มาตรการปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีหลักการสำคัญคือ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายถ่ายเทเงินจำนวนที่เกินกฎหมายกำหนดจะต้องผ่านกระบวนการรายงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทราบความเคลื่อนไหว ด้านการเงินของกลุ่มนักค้ายาเสพติดเป็นประโยชน์ในการสืบสวนจับกุมและการติดตามตรวจสอบยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้มาตรการบังคับบำบัดเป็นมาตรการ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดภายใต้ความดูแลของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เมื่อมีคดียาเสพติดเกิดขึ้นและผู้ถูกจับเป็นผู้ติดยาเสพติดอาจถูกส่งตัวไปเข้ารับการรักษาบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นการบังคับบำบัด

5.3.4 มาตรการบังคับบำบัดเป็นมาตรการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ภายใต้ความดูแลของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เมื่อมีคดียาเสพติดเกิดขึ้นและผู้ถูกจับเป็นผู้ติดยาเสพติดอาจถูกส่งตัวไปเข้ารับการรักษาบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นการบังคับบำบัด

5.3.5 มาตรการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2534 ให้อำนาจนายรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวไม่เกินครั้งละ 15 วัน และในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตรวจสอบว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการไม่สามารถชี้แจงให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแต่กรณีแล้ว ทั้งนี้ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2543) ได้กำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการนี้ 6 ประเภท ประกอบด้วย

5.3.5.1 สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุม ดูแล หรืออาศัยสิทธิของเจ้าของ หรือผู้ดำเนินกิจการ

5.3.5.2 สถานบริการก๊าซให้แก่ยานพาหนะ (ปั้มน้ำมันรถ)

5.3.5.3 สถานบริการ ได้แก่ สถานเติมน้ำมัน ดีเซล แก๊ส สถานบริการ ทั้งประเภทที่มีหญิงบริการ และประเภทที่ไม่มีหญิงบริการ สถานบริการอาบอบนวด หรือสถานบันเทิงอื่น ซึ่งรวมถึงสถาน บริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2546

5.3.5.4 ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ คือ ที่พักซึ่งจัดบริการให้ผู้อื่นเช่า ได้แก่ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์

5.3.5.5 สถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

5.3.5.6 โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เช่น โรงเลื่อย เรือประมง อู่ซ่อมบำรุงรถ ฯลฯ

5.3.6 มาตรการเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

5.3.6.1 มาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการ พ.ศ.2534 แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

การริบทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา เป็นมาตรการเสริมการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอาญา ซึ่งมีขอบเขตจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบ มาตรการริบทรัพย์สินกรณีนี้ อาศัยความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้ขยายความหมายของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบให้กว้างออกไป เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เข้าไปพัวพันกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งปกติจะตกเป็นของแผ่นดิน แต่ในการริบทรัพย์สินตามกฎหมายฉบับนี้ให้ตกเป็นของ “กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” ซึ่งเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำทรัพย์สินที่ได้จากการริบไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทรัพย์สินที่ริบกรณีนี้เป็นทรัพย์สินที่เอื้ออำนวยในการกระทำความผิดเท่านั้น คือ เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นทรัพย์สินที่มีไว้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดที่สำคัญการริบทรัพย์สินของกลางกรณีนี้กำหนดให้ริบทรัพย์สินทั้งสิ้นแม้จำเลยในคดีนั้นๆ จะไม่ถูกลงโทษตามคำพิพากษาก็ตาม แต่การที่ศาลจะสั่งริบทรัพย์สินได้ก็จะต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์ และเจ้าของทรัพย์สินตามกระบวนการ ดังนี้

1. โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏหลักฐานที่ฟังได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. เจ้าของทรัพย์สินจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือมีเหตุผลอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิด และจะมีการนำทรัพย์สินของตนไปใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี

3. ถ้าเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ไม่ได้ หรือไม่มีผู้ใดร้องขอเข้ามาในคดีก็ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นได้

การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้รวมถึงเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงิน หรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อ หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้เงิน หรือ

ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงิน หรือทรัพย์สินนั้น จะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทาง ทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ ตรวจสอบ ทรัพย์สิน” คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัย ความเกี่ยวเนื่องของทรัพย์สินกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนมีอำนาจสั่งยึด/อายัด ทรัพย์สินไว้จนกว่าคดีถึงที่สุดโดยคำสั่ง เด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลมีคำพิพากษา เมื่อผู้ค้ายาเสพติดถูก จับกุมในคดียาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นว่า ผู้ต้องหา นั้นมีพฤติกรรมการ ค้า ยาเสพติดมานานและมีทรัพย์สินที่สงสัยว่าได้มาจากการค้ายาเสพติดก็จะมีคำสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สิน ของผู้นั้น สำหรับกรณีเร่งด่วนเลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการฯ และหากพบว่า บุคคลอื่นมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา คณะกรรมการหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ก็มีอำนาจสั่งให้ ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นได้ด้วย

มาตรการขยายเขตอำนาจศาล ตามปกติศาลไทยจะมีอำนาจ ลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำ ความผิดใน ประเทศไทยเท่านั้น แต่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนด ข้อยกเว้นไว้ว่า แม้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นอกประเทศไทย ศาลไทยก็สามารถลงโทษได้ หากเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1. ผู้กระทำความผิด หรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็น คนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ
2. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำความผิดโดย ประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ
3. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็น ความผิดตามกฎหมายของรัฐที่กระทำให้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ใน ราชอาณาจักร และได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วย การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังกล่าวข้างต้นเป็นการกำหนดนโยบาย มาตรการ การแก้ไขกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดล้วนแต่เป็นการ กำหนดมาตรการมุ่งสู่ประโยชน์ในการปราบปรามยาเสพติดทั้งสิ้น ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการ ปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดีกับตัวของนักค้ายาเสพติด ตลอดจน ผู้สนับสนุน ผู้อยู่เบื้องหลังของนักค้ายา ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับ ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไปพร้อมๆ กัน เพื่อตัดท่อน้ำเลี้ยงของนักค้ายาเสพติด

5.4 กลไกการบริหารจัดการ และอำนาจการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558, หน้า 45-46) ได้กำหนด กลไก การบริหารจัดการ และอำนาจการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปี พ.ศ.2558 จะใช้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับชาติระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตาม และบูรณาการการดำเนินงานด้านยาเสพติดโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. กลไกระดับชาติ (Agenda) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) เป็นกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตามการนำยุทธศาสตร์ที่เป็นวาระชาติไปสู่การปฏิบัติให้ บรรลุผลตามเป้าหมาย รวมทั้ง ประเมินผลการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องให้ เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. กลไกระดับภารกิจ (Function) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระดับกระทรวง กรม และระดับหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ โดยเน้นการบูรณาการ แผนงานและงบประมาณภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานให้เกิดเอกภาพ และมุ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ รวมทั้งการกำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

3. กลไกระดับพื้นที่ (Area) มีกลไกหลักรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและดำเนินงานในพื้นที่ดังนี้

3.1 มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและกรุงเทพฯ (ศอ.ปส.จ./กทม.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ เป็นผู้รับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการแผนงานงบประมาณ และอำนวยการ กำกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 มีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอและเขต (ศป.ปส.อ./เขต) โดยนายอำเภอ และผู้อำนวยการเขต เป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่รับนโยบาย แนวทาง และแผนงาน โครงการที่จังหวัด และกรุงเทพมหานครกำหนดนำไปประสานการปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3.3 มีศูนย์อำนวยการฯ หรือศูนย์ปฏิบัติการฯ เฉพาะกิจ เพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่พิเศษตามที่ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติเห็นสมควร

5.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

5.5.1 สำนักงาน ป.ป.ส. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และแก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นองค์กรกลางรับผิดชอบงาน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศ และให้มีสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) มีหน้าที่เป็นหน่วยงานในการประสานการดำเนินงานให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและปฏิบัติงานธุรการอื่น

5.5.1.1 สำนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำ
ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ควบคุมการสืบสวนสอบสวนและฟ้องคดีความผิดตามกฎหมาย
เกี่ยวกับยาเสพติด

วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ควบคุม เร่งรัดและประสานงาน การปฏิบัติหน้าที่ของส่วน
ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

เสนอความคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการ
ปฏิบัติราชการหรือแผนงาน โครงการของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมาย
เกี่ยวกับยาเสพติด

ประสานงานและกำกับ การเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
พิจารณาอนุมัติแต่งตั้ง เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ และกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใดๆ
เป็นสถานประกอบการ

สั่งปิดชั่วคราว หรือพักใช้ใบอนุญาต ประกอบการสถาน
ประกอบการที่ตรวจพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

เปรียบเทียบปรับเจ้าของ หรือผู้ดำเนินการ สถานประกอบการที่
ฝ่าฝืนตามกฎหมายนี้

5.5.1.2 เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในเวลา
กลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย หรือจับกุมบุคคลใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับ
ยาเสพติด แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคล
ที่ถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถาน หรือสถานที่นั้นประกอบกับมีเหตุอันควร เชื่อว่าหากไม่ดำเนินการ
ในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้าย หรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนีไป ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลา
กลางคืน ภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

ทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน

สอบสวนผู้ต้องหา ในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด **มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ** หรือเจ้าหน้าที่หน่วยราชการใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือประกอบการพิจารณา

ตรวจสอบสถานประกอบการ ว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการหรือไม่

ตรวจ หรือทดสอบหาสารเสพติด ในร่างกายบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มี เหตุอันควรเชื่อได้ว่าเสพยาเสพติด หรือสั่งให้รับการตรวจ หรือทดสอบดังกล่าว

5.5.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการไทยที่ไม่สังกัดกระทรวงใด หรือสำนักนายกรัฐมนตรีโดยมีการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.5.2.1 รักษา ความปลอดภัยต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

5.5.2.2 ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

5.5.2.3 ป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดทางอาญา

5.5.2.4 รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร

5.5.2.5 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

5.5.2.6 ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย และ

5.5.2.7 ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2558, หน้า 13-17) ได้จัดทำกลยุทธ์/แนวทางดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. 2558 ที่สอดคล้องกับการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ปราบปราม จับกุม ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงเครือข่าย และขยายผลการจับกุมทุกราย โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. โครงการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดระดับประเทศ / การต่างประเทศโดยมีการกำหนดเป้าหมาย ทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงเวลา พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินการต่อเป้าหมายที่ชัดเจน

2. โครงการซักถามเพื่อตัดวงจรยาเสพติด (ศูนย์ซักถาม)

3. โครงการสืบสวนเส้นทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4. โครงการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนตามคำร้องเรียนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

5. โครงการทีมสืบสวนพิเศษเฉพาะด้านการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดให้สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ล่วงหน้า และชี้เป้าให้ฝ่ายปฏิบัติการเข้าสกัดจับกุม

6. โครงการควบคุมและยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขต กทม. ปริมณฑล และเมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งแพร่ระบาด โดยเพิ่มความเข้มการปิดล้อมตรวจค้นชุมชนที่มีการแพร่ระบาดหรือเป็นแหล่งซุกซ่อนยาเสพติด

7. โครงการเงินรางวัลตามหมายจับคดียาเสพติด

ยึดทรัพย์ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมาย โดยมีแผนงาน/โครงการและหน่วยรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. โครงการสืบสวนเส้นทางการเงิน

2. โครงการด้านมาตรการทางภาษี และกฎหมายฟอกเงินดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ป้องกันกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นและพื้นที่เสี่ยง โดยส่งเสริมการใช้โครงการครู D.A.R.E. โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. โครงการครูตำรวจ D.A.R.E.

2. โครงการส่งเสริมการสร้างวินัยและป้องกันภัยยาเสพติด

พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่จะใช้สกัดกั้น ป้องกันการลำเลียงยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ณ จุดตรวจ/ด่านตรวจในเส้นทางหลักและเส้นทางรอง เช่น ระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถอัตโนมัติ

2. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจอัจฉริยะ โดยจัดหาเครื่อง x-ray สำหรับใช้ตรวจรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่ผ่านมาจากแนวชายแดนเข้าสู่ตอนในของประเทศ

แลกเปลี่ยนข่าวสารและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด
2. โครงการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการปราบปราม

ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการข่าวและการสืบสวนขยายผล

ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ คือ การดำเนินการกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 1212/2537 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2537

กำชับผู้บังคับบัญชาทุกระดับ สอดส่อง ดูแลสังเกตผู้ใต้บังคับบัญชาถึงพฤติกรรมทางราชการและส่วนตัว ความเปลี่ยนแปลงฐานะการใช้จ่ายอย่างผิดวิสัย เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่อย่างมิชอบและเป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ คือ การมอบรางวัลดีเด่นในด้านต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ครอบครัวยุติธรรม ฯลฯ

ผลักดันการปฏิบัติตามแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแผนงาน/โครงการ/หน่วยรับผิดชอบ คือ มีการจัดทำแผนปฏิบัติด้านยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจนถึงระดับหน่วยปฏิบัติ

5.5.3 หน่วยงานภาคประชาชนที่ร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การป้องกันปัญหาเสพติดในสังคมไทยนั้นมีหน่วยงาน กลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนจำนวนมากที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับส่วนราชการมาอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพฑูริย์ แสงพุ่ม (2548) ได้ศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน โดยพบว่าการดำเนินงานหรือกิจกรรมของประเทศไทยที่ผ่านมา มีลักษณะเป็นการทำงานแบบ “นโยบายปุพพรม” กล่าวคือ มีกิจกรรมเพียงอย่างเดียวแต่ใช้ดำเนินการครอบคลุมไปทั่วทั้งประเทศ โดยปราศจากการศึกษา องค์กรประกอบ และความเหมาะสมของกิจกรรม และมุ่งหวังผลการรายงานในเชิงตัวเลข โดยมิได้สนใจ ถึงผลสำเร็จในเชิงคุณภาพที่แท้จริง จึงทำให้การแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่ไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างแท้จริง

อภาศิริ สุวรรณานนท์และคณะ (2552, หน้า 31-35) ได้เสนอแนวทางการดำเนินงาน ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาตัวบุคคล การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพภายใต้ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป บุคคลสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด แม้ว่าจะมียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้นก็ตาม กระบวนการพัฒนาเพื่อให้คนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติดเป็นการดำเนินการระยะยาวที่ควรเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ก่อนการให้การปฏิสนธิ การดูแลรักษาและบำรุงครรภ์ การอบรมเลี้ยงดูภายหลังจากการเกิด การให้การศึกษา เพื่อคุณภาพชีวิต การตอกย้ำพร้าเตือน ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารนับจากวัยศึกษาเล่าเรียนจนล่วง เข้าวัยทำงาน นับเป็นกระบวนการระยะยาวในการสร้างคนใหม่คุณภาพชีวิตที่ปราศจากการพึ่งพายาเสพติด

2. กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงาน เนื่องจากการดำเนินงาน ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดมีทรัพยากรที่จะดำเนินการค่อนข้างจำกัด ทั้งงบประมาณ และบุคลากร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย และประชากรเป้าหมายที่จะเข้าไปดำเนินการให้ชัดเจน นอกจากความจำกัดของทรัพยากรแล้ว ยังมีเหตุผลทางเทคนิคในด้านการ กำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหายาในแต่ละพื้นที่ในการทำงาน เช่น พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของรุนแรง เบา บาง และพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา

3. ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานการผสมผสานมาตรการในการดำเนินงาน ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่ และกลุ่มประชากรเป้าหมาย ค้นหาสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหา กำหนดทางเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสม ในการจัดการกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย โดยมาตรการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่นั้น ส่วนมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจะใช้ประชากรเป้าหมายที่มีปัญหาการติดยาเสพติด การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาในพื้นที่ จึงควรมีลักษณะยืดหยุ่น ผสมผสาน มาตรการเพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหายาเสพติดที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

4. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานโดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กร พัฒนาเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต้องกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจน ตามความถนัดสอดคล้องกับภารกิจปกติของหน่วยงานนั้นๆ เช่น บทบาทของหน่วยงานด้าน สาธารณสุข ได้แก่ การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ และงานด้านการป้องกันยาเสพติด หน่วย ตำรวจในพื้นที่ควรมีภารกิจหลักในการปราบปราม และมีภารกิจรองในด้านของการป้องกัน

สถานศึกษา ควรมีภารกิจหลักในการป้องกันยาเสพติด และควรมีภารกิจรองในด้านของการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยาเสพติดที่ผ่านขั้นตอนการบำบัดรักษาจากสถานบำบัดรักษามาแล้ว

5. ดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง ยั่งยืนได้ ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินงานในลักษณะของการบูรณาการเข้าไปในภารกิจพัฒนาปกติที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการกันอยู่ มิใช่งานพิเศษ หรืองานฝากที่แยกส่วนออกมา ดำเนินการเป็นการเฉพาะตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร หากแต่ควรเป็นงานเดียวกับการปฏิบัติภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่ดำเนินงานกันอยู่ เช่น กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถบูรณาการ เรื่องป้องกันยาเสพติดเข้าไปในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ได้เกือบทุกวิชา โดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นใดๆ ที่ต้องสอนวิชาการป้องกันยาเสพติดเป็นการเฉพาะ อันเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร บุคคล งบประมาณ และเวลา หรือในกระบวนการให้สุขศึกษาของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ดำเนินงานแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ในกระบวนการพัฒนาผู้นำเยาวชน ผู้นำสตรี ของกรมการพัฒนาชุมชนก็เช่นเดียวกัน สามารถบูรณาการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด เข้าไปในงานพัฒนา ผู้นำโดยไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มเติมแต่อย่างใด ดังนั้น ทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาล เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สามารถบูรณาการเรื่องด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เข้าไปในภารกิจพัฒนาที่หน่วยงานนั้น รับผิดชอบดำเนินการไปพร้อมๆ กันโดยไม่ต้องแยกส่วนงานนี้ออกเป็นการเฉพาะ

6. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนทุกคนในสังคมจะได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็โดยอ้อม ดังนั้น การส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกันอันได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กร ประชาชน นักเรียนนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระบวนการ ดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐบาล ในฐานะหุ้นส่วนในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการต่างๆ ของรัฐเป็นรากฐานของประชาสังคมที่พึงปรารถนา และในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประชากร กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ควรเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการดำเนินการ ตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาปัญหา วางแผนในการดำเนินงาน และตัดสินใจพิจารณาทางเลือกตลอดจนร่วมดำเนินงาน ปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และร่วมติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

7. การสร้างเอกภาพในการดำเนินงานมาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ โดยมาตรการหลัก ได้แก่ การให้การศึกษา การให้บริการสนเทศ การจัดกิจกรรมทางเลือก การใช้มาตรการแทรกแซง การใช้กลุ่มเพื่อน การป้องกัน นอกจากนี้ยังมีมาตรการ

สนับสนุนอื่นๆ อีกมาก ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนา การจัดระบบสารสนเทศ และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เป็นต้น มาตรการต่างๆ เหล่านี้ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการจัดระบบงานโดยการใช้แผน เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานแล้วก็จะเกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รวมทั้งจัดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นที่ต้องประสานแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. การระดมทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐบาล และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกเหนือจากการระดมหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องระดมทรัพยากรทั้งกำลังคนและงบประมาณ เพื่อสนับสนุน การดำเนินงานงบประมาณปกติที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีจำนวนค่อนข้างจำกัด และไม่เพียงพอ สำหรับการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ นอกจากงบประมาณที่มาจาก การจัดสรรของรัฐบาล แล้ว ปัจจุบันมีหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชนหลายสาขาได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการ ดำเนินงาน เช่น ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจประกันชีวิต และธุรกิจการค้าปลีก เป็นต้น แต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ดังนั้น การระดมทรัพยากรจากองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อสนับสนุน การดำเนินงานในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ นั้น นับเป็นส่วนที่จะทำให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของงานและโครงการต่างๆ ในด้านการป้องกันยาเสพติดให้กับ องค์กรธุรกิจ เอกชน ซึ่งในแต่ละปีองค์กรธุรกิจเอกชนเหล่านี้ได้ใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมหาศาล ในการสร้างภาพพจน์ของสินค้าและองค์กร ในการประชาสัมพันธ์สินค้าโดยการคืนกำไรแก่สังคม นับเป็นช่องทางอีกช่องทางหนึ่งในการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด

9. ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นประสบการณ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด บ่งชี้ให้เห็นว่ามีรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานที่หลากหลายในการที่จะเอาชนะ ปัญหายาเสพติด มาตรการต่างๆ เหล่านี้ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นภูมิปัญญาชาวบ้าน และของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งได้รับการคิดค้น ทดลองใช้ ปรับปรุง พัฒนาซ้ำแล้วซ้ำอีก จากรากเหง้าของปัญหา เพื่อให้เหมาะสมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ นับเป็นภูมิปัญญาที่มีค่าที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือนำมาบูรณาการกับ แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้รับมาจากตะวันตก ดังนั้น ภูมิปัญญาจึงเป็นเรื่อง ที่ควรมีการศึกษา เผยแพร่ และประยุกต์ใช้ต่อไป

สุรีย์ บุญญาพงษ์และวิลาวัณย์ หงษ์นคร (2552, หน้า 4-5) ได้เสนอหลักการสำคัญ (กุญแจ) สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 5 ประการคือ “จิตแนบมวลชน สร้างคนทำงาน บูรณาการบนรากเหง้า เอาใจใส่เยาวชน อิงแอบคนมีวิชา” ซึ่งเป็นการสรุปถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยทา การศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. จิตแนบมวลชน หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน ต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น พุ่มเท และเสียสละทำงานเพื่อประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ของตนเองหรือพรรคพวก ทั้งนี้เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคมทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว ซึ่งความรุนแรงของปัญหาสามารถทำให้สังคมอ่อนแอและล่มสลายได้ ขณะเดียวกัน ปัญหายาเสพติดก็เป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับปัญหาอื่นๆ มากมายหลายปัญหา ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของบุคคลและกลุ่มคนที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีอิทธิพลการแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจเสียสละที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และมีจิตใจที่มั่นคงหนักแน่นไม่เห็นแก่ประโยชน์ตนเองหรือประโยชน์เฉพาะหน้า มีความมุ่งมั่นที่จะปกป้องรักษาครอบครัวชุมชนและสังคมให้ปลอดภัยและดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

2. สร้างคนทำงาน หมายถึง การสร้างศักยภาพและความพร้อมให้บุคลากรที่จะร่วมทำงานทุกคน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในภารกิจและเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตรงกัน มีการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเป็นทีมทำงานเดียวกัน เนื่องจากการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับการ แก้ปัญหาด้านอื่นๆ นอกจากสร้างเสริมให้บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีศักยภาพและความพร้อมในการทำงาน รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันทำงานโดยแบ่งหน้าที่แต่ไม่แบ่งส่วนงานแล้ว ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังจะต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานให้กว้างขวางมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

3. บูรณาการบนรากเหง้า หมายถึง การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชน ลักษณะทางประชากรและกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชน ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานทางความคิดความเชื่อของคนในชุมชน และเป็นต้นทุนทางสังคมในชุมชน เพื่อที่จะนำต้นทุนทางสังคมหรือรากเหง้าของชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดความยั่งยืน ชุมชนมีความเข้มแข็งเพราะสามารถแก้ไขปัญหาได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีภายในชุมชนทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญา ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และสังคม วัฒนธรรมของชุมชน

4. เอาใจใส่เยาวชน หมายถึง การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจะเกิดความยั่งยืนได้ จำเป็นต้องมี “บุคลากรแถวสอง” มารับช่วงการทำงานในอนาคต ซึ่งกลุ่มประชากรในชุมชนที่จะทำหน้าที่เป็นบุคลากรแถวสอง คือ กลุ่มเยาวชน ดังนั้น จึงต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการทำกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่เยาวชน รวมทั้งยังมีส่วนที่จะทำให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเอง ซึ่งจะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เยาวชนตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด

5. อิงแอบคนมีวิชา การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องใช้ความรู้หลายสาขามาประกอบกัน เช่น ความรู้ด้านตัวยา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนและพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดยา ฯ ดังนั้น การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทั้งปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้มีฐานความรู้ดั้งเดิมอันเป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น นักวิชาการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ

สุภาณี อินทร์จันทน์ (2555, หน้า 4-5) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยพบว่าตัวแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

1. ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้าน โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ

1.1 พัฒนาสมาชิกในทีมให้มีทัศนคติที่ดี และมีอุดมการณ์ที่สอดคล้องกันในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องในการทำงานอย่างต่อเนื่องอีกด้วย และ

1.2 มีการประชุมหารือถึงวิธีการที่เหมาะสมในการทำงานในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงควรมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ นอกจากนี้วิธีการดำเนินการจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทในแต่ละพื้นที่ เพื่อช่วยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้มากที่สุด

2. ผู้สนับสนุน/เครือข่ายในการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมควรมีการแสวงหาแนวร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายศักยภาพในการดำเนินงานให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการเลือกหน่วยงานเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

2.1 ศักยภาพในการสนับสนุนโดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมต้องการ และ

2.2 เป้าหมายของหน่วยงานเครือข่ายควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ เพื่อให้เกิด ความต่อเนื่องของกิจกรรมในอนาคต

3. กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ครอบครัว/กลุ่มเป้าหมาย และ ผู้เสพ/ผู้ค้าในพื้นที่ โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ

3.1 พัฒนาสัมพันธภาพส่วนตัวที่ดีกับผู้นำชุมชนเพื่อช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.2 ต้องมีการประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงาน และผลเชิงบวกที่จะสร้างประโยชน์ต่อชุมชนให้ชาวบ้านทราบก่อนเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากชุมชน

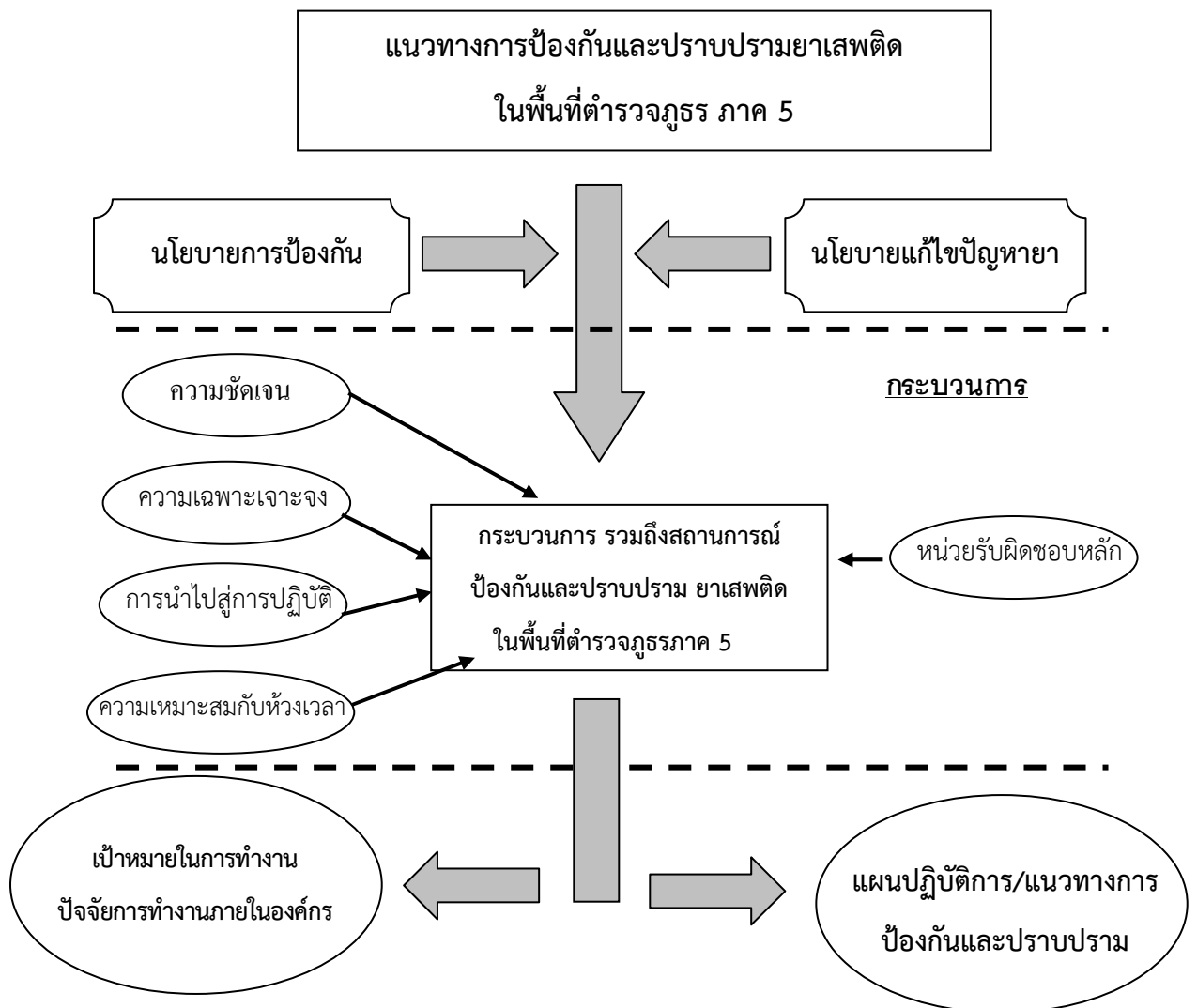
3.3 สร้างการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยอาจต้องใช้หลายวิธีการเข้ามาผสมผสานกัน เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติด รวมถึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ และอาสาสมัคร ตำรวจบ้านที่ดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านเกิดความศรัทธาในความเสียสละ และพร้อมให้ความร่วมมือในดำเนินกิจกรรม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และ

3.4 ผลการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง รวมถึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาดูแลพื้นที่อย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ผู้ เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้อีกต่อไปและผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดรายใหม่ไม่กล้าเข้ามาในพื้นที่ที่ทราบดีที่ชุมชนเข้มแข็ง

มานพ เนียรภาค (2556) ได้ศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกันเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการป้องกัน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีเรื่องที่มีการมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับสอดส่องควบคุมดูแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เข้าไปพัวพันกับยาเสพติด เรื่องการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนโรงเรียน และสถานประกอบการอื่นๆ อย่างจริงจัง และเรื่องมีการแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประสิทธิภาพในการดำเนินการปราบปรามเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการปราบปราม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

โดยมีเรื่องมีการเปิดช่องทางรับแจ้งข้อมูลจากประชาชนทางเว็บไซต์ หรือทางตู้ ปณ. เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์และแจ้งข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เรื่องดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาดทั้งทางอาญาและทางวินัยโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีพฤติกรรม ค้ายาเสพติด และเรื่องยึดหลักนิติธรรมในการดำเนินการกับผู้ผลิตผู้ค้าผู้อยู่เบื้องหลังกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเป็นธรรมเนียมหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และยังพบว่า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ขาดแคลนงบประมาณ สวัสดิการ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ทันสมัย และกำลังพลมีค่อนข้างจำกัดและควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ปัญหาด้านภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอยู่ในระดับน้อย-ปานกลาง และนอกจากนั้นยังพบปัญหาการใช้พื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเมือง มีแหล่งชุมชน แหล่งบันเทิง สถานบริการ หอพัก บ้านเช่า ร้านเกม ร้าน อินเทอร์เน็ต และสวนสาธารณะจำนวนมากที่เอื้อต่อการใช้เป็นแหล่งพักยาเสพติด กระจายยาเสพติด และลำเลียงยาเสพติดไปสู่ภาคกลางและภาคอื่นๆ ของประเทศโดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนเอเชีย) ซึ่งผ่านพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา คือ รัฐบาลและผู้บังคับบัญชาาระดับสูงต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการกับปัญหาด้านกำลังพล งบประมาณ สวัสดิการ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อความจำเป็น ส่วนปัญหาเรื่องการให้ความร่วมมือของภาคเอกชนและประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนั้น หัวหน้าส่วนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการออกตรวจและพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหา ข้อมูลข่าวสาร และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อมมั่น ศรัทธา ขณะเดียวกันควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด และสร้างจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมและกระเสต่อต้านยาเสพติดควบคู่กันไป ปัญหาการใช้พื้นที่เป็นแหล่งพัก กระจาย และลำเลียงยาเสพติดไปสู่ภาคกลางและภาคอื่นๆ ของประเทศนั้นต้องอาศัยการบูรณาการด้านการข่าวกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และใช้งานการข่าวขึ้นงานการปราบปราม และนำเทคโนโลยีเกี่ยวกับการสำรวจ การติดต่อสื่อสาร การสืบสวน และการสกัดกั้นมาสนับสนุนงานการข่าวให้มากขึ้น เพื่อยกระดับงานด้านการปราบปรามให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา แนวทาง กระบวนการ รวมถึง สถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 นโยบายการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะทำการศึกษาในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อหาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 และแนวทาง ในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้แนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 และ แปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยเฉพาะแนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5
2. ในส่วนของศึกษานโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ จะทำการศึกษาในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อหาแนวทางการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 และแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน
3. จะวิจัยเฉพาะนโยบายที่เปิดเผยได้เท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. นายวิชัย ไชยมงคล

ตำแหน่ง รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. พลตำรวจโท วุฒิ วิทิตานนท์ ตำแหน่ง

อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 4 และ ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ภาค 5

3. พลตำรวจตรี ภาณุเดช บุญเรือง

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 5

4. พันตำรวจเอก วรพงศ์ คำลือ

ตำแหน่ง รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 5

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์
3. กำหนดรูปแบบสัมภาษณ์
4. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่กำหนด
5. แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง

ของเนื้อหา

6. นำผลจากข้อ 5 มาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง
7. พิจารณาปรับข้อความมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
8. พิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน และการศึกษาจากข้อมูลที่มีผู้บันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น (Unobtrusive Research) โดยลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) จากผู้ให้การสัมภาษณ์ โดยกำหนดเป็นคำถามปลายเปิด คำถามต่างๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าแล้วเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว โดยดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Interested Parties) ใช้คำถามแบบเดียวกัน (Standardized Questionnaire) มีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการต่างๆ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงปัญหาและอุปสรรค

การรวบรวมข้อมูล

สำหรับกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางของกระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ อันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. เมื่อผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปแจกผู้ให้ข้อมูล แล้วทำการตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
2. เมื่อได้แบบสัมภาษณ์กลับคืนมาแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์และทำการศึกษาและนำข้อมูลคำตอบที่สมบูรณ์ในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์หาข้อมูลทางขั้นตอนเชิงคุณภาพต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ โดยใช้วิธีดำเนินการศึกษา 2 วิธี คือ

1. วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากหนังสือ เอกสารวิชาการต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วารสาร บทความ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาวิธี การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน (Structured Interview) ในการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไว้ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการสอบถามแบบปลายเปิดและใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์ มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่างๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไม่ใช้ข้อมูลตัวเลข แต่จะเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่มี “รายละเอียด” และ “ลึก” และมีการอ้างอิงโดยตรงเกี่ยวกับที่มาของข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหรือข้อมูลทางเอกสาร

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะของการพรรณานำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงาน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษารั้วนี้เป็นการศึกษา สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 โดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
 2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ
 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน
- สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตอนที่ 4 แนวทางการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ตอนที่ 1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่กำลังเกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอันเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยประมาณไม่น้อยกว่า 3 ล้านคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของชาติจากปัญหาของการแพร่ระบาด รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงและความสำคัญของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นและยังถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขโดยมีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็วด้วยการจัดตั้งองคมนตรีทางด้านการสังคมที่มีส่วนทำให้สถานการณ์ของยาเสพติดที่ยังคงมีความรุนแรงให้หมดสิ้นไป และสามารถเอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างเบ็ดเสร็จ โดยระดมความร่วมมือจากปวงชนชาวไทยในทุกหมู่เหล่าเข้าร่วมกันต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในทุกพื้นที่ให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติบรรลุผล

ตามวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของชาติในอนาคตต่อไป ขณะนี้ปัญหายาเสพติดเริ่มหวนกลับมาแพร่ระบาดรุนแรงขึ้นในบางพื้นที่และประชากรบางกลุ่ม ซึ่งรวมถึงพื้นที่ภาคเหนือจัดว่าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดที่รุนแรงที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ และยังเกี่ยวโยงกับความมั่นคงของประเทศด้วย

ภาพรวมสถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดของไทย พบว่าในห้วง 6 เดือน (ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562) ของปีงบประมาณ 2562 พบว่า การเพิ่มขึ้นของปริมาณยาเสพติด (Supply Side) ได้ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นการใช้ยาเสพติดของกลุ่มผู้เสพ (Demand Side) ในประเทศเพิ่มสูงขึ้น แต่ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามในสัดส่วนเดียวกัน การลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจำนวนมากนั้น ส่งผลให้ราคามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลทั้งในด้านการเข้าถึงยาเสพติด รวมทั้งพฤติกรรม การเสพยาเสพติดของกลุ่มผู้เสพอีกด้วย ทำให้กลุ่มผู้เสพสามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายขึ้น เนื่องจาก มีราคาถูกลง กลุ่มผู้เสพยังสามารถเสพยาเสพติดได้ในปริมาณมากขึ้นในจำนวนเงินที่เท่าเดิม นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดผู้ค้ารายย่อยที่พัฒนามาจากผู้เสพในชุมชนมากขึ้นตามมาด้วยกลุ่มผู้เสพ แม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นรายใหม่ ร้อยละ 59.9 แต่พบว่ามีสัดส่วนลดลง ในขณะที่กลุ่มผู้เสพที่ต้องให้การ เฝ้าระวัง คือ กลุ่มผู้เสพรายเก่าหรือผู้ที่มีพฤติการณ์เสพซ้ำ ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากปล่อย ไว้อาจพัฒนาไปสู่ภาวะอาการเสพติด และอาการทางจิตเวชได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม กลุ่มผู้เสพยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน (อายุ 15-24ปี) มีสัดส่วน ร้อยละ 35.2 หรือ มากกว่า 1 ใน 3 ของประชากรที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งหมด เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้เสพยาเสพติดจากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำ ร้อยละ 80.8 โดยประกอบอาชีพ รับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือผู้ใช้แรงงาน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายได้พบว่าร้อยละ 85 มีรายได้ ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า รองลงมาคือ กัญชา และไอซ์ สำหรับ ยาเสพติดที่ต้องให้การเฝ้าระวัง คือ คีตามีน และเฮโรอีน คีตามีน พบการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเที่ยวกลางคืน ซึ่งจากการตรวจสถานบันเทิงในห้วงที่ผ่านมา 113 แห่ง ในพื้นที่ 22 จังหวัด พบผู้ใช้ยาเสพติดในสถานบันเทิง 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26 และจากการตรวจปัสสาวะนักท่องเที่ยว 5,808 ราย พบสารเสพติดในปัสสาวะ 695 ราย เป็นคีตามีนถึง 553 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 79 ของผู้เสพที่ตรวจพบทั้งหมด ส่วนเฮโรอีน พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและ เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ส่วนในห้วงเดือนเมษายน ที่ผ่านมา พบว่ายาเสพติดที่เป็นปัญหาหลักและมีการแพร่ ระบาดมากที่สุดยังคงเป็นยาบ้า รองลงมาคือ กัญชา และไอซ์ ตามลำดับ จากข้อมูลผู้เข้ารับ การบำบัดรักษา พบว่ามีสัดส่วนของรายเก่าเพิ่มขึ้นในปีงบประมาณ 2562 โดยในเดือนเมษายนผู้เข้ารับ การบำบัดรักษากัญชามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนใหญ่เป็นรายเก่า ร้อยละ 76.4 ในขณะที่ยาบ้าและไอซ์

มีสัดส่วนผู้เข้าบำบัดรักษาลดลง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายเก่า ร้อยละ 58.9 และ 63.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาช่วงอายุที่เข้าบำบัดรักษายาเสพติด พบว่า ช่วงอายุที่เข้าบำบัดรักษามากที่สุดมีอายุระหว่าง 20-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.1 ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ กลุ่มอายุระหว่าง 25-29 ปี ร้อยละ 14.8 และกลุ่มอายุมากกว่า 39 ปี ร้อยละ 14.3 ซึ่งมีสัดส่วนลดลง กลุ่มอาชีพที่เข้าบำบัดรักษามากที่สุดยังเป็นอาชีพผู้ใช้แรงงาน รับจ้าง เกษตรกร ตามลำดับ สำหรับเยาวชนที่เข้าบำบัดรักษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนนอกสถานศึกษา ร้อยละ 87

แนวโน้มของปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ยังคงมีมาก การเข้าถึงของกลุ่มผู้เสพยาเสพติดทำได้ง่าย และราคามีแนวโน้มลดลง อาจส่งผลให้เกิดผู้ค้ารายย่อยที่พัฒนาจากผู้เสพยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น รวมถึงกลุ่มผู้เสพยาที่มีพฤติการณ์ซ้ำ/รายเก่า มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยสามารถนำเสนอในแต่ละส่วนได้ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ยาเสพติดปี 2561 และแนวโน้มของสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในอนาคต

1.1 สถานการณ์ยาเสพติดแนวชายแดน การค้า และการลักลอบลำเลียง

ในปี 2561 พบว่าฐานการผลิตยาเสพติดยังคงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยมีความสามารถผลิตได้อย่างไม่จำกัด และกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งพบว่าที่ผ่านมากลุ่มคนไทยที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด และมีหมายจับติดตัวจะหลบหนีไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน ทำหน้าที่คอยประสานกับกลุ่มผู้ค้าภายในประเทศไทย เพื่อนำยาเสพติดเข้ามาแพร่กระจายในประเทศ การขนส่งลำเลียงยาเสพติดยังคงใช้เส้นทางชายแดนภาคเหนือเป็นเส้นทางหลัก ผ่านพื้นที่ในจังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง) และจังหวัดเชียงใหม่ (อำเภอแม่แตง อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย) โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งช่องทางปกติ และช่องทางธรรมชาติ รูปแบบการขนส่งลำเลียงมีหลายรูปแบบ เช่น การใช้กำลังคนเป็นกองคาราวาน มีกองกำลังติดอาวุธคอยคุ้มครองขนผ่านแดนเข้ามา การใช้รถยนต์ในการขนส่ง หรือใช้เรือล่องมาตามลำน้ำโขง นำยาเสพติดมารวบรวมพักคอย เมื่อได้จำนวนตามที่ต้องการก็จะใช้รถยนต์ขนส่งลงมาเข้าสู่ตอนในของประเทศ ปัจจุบันพบว่า การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาภายในประเทศไทย นอกจากพื้นที่แนวชายแดนภาคเหนือแล้ว กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางแนวชายแดน โดยมีช่องทางที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ แนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ซึ่งพบความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่มีความพยายามจะใช้พื้นที่เหล่านี้ในการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยเช่นกัน

การลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดจะใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อหลบหลีกการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม โดยที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดจะนำรถยนต์มาดัดแปลงเพื่อซุกซ่อนยาเสพติด เพราะสะดวกในการขนส่งและได้ปริมาณคราวละมากๆ หรือขนส่งปะปนมากับสินค้าอื่น ๆ ในปัจจุบันกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดบางกลุ่มมีการใช้ขบวนรถจักรยานยนต์ บี๊กไบค์ ในการลักลอบขนส่งยาเสพติดเพื่อความคล่องตัวและหลบหลีกได้สะดวก รวดเร็ว ทั้งนี้ยังมีวิธีการขนส่งทางบริษัทไปรษณีย์ไทยและของเอกชน ระบบขนส่งมวลชน รถยนต์โดยสารประจำทาง รถไฟ เป็นต้น

เนื่องจากประเทศไทยมีระบบคมนาคมขนส่งทางอากาศที่เชื่อมโยงกับทุกภูมิภาคทั่วโลก ทำให้กลุ่มนักค้ายาเสพติดมักจะลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยผ่านทางท่าอากาศยาน โดยเฉพาะท่าอากาศยานนานาชาติ เช่น ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวงเชียงราย หรือบางครั้งกลุ่มนักค้ายาเสพติดจะใช้วิธีปรับเส้นทางไปยังประเทศเพื่อนบ้านแล้วนำกลับเข้ามาประเทศไทยตามแนวชายแดน เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่หากเดินทางมาจากประเทศต้นทางโดยตรง

1.2 สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ

1.2.1 สถานการณ์การค้ายาเสพติด

สถานการณ์การค้ายาเสพติดภายในประเทศมีระดับความรุนแรงที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ผู้ค้ารายย่อยที่อยู่ตามหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นตัวการหลักในการค้าและนำยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่แพร่ระบาด และในปัจจุบันรูปแบบการค้ายาเสพติดมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการใช้ช่องทาง Social Network เข้ามาในระบบการค้ายาเสพติด ทำให้การแพร่ระบาดและการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพสามารถทำได้ง่ายขึ้นมากกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก มีการใช้ระบบการขนส่งพัสดุภัณฑ์ในการส่งยาเสพติดให้ถึงมือผู้เสพได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องมีการพบกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และด้วยจำนวนยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละครั้งนั้น เป็นสาเหตุทำให้จำนวนยาเสพติดมีปริมาณที่ล้นต่อความต้องการของตลาด ส่งผลให้ราคาของยาเสพติดลดลงกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก เป็นแรงจูงใจให้ผู้เสพนานาใหม่สามารถที่จะหาซื้อเพื่อเสพได้ง่ายขึ้น

จากการจับกุมคดียาเสพติดในรอบปีที่ผ่านมาการตรวจยึดของกลางยาเสพติด พบว่าหลายคดีที่มีปริมาณของกลางยาเสพติดสูงกว่าในอดีตมาก สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะนำยาเสพติดเข้ามาในแต่ละครั้งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งบ่งชี้ถึงกำลังการผลิตของโรงงานในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำว่าสามารถผลิตได้ปริมาณมากอย่างไม่จำกัด และที่ผ่านมามีการพบว่าการจับกุมในแต่ละครั้งจะตรวจยึดยาเสพติดได้หลายประเภทในเวลาเดียวกัน อย่างน้อยจะมี ยาบ้า ไอซ์ ซึ่งเป็นยาเสพติด 2 ชนิดหลัก ๆ ที่จะนำเข้ามาคู่กันเสมอ นอกจากนี้ในช่วงระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่ามีการนำยาเสพติดชนิด เคตามีน เข้ามาด้วยอยู่

บ่อยครั้งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะ ผลการจับกุมยาเสพติดในปี 2561 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปี 2559 และ 2560 มีความแตกต่างชัดเจนว่าปริมาณของยาเสพติดในปี 2561 เพิ่มขึ้นอย่างน่าทึ่งไยเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4-1 ผลการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2561 (1 ตุลาคม 2560 – 30 กันยายน 2561)

หน่วยงาน	ยาบ้า	ไอซ์	เฮโรอีน	กัญชา	พืชกระท่อม	ฝิ่น	โคเคน	ยาแก้ไอ
	เม็ด	กก.	กก.	กก.	กก.	กก.	กก.	กรัม
ภ.5	139,841,404	6,081.97	222.73	16.56	19.82	371.08		

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

จากตารางที่ 4.1 ผลการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2561 (1 ตุลาคม 2560 – 30 กันยายน 2561) พบว่า ตรวจยึดยาบ้า ได้จำนวน 139,841,404 เม็ด ยาไอซ์ จำนวน 6,081.97 กิโลกรัม เฮโรอีน จำนวน 222.73 กิโลกรัม กัญชา จำนวน 16.56 กิโลกรัม พืชกระท่อม 19.82 กิโลกรัม ฝิ่น จำนวน 371.08 กิโลกรัม

ตารางที่ 4-2 เปรียบเทียบการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2559 – 2561

ประเภทยาเสพติด	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
ยาบ้า (เม็ด)	35,889,035	54,030,412	139,841,404
ไอซ์ (กก.)	231.21	544.44	6,081.97
เฮโรอีน (กก.)	84.43	199.06	222.73
กัญชา (กก.)	17.15	15.23	16.56
ฝิ่น (กก.)	119.37	210.88	371.08

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

จากตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบการตรวจยึดของกลางคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2559 – 2561 พบว่า แนวโน้มยาเสพติดประเภท ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน และฝิ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น ตามลำดับ สำหรับยาเสพติดประเภทกัญชามีแนวโน้มลดลงตามลำดับ

1.2.2 สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

การแพร่ระบาดของยาเสพติดหากดูข้อมูลผู้เสพที่เข้ารับการรักษาในทุช่องทาง รวมถึงผลการจับกุมผู้เสพยาเสพติด จะเห็นว่ามียาเสพติดที่ลดลงมาเป็นระยะ ๆ หลังจากที่มิประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 จนถึงปัจจุบัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับผลการจับกุมยาเสพติดที่มีปริมาณตรวจยึดได้ในแต่ละครั้ง พบว่า จำนวนของกลางมีปริมาณมากขึ้นกว่าปี 2560 และ 2561 บ่งบอกว่าการใช้ยาเสพติดในประเทศไทยยังอยู่ในปริมาณที่สูง

ด้วยระบบเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการพัฒนา การซื้อขายยาเสพติดเปิดกว้างขึ้นมากจากในอดีต เช่น มีการซื้อขายยาเสพติดผ่านโลกออนไลน์ Social Network เช่น Facebook และ Line การส่งยาเสพติดผ่านพัสดุภัณฑ์ถึงมือผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพโดยตรง เป็นต้น ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นอย่างสะดวกและรวดเร็ว ด้วยเหตุผลนี้ทำให้เกิดผู้เสพนวนาใหม่ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ในส่วนสถานบันเทิง แหล่งท่องเที่ยวกลางคืน ยังคงเป็นแหล่งซื้อขายยาเสพติดที่ยังต้องเฝ้าระวังและกวดขันปราบปรามอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง จากการที่เจ้าหน้าที่กวดขันปราบปรามตามแหล่งอบายมุข ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มักจะหลบเลี่ยงไปจัดงานสังสรรค์โดยมียาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามบ้านเช่า โรงแรม รีสอร์ท ห้องเช่ารายวันต่าง ๆ จากการเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการแพร่ระบาดของยาเสพติดมากขึ้น

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า รองลงมา คือ กัญชา และไอซ์ ตามลำดับ สำหรับยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ เฮโรอีน และคีตามีน ซึ่งเฮโรอีน พบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพถึงร้อยละ 65

กระทรวงมหาดไทยได้สำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ ก.5 รอบที่ 1/2561 จำนวน 2,233 แห่ง พบหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติด 1,750 แห่ง เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติดมาก 72 แห่ง มีปัญหาปานกลาง 78 แห่ง และมีปัญหาน้อย 333 แห่ง

1.3 สถานการณ์ยาเสพติดกับชาวต่างประเทศ

จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ความพร้อมในด้านการคมนาคม ความสะดวกสบายและเสรีภาพในการดำรงชีวิต เป็นเหตุให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น ท่องเที่ยว ทำงาน ประกอบธุรกิจหรือศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นโอกาสที่คนบางกลุ่มเข้ามาเพื่อก่อเหตุอาชญากรรมต่าง ๆ ในจำนวนนั้นมีกลุ่มที่เข้ามาเพื่อค้ายาเสพติดทั้งที่นำเข้ามาในประเทศไทย และส่งออกไปยังต่างประเทศ กลุ่มชาวต่างชาติที่ต้องเฝ้าจับตาระวังเป็นพิเศษ คือ “กลุ่มชาวแอฟริกัน” เพราะมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและนับวันจะขยายกลุ่มใหญ่

มากยิ่งขึ้น กลุ่มคนเหล่านี้เริ่มแรกจะเข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว มาประกอบธุรกิจค้าส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูป อาหารแห้ง ระยะเวลาหลังมาจะประกอบอาชีพเป็นครูสอนภาษา นักฟุตบอล นักบุญ นักบวช อาสา ซึ่งกลุ่มชาวแอฟริกันเข้ามามีบทบาทในการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทยมานานกว่า 20 ปี จนปัจจุบันได้ขยายเครือข่ายทั้งภายในและต่างประเทศ เชื่อมโยงกันหลายประเทศ โดยพบว่า มีชาวแอฟริกันบางส่วนที่เข้ามาในประเทศไทยจะแต่งงานกับผู้หญิงไทย เพื่อใช้สิทธิในการอยู่ในราชอาณาจักร และให้ภรรยาติดต่อผู้หญิงไทยในการขนยาเสพติด ทั้งการนำเข้าและส่งออกไปยังต่างประเทศ ปัจจุบันกลุ่มเครือข่ายนักค้ายาเสพติดชาวแอฟริกันได้เข้าไปมีบทบาทในยาเสพติดประเภท ไอซ์ โดยใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสั่งการลักลอบนำเข้า ไอซ์ จากแอฟริกา และจีน มาในประเทศไทยก่อนกระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

1.4 สถานการณ์แนวโน้ม ปี 2562 (ตุลาคม 2561 – กันยายน 2562)

แนวโน้มของการค้ายาเสพติดในปี 2562 และอนาคตข้างหน้า มีทิศทางของความต้องการใช้ยาเสพติดภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการส่งผ่านไปยังต่างประเทศจะมีความรุนแรงของสภาพปัญหาอย่างต่อเนื่อง ไม่ต่างจากในปี 2561 ที่ผ่านมา กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีการพัฒนาวิธีผลิต การนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อหลบเลี่ยงการสกัดกั้น จับกุมปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และอาจจะเพิ่มจำนวนผู้ที่เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติดมากขึ้น ด้วยเหตุที่ยาเสพติดมีจำนวนมาก หาได้ง่าย รายได้จากการค้ายาเสพติดเป็นแรงจูงใจทำให้ผู้ค้ายาเสพติดกล้ากระทำความผิด ประกอบกับกลุ่มคนต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังมีอิสระในการเข้าออกประเทศไทย ดังนั้นเพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ จำเป็นที่จะต้องหยุดยั้งการนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ หรือลดปริมาณ การลักลอบนำเข้าให้ได้ ด้วยมาตรการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากแนวชายแดนทุกทิศทาง และมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้แผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย 6 ประเทศ ในการยกระดับความร่วมมือในการสกัดกั้นปราบปราม ทั้งตัวยาเสพติด แหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำ และสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ ที่จะนำเข้าสู่พื้นที่การผลิต มาตรการสืบสวนจับกุมแหล่งพักและกระจายยาเสพติดภายในประเทศ ดำเนินมาตรการในการควบคุมกลุ่มคนต่างชาติที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีการคัดกรองอย่างเข้มข้นในการเข้ามาในประเทศไทย และนอกจากมีมาตรการทางด้านปราบปรามอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องแล้ว ต้องมีมาตรการทางด้านป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยให้ลงไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการสร้างความเข้มแข็ง สร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้สามารถที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตอนที่ 2 แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1. แนวทางการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1.1 เป้าหมายในการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1.1.1 เป้าหมายการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาและ
ชุมชน

วิธีการและแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย

โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ครูตำรวจ D.A.R.E. ทุกนายเข้าสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
อย่างน้อยคนละ 2 ห้องเรียน/ภาคการศึกษา

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจาก
ครูตำรวจ D.A.R.E. ไม่น้อยกว่า 493,500 คน ต่อปี

การรายงานให้ทุกหน่วยบันทึกผลการดำเนินการในระบบฐานข้อมูล
โครงการ D.A.R.E. ที่เว็บไซต์ <http://www.daredata.net>

โครงการตำรวจประสานโรงเรียน (1 ตำรวจ 1 โรงเรียน)

ตำรวจประสานโรงเรียน ทำหน้าที่ร่วมกับครูในโรงเรียน เพื่อดำเนินการ
ค้นหา คัดแยก นักเรียนในโรงเรียนเป็นกลุ่มดี กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มเสพขาย และใช้มาตรการ
ในการดำเนินการอย่างเหมาะสมกับนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม โดยมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 3,849
โรงเรียน

ตารางที่ 4-3 เป้าหมายการดำเนินโครงการสำรวจประสานโรงเรียน (1 ตำรวจ 1 โรงเรียน) ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (เป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ของจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ)

ลำดับ	บช./ภ.	จำนวน สถานีตำรวจ	จำนวน	
			โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ.2561	โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ.2562
1	ชม.	38	74	96
2	ชร.	25	48	62
3	ลป.	21	52	68
4	พย.	10	18	23
5	พร.	18	34	44
6	นน.	20	40	52
7	ลพ.	12	22	29
8	มส.	15	31	41
รวม		159	319	415

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

โครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา

บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการให้พื้นที่ โดยรอบสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 119 แห่ง ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย โดยเน้นการตรวจตรา สถานบริการ สถานบันเทิง หอพัก แหล่งอบายมุข สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุม ทั้งในการเสพและค้ายา เสพติด

1.2 แผนงานการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1.2.1 แผนป้องกันยาเสพติด

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มีภูมิคุ้มกันมีทักษะในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด และเสริมสร้างความเข้มแข็ง ปลอดภัยจากยาเสพติด โดยมีพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั่วประเทศเป็นเป้าหมายดำเนินการ

เป้าหมาย

เด็ก เยาวชน ผู้ใช้แรงงาน และประชาชน ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด

หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ เป็นพื้นที่ปลอดภัยจากยาเสพติด

1.2.2 แผนป้องกันยาเสพติด มี 2 แผนงาน ดังนี้

1.2.2.1 แผนงานการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเด็ก เยาวชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ

เป้าหมาย

ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. จำนวน 96 คน

ครูตำรวจ D.A.R.E. ทุกคนต้องเข้าสอนนักเรียน อย่างน้อย
คนละ 2 ห้องเรียน/ภาคการศึกษา

จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้าอบรมตามโครงการ
D.A.R.E. ประเทศไทย 24,500 คน/ปี

ประเมินผลนักเรียน D.A.R.E. โดยสุ่มตรวจพฤติกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระบบฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIME)

โรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการตำรวจประสานโรงเรียน
(1 ตำรวจ 1 โรงเรียน) 415 แห่ง

สถาบันการศึกษาระดับ อุดมศึกษาหรืออาชีวศึกษา เข้าร่วม
โครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา 8 แห่ง

ตำรวจภูธรจังหวัด มีการประเมินผลและมอบรางวัลดีเด่น
ให้แก่ครูตำรวจ D.A.R.E.

ตำรวจภูธรจังหวัด มีการประเมินผล และมอบรางวัลดีเด่น
ให้แก่ตำรวจประสานโรงเรียน

สถานีตำรวจภูธรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออก
ตรวจสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบให้ได้ร้อยละ 25 ของสถานประกอบการทั้งหมดต่อ 1 ไตรมาส

ตำรวจภูธรจังหวัด มีเป้าหมายการปิดล้อมตรวจค้นสถาน
บริการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกเดือน

แนวทางการดำเนินงาน

ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. เพิ่ม จำนวน 96 คน โดยร่วมกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความต้องการครูตำรวจ D.A.R.E. ให้สอดคล้องกับสถานภาพครูตำรวจ
D.A.R.E. และจำนวนห้องเรียนในพื้นที่

กำกับครูสำรวจ D.A.R.E. ทุกนายเข้าสอนนักเรียนอย่างน้อยคนละ 2 ห้องเรียน/ภาคการศึกษา เว้นแต่พื้นที่ใดมีจำนวนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 น้อยกว่าจำนวนครูสำรวจ D.A.R.E. ให้ครูสำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่ และให้ผู้บังคับบัญชาดูแลอย่างใกล้ชิด

ให้สถานีตำรวจคัดเลือกตำรวจ 1 คน ทำหน้าที่ร่วมกับครูในโรงเรียน เพื่อดำเนินการคัดแยกนักเรียนในโรงเรียนเป็นกลุ่มดี กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มเสพ/ขาย และให้การสนับสนุนสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องในการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 415 โรงเรียน

บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา สถานบริการ สถานบันเทิง หอพัก แหล่งอบายมุข สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุมทั้งในการเสพยาเสพติด โดยการสุ่มตรวจหาสารเสพติด และค้ายาเสพติด โดยให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดโครงการ/กิจกรรมด้านการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา ชุมชน และสถานประกอบการ

พัฒนาฐานข้อมูลโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการสำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ

ตำรวจภูธรภาค และตำรวจภูธรจังหวัด ควบคุม กำกับติดตาม เพิ่มประสิทธิภาพ และรายงานผลการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการสำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดโครงการ แนวทางการดำเนินโครงการ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

กำหนดให้มีการประชุมเพื่อบูรณาการการดำเนินโครงการ D.A.R.E.ประเทศไทย โครงการสำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในสังกัด ตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการสำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการด้านการป้องกันยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดโครงการ/กิจกรรม ด้านการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชน และสถานประกอบการ

กำหนดมาตรการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจด้านความดี
ความชอบการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผู้มีผลการดำเนินงานดีเด่น

จัดระเบียบสถานประกอบการ โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้มาตรการ ทางกฎหมาย ในการควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1.2.2.2 แผนงานสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด

เป้าหมาย

สถานีตำรวจดำเนินการตามมาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน
เข้มแข็ง ปลอดภัยยาเสพติด สถานีละ 1 หมู่บ้าน ต่อ 1 ไตรมาส รวม 4 หมู่บ้าน ต่อปี

สร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน/ชุมชน มีความปลอดภัยจาก
ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

แนวทางการดำเนินงาน

คัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาก
ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยจาก
ยาเสพติด

ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นปราบปรามยาเสพติด สืบสวน
จับกุมและขยายผลทำลายเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

ดำเนินการค้นหาผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เพื่อเข้าสู่ระบบ
การบำบัด

บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนสร้างความ
เข้มแข็งให้ หมู่บ้าน/ชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของ หมู่บ้าน/ชุมชน อย่างต่อเนื่องเพื่อให้
ปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้จากการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปปัญหาและ
แนวทางในการป้องกันที่นำมาปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

พื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นแหล่งพักยาเสพติดจากประเทศ
เพื่อนบ้าน โดยซุกซ่อนอยู่ในบ้านเช่า หรืออาคารที่ขบวนการค้ายาเสพติดเช่า และครอบครอง
มีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขได้แก่ บูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง

สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน รวมถึงการสำรวจ ตรวจสอบ แหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดน ทำการปิดล้อม ตรวจค้น จับกุม

ด้านตรวจ จุดสกัด ยักขังขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับสนับสนุนการตรวจค้นและปฏิบัติ เช่น เครื่อง X-Ray แนวทางในการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ ในการตรวจค้น ให้บูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ให้มีความเข้มแข็งประสานงานระหว่างหน่วยงาน สนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจค้นให้มีประสิทธิภาพ

การข่าว ขาดความร่วมมือ และการประสานงานระหว่าง หน่วยงาน ทำให้ประสิทธิภาพด้านการข่าวลดลง แนวทางในการป้องกันและแก้ไขได้แก่ ให้ทุกหน่วยงาน ทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมถึงระดับชุมชน มีการตื่นตัว ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดร่วมกัน

เส้นทางการเงิน การตรวจสอบเส้นทางการเงินของนายทุน หรือผู้ต้องสงสัยรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทำได้ยาก เนื่องจากขบวนการค้ายาเสพติดมักจะหลีกเลี่ยงการจ่ายโดยตรง โดยจะทำการอำพรางเส้นทางการเงินหลายวิธี เช่น โปยก๊วน ขายสินค้า ทัวร์ศูนย์เหรียญ ฯลฯ แนวทางในการป้องกันแก้ไข ได้แก่ ให้เข้มงวด ตรวจสอบนายทุน ตรวจสอบเส้นทางการเงิน และดำเนินการโดยเด็ดขาด และต้องไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องโดยเด็ดขาด

บริษัทขนส่งเอกชน ภายหลังมักจะถูกว่าจ้างให้ขนส่งสินค้าซึ่งมีการอำพรางยาเสพติด และในการดำเนินการมักจะละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ และไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเท่าที่ควร แนวทางในการป้องกันและแก้ไขได้แก่ เข้มงวด ตรวจสอบนายทุน ตรวจสอบเส้นทางการเงินและดำเนินการโดยเด็ดขาด และต้องไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องโดยเด็ดขาด

1.2.2 แนวทางการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1.2.2.1 เป้าหมายในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร

ภาค 5

เป้าหมายการสกัดกั้นจับกุมยาเสพติดของกลางให้ได้ร้อยละ 70 ของปริมาณยาเสพติด เปรียบเทียบกับยาบ้าที่จับกุมได้ทั่วประเทศ

วิธีการและแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย

ให้ทุกหน่วยที่มีพื้นที่และหน้าที่รับผิดชอบตามนิยามการสกัดกั้น จับกุมยาเสพติดตามข้อ 1 – 7 ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้ผลการสกัดกั้นจับกุมยาเสพติด (ยาบ้า) ในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติบรรลุเป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของผลการจับกุมยาเสพติด (ยาบ้า) ทั้งประเทศ

ระดับสถานีให้หัวหน้าสถานีที่มีพื้นที่รับผิดชอบตามนิยามการสกัดกั้นจับกุมยาเสพติดข้อ 1 – 7 ดำเนินการควบคุม กำกับ ดูแล ให้มีการปฏิบัติการ สกัดกั้นยาเสพติดที่จะมีการลักลอบลำเลียงตามส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ โดยให้มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในจุดต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยโดยชัดเจน ดำรวจภูธรจังหวัด/สภ. ที่มีพื้นที่และหน้าที่รับผิดชอบตามนิยามการสกัดกั้นจับกุมยาเสพติด จัดทำแผนการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบถ้วนครอบคลุม โดยมอบหมาย รองผู้บังคับการ/รองผู้บัญชาการที่รับผิดชอบงานยาเสพติด ควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติ

รายละเอียดด้านตรวจตามปีงบประมาณ และรายชื่อ 31 จังหวัดชายแดน ปรากฏตามผนวก ง (จ่ายแยก)

การรายงาน ให้รายงานตามแบบ ผนวก ค โดยให้ สภ.ในสังกัด รายงานผลการปฏิบัติของหน่วยไปยังตำรวจภูธรจังหวัด และตำรวจภูธรจังหวัด (ศอ.ปส.ภ.จว) รวบรวมผลการปฏิบัติของหน่วยในสังกัด รายงานผลการปฏิบัติไปยังตำรวจภูธรภาค 5 และตำรวจภูธรภาค 5 (ศอ.ปส.ภ.5) รับผิดชอบรวบรวมผลการปฏิบัติในภาพรวม ส่งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศอ.ปส.ตร.) ต่อไป

1.2.2.2 เป้าหมายการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ (4,355 คดี)

วิธีการและแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย

นำข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ จากระบบ CRIMES ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561 เป็นฐานข้อมูลในการคิดค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 4,355 คดี

เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายการจับกุมของตำรวจภูธรภาค 5 ตามสัดส่วน ดังนี้

ตารางที่ 4-4 เป้าหมายการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ (62,000 คดี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

หน่วยงาน	คดียาเสพติดรายสำคัญ (คดี)			รวม (คดี)	ค่าเฉลี่ย 3 ปี (คดี)	เป้าหมาย ไม่น้อยกว่า (คดี)
	2559	2560	2561			
ชม.	1,702	2,505	2,580	6,787	2,262	1,481

ชร.	1,190	1,472	1,514	4,176	1,392	914
ลป.	369	532	506	1,407	469	305
พย.	532	1,003	901	2,436	812	523
พร.	398	555	484	1,437	479	305
นน.	268	484	549	1,301	434	305
ลพ.	431	606	805	1,842	614	435
มส.	75	176	154	405	135	87
รวม	4,415	5,744	6,152	16,331	5,437	4,355

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

1.2.3 เป้าหมายการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และ ข้อหาตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

วิธีการและแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย

นำข้อมูลสถิติหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และข้อหาตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 จากระบบ CRIMES โดยใช้หมายจับที่ออกตั้งแต่ 11 ตุลาคม 2545 – 30 กันยายน 25๖1 ทั้งหมดจำนวน 2,124 หมาย คิดเป้าหมายเป็นร้อยละ 40 ของหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 เท่ากับ 849 หมาย

ตารางที่ 4-5 เป้าหมายการจับกุมหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และข้อหาตามพระราชบัญญัติ มาตรการฯ พ.ศ.2534 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (หมายจับตั้งแต่ 11 ตุลาคม 2545 – 30 กันยายน 2561)

หน่วยงาน	หมายจับ 9 ข้อหา (หมาย)	เป้าหมาย ร้อยละ 40
ชม.	700	280
ชร.	489	195.6
ลป.	170	68
พย.	255	102
พร.	234	93.6
นน.	85	34
ลพ.	127	50.8
มส.	64	25.6
รวม	2124	849

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES (กองบังคับการตำรวจรอยยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด), 2560.

เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายการจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติด ตามหมายจับ ใน 7 ข้อหา และข้อหาตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ของ ตำรวจภูธรภาค 5 ตามสัดส่วน ดังนี้

ตารางที่ 4-6 เป้าหมายการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหาและข้อหาตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

หน่วยงาน	จำนวนหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา และข้อหาตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ พ.ศ.2534 (หมาย)	เป้าหมายหมายจับคดียาเสพติด 7 ข้อหา (ร้อยละ 40) (หมาย)
ชม.	701	280
ชร.	488	195
ลป.	170	68
พย.	255	102
พร.	234	94

นน.	85	34
ลพ.	172	51
มส.	64	26
รวม	2,124	850

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

เป็นการจับกุมตามหมายจับคดียาเสพติดที่ออกตั้งแต่ 11 ต.ค.2545 เป็นต้นไป และดำเนินการจับกุมตามจำนวนเป้าหมายของหน่วย ให้ได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 การรายงาน ให้ทุกหน่วยบันทึกผลการดำเนินการในระบบ CRIMES

1.2.4 เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องยาเสพติดทุกระดับ และยึดอายุทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดยาเสพติด

วิธีการและแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย

ขอบเขตและความหมายของการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติด

การดำเนินคดีในข้อหาสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดต่อ เลขาธิการ ป.ป.ส. ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ใน มาตรา 6 มาตรา 8

การตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534

มูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ที่ขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การดำเนินคดีในฐานความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติดและยึดอายุทรัพย์สิน

จำนวนคดีที่ขออนุมัติจับกุมข้อหาสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 6 มาตรา 8 จำนวน 2,351 คดี (ร้อยละ 3.5 ของจำนวนคดียาเสพติดฐานความผิด 5 ข้อหาสำคัญ

(ยาเสพติดตามกฎหมายกระทรวงกำหนดชื่อยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2559) เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี)

จำนวนคดีที่ขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 จำนวน 4,702 คดี (ร้อยละ 7 ของจำนวนคดียาเสพติดฐานความผิด 5 ข้อหาสำคัญ (ยาเสพติดตามกฎหมายกระทรวงกำหนดชื่อยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2559) เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี)

มูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ที่ขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 307,053,284 บาท

จำนวนคดีฐานความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 471 คดี (ร้อยละ 20 ของจำนวนเป้าหมายจำนวนคดีที่ขออนุมัติจับกุมข้อหาสมคบ สนับสนุนช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดต่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 6 มาตรา 8 จำนวน 2,351 คดี)

เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายการขออนุมัติจับกุมและขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สินของ ตำรวจภูธรภาค 5 ตามสัดส่วน ดังนี้

ตารางที่ 4-7 เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติด (ขออนุมัติจับกุมและขออนุมัติตรวจสอบทรัพย์สิน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562

หน่วย	ผลการจับกุมคดียาเสพติด 5 ข้อหาสำคัญ (ยาเสพติดตามกฎหมายกระทรวงกำหนดชื่อยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2559)			(1) ค่าเฉลี่ย 3 ปี (คดี)	เป้าหมายจำนวน คดีที่ขออนุมัติ จับกุมฯ ร้อยละ 3.5 ของ (1) (คดี)	เป้าหมาย จำนวนคดีที่ ขออนุมัติ ตรวจสอบทรัพย์สินฯ ร้อยละ 7 ของ (1) (คดี)
	2559	2560	2561			

ชม.	1,499	1,944	2,076	1,840	64	129
ชร.	1,058	1,372	1,465	1,298	45	90
ลป.	485	629	672	595	21	42
พย.	309	400	427	379	13	27
พร.	353	457	488	433	15	30
นน.	220	286	305	270	10	19
ลพ.	397	514	550	487	17	34
มส.	88	114	122	108	4	8
รวม	4,409	5,716	6,105	5,410	189	379

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

ตารางที่ 4-8 เป้าหมายมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ที่ส่งขออนุมัติตรวจสอบ
ทรัพย์สินต่อ เลขานุการ ป.ป.ส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562

หน่วย	มูลค่าทรัพย์สินที่ส่งขออนุมัติตรวจสอบ ทรัพย์สินต่อ เลขานุการ ป.ป.ส. (บาท)			ค่าเฉลี่ย ปี 2559-2561 (บาท)	เป้าหมายที่ต้อง ดำเนินการ (บาท)
	2559	2560	2561		
ชม.	29,037,699.00	43,218,176.00	177,529,429.00	83,273,768.00	95,186,518.00
ชร.	31,163,800.95	40,098,264.00	65,609,365.00	45,623,809.98	52,199,058.00
ลป.	30,798,981.00	60,463,432.00	27,045,388.00	39,432,933.67	42,987,460.00
พย.	59,696,632.00	34,642,238.79	19,199,596.17	34,512,822.32	39,916,927.00
พร.	20,068,802.00	8,532,501.00	3,327,250.00	10,642,851.00	12,282,131.00
นน.	3,680,789.66	10,348,639.00	6,169,514.23	6,732,980.96	6,141,066.00
ลพ.	3,321,453.00	128,226,075.89	13,113,872.00	48,220,466.67	55,267,591.00
มส.	932,000.00	7,905,500.00	2,900,000.00	3,912,500.00	3,070,533.00
รวม	178,727,158	323,434,827	314,894,414	272,352,133	307,053,284.00

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

ตารางที่ 4-9 เป้าหมายการขยายผลทำลายเครือข่ายยาเสพติด จำนวนคดีฐานความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มูลฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ที่หน่วยต้องดำเนินการปีงบประมาณ 2562)

หน่วย	ผลการจับกุมคดียาเสพติด 5 ข้อหาสำคัญ (ยาเสพติดตามกฎหมายกระทรวงกำหนดซื้อขายยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2559)			ค่าเฉลี่ย 3 ปี (คดี)	(1) เป้าหมาย จำนวนคดี ที่ขออนุมัติ จับกุมฯ (คดี)	เป้าหมาย จำนวนคดี ร้อยละ 20 ของ (1) (คดี)
	2559	2560	2561			
ชม.	1499	1944	2076	1840	64	13
ชร.	1058	1372	1465	1298	45	9
ลป.	485	629	672	595	21	4
พย.	309	400	427	379	13	3
พร.	353	457	488	433	15	3

นน.	220	286	305	270	10	2
ลพ.	397	514	550	487	17	4
มส.	88	114	122	108	4	1
รวม	4,409	5,716	6,105	5,410	189	38

ที่มาข้อมูล : ระบบ CRIMES, 2560.

1.2 แนวทางการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1.2.1 การจัดตั้งชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด และชุดขยายผลและยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดรายสำคัญ (ตามกรอบงบประมาณ ปี พ.ศ.2562) ประกอบแผนปฏิบัติการปราบปราม ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 พ.ศ. 2562

ชุดปราบปรามยาเสพติด (ขปส.) จำนวน 10 ชุด

ระดับกองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค 5 จำนวน 2 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย กำลังพล 8 นาย โดยมี นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร เป็นหัวหน้า

ระดับกองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด ละ 1 ชุด จำนวน 8 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย กำลังพล 8 นาย โดยมี นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร เป็นหัวหน้า

1.2.2 อำนาจหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติด (ขปส.)

1.2.1 ปฏิบัติการตามคำสั่งของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5

1.2.2 ปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 พ.ศ.2561

1.2.3 สืบสวนหาข่าว ปราบปรามจับกุม จัดทำเครือข่าย เพื่อทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด

1.2.4 สืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในคดียาเสพติด

1.2.3 อำนาจหน้าที่ชุดขยายผลและยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดรายสำคัญ

1.2.3.1 ปฏิบัติการตามคำสั่งของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5

1.2.3.2 ปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 พ.ศ.2561

1.2.3.3 สืบสวน สอบสวนขยายผล เพื่อดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดทุกคดี

1.2.3.4 สืบสวน สอบสวนขยายผล เพื่อยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ คติยาเสพติดทุกคดี โดยใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องแบบบูรณาการ

1.2.4 ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งชุดปราบปรามยาเสพติด ชุดขยายผลและยึด ทรัพย์สินคติยาเสพติดรายสำคัญ และชุดปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสร้าง ความเข้มแข็งในหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.4.1 การแต่งตั้งชุดปราบปรามยาเสพติด ชุดขยายผลและยึดทรัพย์สิน คติยาเสพติดรายสำคัญ และชุดปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสร้างความเข้มแข็ง ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้กองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค ดำเนินการแต่งตั้งตามกรอบของแผนนี้ และ เมื่อแต่งตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้ง พร้อมทั้งผู้รับผิดชอบกำกับดูแลตามคำสั่ง กรมตำรวจ ที่ 1212/2537 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2537 มาয়งศ์ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศอ.ปส.ตร.) และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งให้แจ้งให้ทราบด้วย ทุกครั้ง เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผล และการพิจารณาความดีความชอบ

1.2.4.2 หากพื้นที่ใดมีสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดรุนแรง จำเป็นต้องจัดชุดปฏิบัติการชุดปราบปรามยาเสพติด และชุดขยายผลและยึดทรัพย์สินคติยาเสพติด รายสำคัญ เพิ่มเติมจากแผนนี้ให้กระทำได้ โดยเป็นดุลยพินิจของหน่วยตามความเหมาะสม และเมื่อ แต่งตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้ดำเนินการตาม ข้อ 1.2.4.1

1.2.4.3 การสรรหาและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำชุดปฏิบัติการฯ ให้ ผู้บังคับบัญชา ผู้รับผิดชอบ คัดเลือกโดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียรเป็น องค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของตำรวจภูธรภาค 5 แบ่งเป็น 2 ภารกิจ ดังนี้

1.2.5 ภารกิจหลัก

1.2.5.1 ด้านปราบปราม เร่งรัดกวาดล้างจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้า และ ส่งออก รวมทั้งผู้สมคบและผู้สนับสนุนช่วยเหลือ สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนว ชายแดน และสกัดกั้นการลำเลียงเข้าพื้นที่ตอนใน ปิดล้อม กวาดล้าง แหล่งแพร่ระบาด แหล่งพักเก็บ ยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน บังคับใช้กฎหมายและมาตรการตรวจสอบเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของ ผู้เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดทั้งระบบ สืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคติยาเสพติด ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งวินัยและ อาญา

1.2.5.2 ด้านป้องกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ ชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และดำเนินการสร้าง

ภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา รวมถึงประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.6 การกิจสนับสนุน

1.2.6.1 ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 4 (ศอ.ปส.ภ.5) เป็นองค์กรขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดของตำรวจภูธรภาค 5 โดยมีคณะกรรมการทำหน้าที่ อำนวยการ บริหารงาน กำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ มาตรการ แนวทางการปฏิบัติ การสั่งการ ควบคุม ติดตาม การแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ

1.2.6.2 ให้มีการจัดตั้งชุดปฏิบัติเพื่อดำเนินการด้านการปราบปรามยาเสพติด ดังนี้ ชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด และชุดขยายผลและยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดรายสำคัญ

1.3 การปฏิบัติ

1.3.1 กรอบแนวความคิดในการปฏิบัติและยุทธศาสตร์เชื่อมโยง

1.3.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ถูกกำหนดให้เป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

1.3.1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง และยั่งยืน

1.3.1.3 แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.2558 - 2562

1.3.1.4 นโยบายการบริหารราชการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกมิติ

1.3.1.5 มุ่งเน้นการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกกระดับ โดยให้มีการซักถามสืบสวนขยายผลจับกุมเครือข่ายผู้ร่วมขบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดทุกราย ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

1.3.1.6 ดำเนินการตามมาตรการสคบ มาตรการทางทรัพย์สิน ทั้งการยึดทรัพย์สิน และการพอกเงินกับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อทำลายเส้นทางการเงินของเครือข่ายขบวนการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด

1.3.1.7 จัดระบบการเร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมบุคคลตามหมายจับในคดียาเสพติด โดยให้มอบหมายข้าราชการตำรวจสืบสวนติดตามจับกุมตามหมายจับแต่ละหมายให้ชัดเจน และให้ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล และติดตามความคืบหน้าทุกกระยะ

1.3.1.8 มุ่งเน้นการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงขนส่งยาเสพติดจากพื้นที่ตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการลำเลียงยาเสพติดเข้าไปในพื้นที่ตอนในหรือแหล่งชุมชน รวมทั้งสถานศึกษาต่าง ๆ

1.3.1.9 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมโครงการด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด และไม่ให้ผู้เสพรายใหม่เกิดขึ้น

1.3.1.10 เสริมสร้างความร่วมมือกับนานาชาติประเทศในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศไทย

1.3.1.11 ดำเนินการทั้งทางอาญา ทางวินัย และทางปกครองกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัวพันกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

1.3.2 กรอบแผนปฏิบัติการปราบปรามและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 พ.ศ.2562

อ้างอิงแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี 2562 และนโยบายผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2562 จึงกำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 พ.ศ.2562 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของหน่วยงานในสังกัด ประกอบด้วย แผน 2 แผน 6 แผนงาน และ 7 มาตรการ ดังนี้

1.3.2.1 แผนปราบปรามยาเสพติด

วัตถุประสงค์ : เพื่อทำลายเครือข่ายค้ายาเสพติดทั้งระบบ ตั้งแต่กลุ่มผู้ผลิต ผู้ขนส่งลำเลียง นายทุนผู้ค้ารายสำคัญ ผู้ค้ารายกลาง ผู้ค้ารายย่อย รวมถึงกลุ่มผู้สนับสนุน กระบวนการค้ายาเสพติด ให้เกิดผลอย่างชัดเจน

เป้าหมาย : ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดทุกระดับ เครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้มีอิทธิพลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเสริมสร้าง พัฒนาและยกระดับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศ มุ่งปราบปรามโดยใช้พื้นที่ตำบลทั่วประเทศเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติสำคัญ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำบล

2. แผนปราบปรามยาเสพติด มี 4 แผนงาน ดังนี้

2.1 แผนงานสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์

วัตถุประสงค์

เพื่อหยุดยั้งการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตนอกประเทศ เข้ามาภายในประเทศในทุกช่องทางทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และ หยุดยั้งการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่แพร่ระบาดในตำบล หมู่บ้าน ชุมชน

หยุดยั้งการลักลอบหรือนำสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์ในการผลิตยาเสพติดออกจากพื้นที่ประเทศไทย เข้าไปยังแหล่งผลิตยาเสพติดสามเหลี่ยมทองคำ

หยุดยั้งการลักลอบนำเงินหรือทรัพย์สินใดๆที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดออกไปยังต่างประเทศ

เป้าหมาย : พื้นที่แนวชายแดน เน้นช่องทางนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนด้านจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน และน่าน เป็นหลัก เส้นทางระบบคมนาคมตอนในทุกระบบ และการคมนาคมที่เชื่อมโยงกับต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนทุกด้าน เน้นดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ตามแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดสูงสุดในสถานการณ์ปัจจุบันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ประสานการปฏิบัติในการสกัดกั้นยาเสพติด ตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบและบูรณาการดำเนินงานกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการลักลอบลำเลียงเข้าสู่ตอนในของประเทศ

ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดตอนในของประเทศ เพื่อเป็นการบั่นทอน ทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดโดยมีพื้นที่ตำบลในเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นเป้าหมายปฏิบัติการ ดังนี้

สืบสวนจับกุมขบวนการค้าและลักลอบลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ตำบลทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จัดทำแผนปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้น เพื่อสืบสวนค้นหาผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดในตำบลหมู่บ้านชายแดน และตำบลหมู่บ้านตอนในอย่างต่อเนื่องทุกเดือน หากพบหลักฐานให้จับกุมมาดำเนินคดีและตรวจยึดอายัดทรัพย์สิน หากพบว่ามีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องให้ขึ้นบัญชีไว้ เพื่อสืบสวนจับกุมและเฝ้าระวัง

เกาะติดข่าวสาร สถานการณ์ และจัดกำลังปฏิบัติการ เพื่อสืบสวนปราบปราม สกัดกั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและค้ายาเสพติดที่จะลักลอบเข้า - ออกตามแนวชายแดน เพื่อตัดวงจรการผลิตและค้ายาเสพติด ได้แก่ สกัดกั้นสารเคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสพติด สกัดกั้นการลักลอบนำเงินออกนอกประเทศ เป็นต้น

จัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับสารเคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสพติดและสารประกอบที่อยู่ในรูปแบบอื่นที่สามารถนำมาดัดแปลงเป็นสารเคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสพติดได้

สกัดกั้นยาเสพติดชายแดนทางน้ำ

1. เพื่อสกัดกั้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นชายแดนทางน้ำ

2. ให้นำหน่วยงานในพื้นที่ประสานการปฏิบัติกับกองบังคับการตำรวจน้ำ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ทำแผนปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดทางน้ำ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยการลาดตระเวนตามแนวชายแดนที่เป็นพื้นที่นำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด ตามชายแดนทางน้ำ รวมถึงการปิดล้อมตรวจค้นเป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบ

3. สืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดและติดตามการเคลื่อนไหวของนักค้ายาเสพติด ตามแนวชายแดนทางน้ำ

ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ต่อเนื่องจากชายแดนเข้าสู่เส้นทางตอนใน ซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่แหล่งแพร่ระบาดตอนในของประเทศ รวมทั้งสำรวจและเฝ้าระวัง ทำการปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่พักยาเสพติดในพื้นที่ต่อเนื่องชายแดนตอนในถึงในตำบลหมู่บ้านตอนในของประเทศ อย่างต่อเนื่อง

1. ให้มีการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด ยาเสพติด ในเส้นทางยุทธศาสตร์การขนลำเลียงยาเสพติดตามแนวชายแดนที่มุ่งหน้าสู่ตอนในของประเทศ ตลอด 24 ชม. และในส่วนพื้นที่สถานีตำรวจทั้ง 159 สถานี ให้มีการจัดตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด ยาเสพติดอย่างน้อย 1 จุดต่อสถานีตำรวจ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนสถานที่ และเวลาในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัดยาเสพติดได้ตามสถานการณ์ จะต้องมีการวางแผนในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัดยาเสพติด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้ประสานกันระหว่างพื้นที่ใกล้เคียงติดต่อกันในการตั้งเหลี่ยมเวลากัน ถนนเส้นเดียวกันที่ต่อเนื่องหลายพื้นที่ต้องมีการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด ตลอดเวลาสลับกันไประหว่างท้องที่ที่ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะตามเส้นทางเชื่อมต่อชายแดนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ซึ่งซุกซ่อนมากับรถยนต์ทั่วไป รถบรรทุก รถโดยสารทั้งประจำทาง/ไม่ประจำทาง รถขนส่งพัสดุภัณฑ์ รถขนส่งสินค้าเกษตร/อุตสาหกรรม และรถอื่น ๆ ที่ขนส่งระบบโลจิสติกส์

2. ใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพของด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด โดยการนำข้อมูลที่ได้จากระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติที่มีในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มาวิเคราะห์เส้นทางการลำเลียง เพื่อปรับแผนการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัดยาเสพติดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และนำเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ที่สามารถตรวจหายาเสพติดที่ซุกซ่อนมากับรถบรรทุกขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุกสินค้าเกษตรหรืออุตสาหกรรม มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ให้ยกระดับการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด โดยกำหนดเป้าหมายดำเนินการ ทำลายโครงสร้างการค้าและการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เสริมสร้างตำบลหมู่บ้าน ชุมชนให้เข้มแข็ง จัดกำลังสกัดกั้นภายใต้การบริหารงานจัดการเป็นการเฉพาะและเหมาะสมแต่ละพื้นที่

เสริมสร้างศักยภาพในการสกัดกั้นยาเสพติด โดย

1. บูรณาการการใช้เทคโนโลยี เพื่อการสืบสวนขยายผลในจุดตรวจ/จุดสกัดที่มุ่งเน้นพิเศษ
2. พัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจจุดสกัดบริเวณพื้นที่ตอนใน โดยสนับสนุนข้อมูลทางการข่าว อุปกรณ์เทคโนโลยีประจำด่านตรวจ พัฒนาทักษะบุคลากร และจัดอัตรากำลังปฏิบัติให้เพียงพอ
3. พัฒนาระบบการควบคุมสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านระบบการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ โดยเฉพาะการสกัดกั้นยาเสพติดที่มาจากการข้ามแดนของบุคคลและยานพาหนะ

การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ด่านถาวร

1. การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ และท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง ให้เพิ่มชุดปฏิบัติการเครื่องมืออุปกรณ์ ระบบข้อมูล มีการประสานงานหน่วยเกี่ยวข้อง ณ ท่าอากาศยานนั้น ๆ
2. ดำเนินการภายใต้โครงการ ASEAN Airport Interdiction Task Force (AAITF) เพื่อมุ่งหมายให้มีความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติดระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน
3. การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านด่านพรมแดนตามแนวชายแดนในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้จัดกำลังชุดปฏิบัติการสนธิกำลังกับหน่วยปฏิบัติประจำด่านพรมแดนทุกด่าน
4. ร่วมบูรณาการตรวจค้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้นกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ด้านศุลกากร และท่าเทียบเรือลำน้ำโขง ฯลฯ
5. จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการตรวจค้นยาเสพติด
6. ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการซุกซ่อนยาเสพติด และตัวยาสเสพติดชนิดต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สกัดกั้นการลำเลียงแฝงกับระบบขนส่งทุกประเภท ประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเจ้าของสถานประกอบการให้ดำเนินการตามกฎหมายควบคุมสถานประกอบการ และให้ความร่วมมือแจ้งให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบเมื่อผู้มาใช้บริการมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดย

1. สกัดกั้นยาเสพติดที่สถานีขนส่งและรถโดยสารประจำทาง
2. สกัดกั้นยาเสพติดในระบบขนส่งพัสดุภัณฑ์
3. สกัดกั้นยาเสพติดที่สถานีและทางรถไฟ
4. สกัดกั้นยาเสพติดที่ท่าอากาศยานและอากาศยาน
5. สกัดกั้นยาเสพติดที่ท่าเรือและเรือขนส่ง

6. นำเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ตรวจสอบรถบรรทุกสินค้าการเกษตรขนาดใหญ่ รวมทั้งรถโดยสารประจำทาง รถขนส่งพัสดุภัณฑ์ และรถอื่น ๆ ที่ขนส่งระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น

2.2 แผนงานปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมาย

ปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดทุกระดับ นายทุน ผู้มีอิทธิพล เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย เครือข่ายข้ามชาติและผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ สืบสวนจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในคดียาเสพติด

ดำเนินการด้านทรัพย์สิน รวมถึงการขยายผลตรวจสอบทรัพย์สินขบวนการค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกราย

แนวทางการดำเนินงาน

การปราบปรามจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสพติด

ปราบปรามเครือข่ายการผลิต/ค้ายาเสพติด มุ่งลดบทบาทอิทธิพลของเครือข่ายการค้ารายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายการค้าที่เชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ โดยกำหนดแผนดำเนินการ จัดกลไกอำนวยการและบริหารการปราบปรามเป็นการเฉพาะ

ดำเนินการเกี่ยวกับยุทธการปราบปรามยาเสพติด ตามรอยต่อพรมแดนระหว่างประเทศโดยบูรณาการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

ดำเนินการปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติดทั้งในระดับประเทศ ระดับพื้นที่แพร่ระบาด ในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน หมู่บ้านจัดสรร อพาร์ทเมนท์ คอนโดมิเนียม หอพัก ห้องเช่า เป็นต้น และพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น โรงเรียน โรงงาน อุตสาหกรรม สถานบริการ และสถานประกอบการ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ค้นหาและจัดทำข้อมูลนักค้ายาเสพติดที่มีพฤติกรรมเป็นเครือข่ายการค้ายาเสพติด หรือนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มเครือข่ายการค้ารายสำคัญระดับพื้นที่ ระดับภาค ระดับประเทศเป็นเป้าหมายปฏิบัติการ

2. ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติดทั้งหมายจับใหม่และหมายจับค้างเก่า

3. สืบสวนขยายผลการจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาด โดยมีตำบลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นพื้นที่เป้าหมาย พร้อมทั้งเครือข่าย ตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อยึดอายัด และสืบสวนเส้นทางการเงินเพื่อหาความเชื่อมโยงเครือข่ายรายใหญ่ต่อไป โดยใช้มาตรการด้านทรัพย์สินแบบบูรณาการทั้งคดียาเสพติด การฟอกเงินและภาษีอากรทุกคดี โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

4. ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดโดยมีตำบลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นพื้นที่เป้าหมาย เพื่อดำเนินการต่อกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในชุมชนมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการปราบปรามตามข้อร้องเรียนของประชาชน

5. สืบสวนปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการลักลอบซื้อขายผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media)

6. ดำเนินการกับเครือข่ายรายใหญ่ที่มีความเชื่อมโยงระดับประเทศ ที่ได้ออกหมายจับและหลบหนีการจับกุมไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศติดชายแดน ให้หน่วยที่ออกหมายจับส่งหมายจับให้ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อขึ้นบัญชีเป็นบุคคลต้องห้าม (Blacklist)

7. ประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศ จัดสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้การเจรจาต่อรองในระดับทวิภาคี เพื่อขยายความร่วมมือในด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วม การกดดันกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน การแลกเปลี่ยนผู้กระทำความผิด ฯลฯ เพื่อปราบปรามกลุ่มผู้ผลิตกลุ่มค้าเคมีภัณฑ์และยาเสพติดต่าง ๆ

ดำเนินการต่อนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ

1. บูรณาการในการปิดล้อมตรวจค้น ตรวจปัสสาวะ การป้องปรามเจ้าหน้าที่เรือนจำร่วมกับกรมราชทัณฑ์

2. บูรณาการคัดแยกนักโทษรายสำคัญที่ยังมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จากเรือนจำทั่วประเทศมาয়เรือนจำความมั่นคงสูง และวางระบบป้องกัน ควบคุมการค้ายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับกรมราชทัณฑ์

3. ร่วมบูรณาการปฏิบัติการจับกุมตรวจค้นสิ่งของต้องห้าม และโทรศัพท์มือถือ เพื่อหยุดยั้งไม่ให้เกิดการส่งการจากในเรือนจำ

การดำเนินการต่อข้อร้องเรียนของประชาชน

1. จัดตั้งหน่วยคัดกรองเรื่องร้องเรียนให้เป็นรูปธรรม เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนและตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่ถูกร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเสพติดในเบื้องต้น และมอบหมายให้หน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ดำเนินการ

2. รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านทางสายด่วน 191 หรือ Line@Intanon 1 ของตำรวจภูธรภาค 5 และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องในส่วนที่มีการร้องเรียนผ่านส่วนราชการอื่น หรือช่องทางอื่น เช่น สายด่วนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 1386 ตู้ไปรษณีย์ 123 อินเทอร์เน็ต ประชาชนแจ้งข่าวด้วยตนเอง และศูนย์ดำรงธรรมของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

3. จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนในเรื่องยาเสพติดทุก สถานีตำรวจ ตามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ซึ่งเป็นข้อมูลจากประชาชนโดยตรงเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการสั่งการให้หน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ดำเนินการ

4. ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดในตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน หรือพื้นที่เสี่ยง ตามเรื่องร้องเรียนของประชาชน

ดำเนินการต่อชาวต่างชาติที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1. ค้นหาและจัดทำข้อมูลชาวต่างชาติที่เป็นเครือข่ายค้ายาเสพติด จัดทำ รวบรวมประวัติกลุ่มชาวต่างชาติที่ กระทบความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นระบบ เพื่อประโยชน์ ในการสืบสวนขยายผลจับกุมเครือข่ายนักค้ายาเสพติดชาวต่างชาติ

2. จัดทำข้อมูลท้องถิ่นชาวต่างชาติในพื้นที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูล ให้ได้ข้อมูล ชื่อ สกุล สัญชาติ อาชีพ ภรรยา บุตร ถิ่นที่อยู่

3. ประสานข้อมูลและบูรณาการการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการเกี่ยวกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

1. ดำเนินการเกี่ยวกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

1.1 ดำเนินการตามประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับ ยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

1.2 จับกุมผู้ใช้ยาเสพติดที่ไม่สมัครใจเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา หรือ ผู้เสพยาเสพติดที่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม หรือผู้เสพยาเสพติดที่เป็น ผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ใน ระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล

2. ดำเนินการกับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานบริการ และสถานประกอบการ

2.1 แสวงหาความร่วมมือและสร้างนิติสัมพันธ์อันดีต่อผู้ประกอบการ เพื่อ เฝ้าระวังปัญหาเสพยาเสพติดในสถานประกอบการ

2.2 เพิ่มความเข้มข้นในการตรวจตราพื้นที่เสี่ยง เช่น สถานบริการ สถานที่ ท้องเที่ยวสำคัญ สถานบันเทิง หอพัก และโรงงาน ที่เป็นแหล่งมั่วสุม ทั้งในการเสพยาเสพติดและ ค้ายาเสพติด และดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2.3 สืบสวนเฝ้าระวังไม่ให้มีการเสพและจำหน่ายยาเสพติดในสถานบริการ และสถานประกอบการ

2.3 จัดให้มีตำรวจประสานงานชุมชน เพื่อเข้าไปเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดำเนินกิจกรรม โครงการ และร่วมกับหมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด

3. การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด

3.1 จัดชุดขยายผลและยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดรายสำคัญ ตรวจสอบ เพื่อยึดอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติดทุกรายตามกฎหมายกำหนด ด้วยการบูรณาการกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง เน้นการดำเนินงานเชิงคุณภาพของคดี เน้นดำเนินการทางด้านทรัพย์สินมุ่งไปสู่การขยายผล และตัดทอนการเงินของนักค้ายาสำคัญใช้มาตรการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อทำลายเส้นทางการเงินของเครือข่ายยาเสพติด

3.2 ซักถามผู้ใช้ยาเสพติด เพื่อขยายผลไปสู่การจับกุมนักค้ายาเสพติดรายย่อยในหมู่บ้าน/ชุมชน หรือจัดทำบัญชีเป้าหมายเพื่อติดตามพฤติกรรม

3.3 ดำเนินการขยายผลในคดียาเสพติดฐานความผิดจำหน่ายหรือมีไว้ เพื่อจำหน่ายให้ถึงแหล่งผลิต ผู้ผลิต ผู้นำเข้า

3.4 ตรวจสอบความเชื่อมโยงของคดียาเสพติดทุกคดีกับคดียาเสพติดที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อดำเนินคดีเพิ่มเติมหากมีความเกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเครือข่ายยาเสพติด

3.5 ตรวจสอบพิสูจน์และวิเคราะห์ตัวยาโดยให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการวิเคราะห์โครงสร้างส่วนประกอบของยาเสพติด เพื่อที่จะสามารถนำไปเชื่อมโยงการจับกุมคดีรายสำคัญและการลักลอบลำเลียงยาเสพติดได้

3.6 บูรณาการขยายผลเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ

3.7 เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของตำรวจภูธรภาค 5 โดยจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปรามยาเสพติดทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

3.8 พัฒนาศักยภาพและสร้างบุคลากรให้เพียงพอต่อการสืบสวนเครือข่ายการค้ายาเสพติดโดยเฉพาะการสืบสวนขยายผลทางการเงิน

4. การป้องกันและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4.1 ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เข้มงวด สอดส่อง ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนดมาตรการกำกับ ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกกรณี

4.2 ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับสอดส่องดูแลครอบครัว ความเป็นอยู่ของ ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อเป็นการป้องกันตั้งแต่ต้นเหตุของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ใต้บังคับบัญชา

4.3 ดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะหากมีข้อร้องเรียนในทุกช่องทาง เช่น สายด่วน 191 หรือ Line@Intanon 1 ของ ตำรวจภูธรภาค 5 สายด่วนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 1386 ตู้ ปณ. 123 สายด่วนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ 1206 ศูนย์ดำรงธรรม และศูนย์บริการประชาชน 1111 โดยให้สืบสวนข้อเท็จจริง หากพบการกระทำผิดทางอาญาหรือทางวินัยให้ดำเนินการตามกฎหมายหรือทางวินัยกับผู้ร้องเรียนอย่างเคร่งครัด

4.4 ดำเนินการตามประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 112/2557 ลง วันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ.2542

3. แผนงานการพัฒนาศักยภาพการปราบปราม

เป้าหมาย : พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการข่าวและการปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. ด้านการข่าวยาเสพติด

1.1 พัฒนาระบบศูนย์ข่าวกรองยาเสพติดในทุกระดับ โดยให้มีคณะทำงาน ตรวจสอบข้อมูลด้านการข่าว และวิเคราะห์ข่าว เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเครือข่ายการค้า ยาเสพติดทั้งในระดับสถานี/กองกำกับการ กองบังคับการ กองบัญชาการ ระดับประเทศ และระหว่าง ประเทศ เพื่อนำไปใช้ในการปราบปรามยาเสพติด

1.2 บูรณาการงานการข่าวร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม ยาเสพติดเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารภายนอกประเทศและภายในประเทศ ประชุมโต๊ะข่าวร่วมหน่วย ภาคีทุกเดือน

1.3 ประสานงานด้านการข่าวระหว่างประเทศและจัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติดระหว่างประเทศ

1.4 บูรณาการงานการข่าว เชื่อมโยง สนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างชุด ปฏิบัติการข่าว ชุดปราบปรามยาเสพติดของแต่ละหน่วย เพื่อทราบถึงเครือข่ายบุคคลทั้งหมด และ รายงานการข่าว การสืบสวนการค้ายาเสพติด การดำเนินการตามหัวข้อข่าวสารที่ได้รับเข้าสู่ระบบ

1.5 พัฒนาระบบงานการข่าว และช่องทางในการแจ้งข่าวสาร ข้อร้องเรียนหรือ เบาะแสยาเสพติด โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยี และวางระบบการรักษาความปลอดภัยของผู้แจ้งข้อมูล

1.6 จัดระบบฐานข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถ ใช้ ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพบนฐานเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

1.7 เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถในด้านการข่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการพัฒนากฎหมายและคุณภาพของการดำเนินคดีอาเสพติด

2.1 พัฒนาคุณภาพในการดำเนินคดีอาเสพติดให้มีคุณภาพ สามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งโทษทางอาญาและการตรวจยึดทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 พัฒนาทักษะ เสริมความรู้ทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านปราบปรามยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสืบสวนปราบปราม

3.1 พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สนับสนุนการสืบสวน ปราบปรามกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 พัฒนาเครื่องมือ เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัย ให้เท่าทันโลกยุคดิจิทัล (Digital) นำมาเป็นเครื่องมือสำหรับการสืบสวน ปราบปราม เครือข่ายยาเสพติดอย่างเท่าทัน

4. ด้านการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด

4.1 พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดให้มีความรู้ทั้งทางด้านกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เทคนิค ยุทธวิธี ในการสืบสวนปราบปราม สอบสวน และในด้านการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย

4.2 พัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และประชาชนในการปฏิบัติ เพื่อลดการสูญเสีย

4. แผนงานควบคุมพืชเสพติด

เป้าหมาย : ควบคุมการปลูกพืชเสพติดในประเทศและสกัดกั้นการลักลอบนำพืชเสพติดจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย

แนวทางการดำเนินงาน

1. สืบสวน สำนวจพื้นที่ปลูกพืชเสพติดในประเทศไทย เผ่ากระวัง ตัดพินทำลาย
2. สกัดกั้นการนำพืชเสพติดจากแหล่งปลูกในต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย
3. ปราบปราม จับกุม ผู้ที่ปลูกและค้าพืชเสพติด

**มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และ
แก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ**

ตารางที่ 4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
1. มาตรการ สกัดกั้นการ ลักลอบ ลำเลียง ยาเสพติด	<p>1.1 การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ให้ทุกหน่วยที่รับผิดชอบในพื้นที่ชายแดนทั้ง 5 จังหวัด ดำเนินการสืบสวนหาข่าว สกัดกั้นหยุดยั้งการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากภายนอกประเทศไม่ให้เข้ามาพื้นที่ตอนในของประเทศ และสกัดกั้นเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้น ไม่ให้มีการลักลอบลำเลียงไปยังแหล่งผลิตนอกประเทศ โดยให้บูรณาการการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>1.๒ การสกัดกั้นในพื้นที่ตอนใน ให้ทุกหน่วยตั้งด่านตรวจ/จุดตรวจ/จุดสกัด พื้นที่ตอนในให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และสืบสวนหาข่าว เพื่อสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดสู่แหล่งแพร่ระบาดภายในประเทศ</p> <p>1.3 การสกัดกั้นทุกเส้นทางการคมนาคม การขนส่งและไปรษณีย์ ให้ทุกหน่วยดำเนินการสืบสวนหาข่าว ตรวจค้น จับกุม เพื่อสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดในทุกเส้นทางการคมนาคม รวมทั้งบริเวณสถานีหรือหน่วยบริการและยานพาหนะ ที่ใช้ในการขนส่งต่าง ๆ</p> <p>เป้าหมาย : ตามเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการนี้</p>	ภ.จว.ใน สังกัด , บก.สส.ภ.5

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
2. มาตรการ ปราบปราม จับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ ลำเลียง ยาเสพติด ทุกระดับ	2.1 ดำเนินการตรวจค้น สืบสวนขยายผลการจับกุมนักค้ายาเสพติดทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับรายย่อยในพื้นที่ เครือข่ายการค้ายาเสพติดรายใหญ่ และรายสำคัญเพื่อทำลายกระบวนการค้ายาเสพติดทั้งระบบ 2.2 ตรวจสอบเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติดทุกราย และสืบสวน เส้นทางการเงินเพื่อหาความเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่เพื่อ นำไปสู่การจับกุมและตรวจยึดทรัพย์สินต่อไป รวมทั้งบูรณาการกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เพื่อทำลายเส้นทางการเงินของ เครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด โดยให้ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลการปฏิบัติให้มี ประสิทธิภาพ เป้าหมาย : ตามเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการนี้	ภ.จว.ใน สังกัด , บก.สส.ภ.5

ตารางที่ 4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7
มาตรการ (ต่อ)

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
3. มาตรการ สืบสวน ติดตามจับกุม ผู้ต้องหา ตามหมายจับ ในคดี ยาเสพติด	ดำเนินการ สืบสวน ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติด และตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาดำเนินการตามกระบวนการของ กฎหมาย เน้นย้ำโดยเฉพาะหมายจับที่กำลังจะขาดอายุความให้เร่งรัด สืบสวนติดตามจับกุมโดยเร็ว รวมทั้งหมายจับผู้ต้องหาคดียาเสพติดที่ หลบหนีไปในประเทศเพื่อนบ้าน เป้าหมาย : ตามเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการนี้	ภ.จว.ใน สังกัด , บก.สส.ภ.5

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
4. มาตรการ ป้องกันการ แพร่ระบาด ยาเสพติดใน สถานศึกษา และสถาน ประกอบการ	<p>4.1 โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย</p> <p>4.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันจากครูตำรวจ D.A.R.E. ไม่น้อยกว่า 24,500 คน /ปี</p> <p>4.1.2 กำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติการของครูตำรวจ D.A.R.E. โดยตรวจสอบการเข้าสอนนักเรียน และจากความพึงพอใจและความรู้ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ</p> <p>4.1.3 ประเมินผลนักเรียน D.A.R.E. โดยตรวจสอบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระบบฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIME)</p> <p>4.1.4 ครูตำรวจ D.A.R.E. ทุกคนเข้าสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างน้อยคนละ 2 ห้องเรียน/ภาคการศึกษา เว้นแต่พื้นที่ใดมีจำนวนห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 น้อยกว่าจำนวนครูตำรวจ D.A.R.E. ให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่</p> <p>4.1.5 ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. เพิ่ม เพื่อให้จำนวนครูตำรวจ D.A.R.E. สอดคล้องกับจำนวนห้องเรียนในพื้นที่ รวมทั้งผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. ทดแทน ครูตำรวจ D.A.R.E. ที่เกษียณอายุราชการ เสียชีวิต ลาออก</p> <p>4.1.6 พิจารณาคัดเลือกและมอบรางวัลดีเด่นให้แก่ ครูตำรวจ D.A.R.E. ดีเด่นระดับ กองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด ที่ทำการเข้าสอนและประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>ภ.5 , ภ.จว.ใน สังกัด , บก.สส.ภ.5</p> <p>ภ.5 , ภ.จว.ใน สังกัด , บก.สส.ภ.5</p> <p>ภ.5 ,</p>

ตารางที่ 4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ (ต่อ)

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
---------	--------------------	--------------------

ตารางที่ 4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ (ต่อ)

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยรับผิดชอบ
5. มาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด	<p>ให้ทุกสถานีตำรวจกำหนดเป้าหมาย หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติด และให้ดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ค้นหาผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เพื่อเข้าสู่ระบบการบำบัด 2. ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดและสืบสวนจับกุมและขยายผลทำลายเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน 3. บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน สร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน/ชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของ หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน <p>เป้าหมาย : ตามเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการนี้</p>	ภ.จว., สภ.ใน สังกัด
6. มาตรการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	<p>6.1 ให้ผู้บังคับบัญชาระดับกองบังคับการ รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินคดี กรณีการจับกุม/ขยายผล เจ้าหน้าที่รัฐกระทำผิดคดียาเสพติด 5 ข้อหาสำคัญ หรือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ทุกคดี และรายงานให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้กระทำความผิดทราบ</p> <p>6.2 ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับตำรวจภูธรภาค 5 เข้มงวด สอดส่อง ดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดมาตรการกำกับ ควบคุม ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกกรณี รวมถึงการช่วยเหลือผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยทุจริต เช่น การค้าสำนวนเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 100/2 หรือการปล่อยปละละเลย ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 41/2557 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2557 โดยให้ดำเนินการทั้งทางวินัยและทางอาญากับผู้กระทำผิด และหากพบว่าผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่กำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามคำสั่ง กรมตำรวจ ที่ 1212/2537 ลงวันที่ 1 ตุลาคม</p>	ภ.5 , ภ.จว. ในสังกัด , บก.สส.ภ.5

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
	2537 เป้าหมาย : ทุกหน่วยมีการดำเนินการโครงการตำรวจสีขาว เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	

ตารางที่ 4-10 มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2562 แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 มาตรการ (ต่อ)

มาตรการ	แนวทางการดำเนินการ	หน่วย รับผิดชอบ
7. มาตรการ บริหารจัดการ ระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ การ จัดเก็บ ฐานข้อมูล ด้านการ ป้องกันและ ปราบปราม ยาเสพติด	7.1 พัฒนาเทคโนโลยีการบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งด้านข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการข่าว การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด รวมทั้งพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการสืบสวน ปราบปราม เครือข่ายยาเสพติดได้อย่างเท่าทัน 7.2 จัดการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย ในการสืบสวน ปราบปรามกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมาย : ดำเนินโครงการระบบฐานข้อมูลกลางด้านการปราบปรามยาเสพติด	ภ.5 , ภ.จว.ใน สังกัด, บก.สส.ภ.5

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ด้วยปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human Security) และยาเสพติดเป็นตัวการที่สำคัญในการบ่อนทำลายกำลังทรัพยากรบุคคลของชาติ ความ

รณรงค์ของสถานการณ์ยาเสพติดจะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกรัฐบาลที่ผ่านมาให้ ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมาก โดยการกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ (National agenda) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการ ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Protective regulatory policy) และ ในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงและนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชน ได้คาดหวังให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุม ป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาอย่าง มีประสิทธิภาพเพื่อจะได้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต ด้วยเหตุนี้การจัดทำแผน ยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้านการป้องกันยาเสพติด

ด้านการป้องกันยาเสพติด มีการดำเนินการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ โดยมีการขับเคลื่อนภายใต้ 2 ยุทธศาสตร์ คือ

1. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งมีจุดเน้น ในการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กปฐมวัย และป้องกันเด็ก เยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มี ความเสี่ยงของปัญหา อาทิ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงวัยและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องผ่านการเรียนการสอน และกิจกรรมต่อกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษาการสร้างภูมิคุ้มกันและ ป้องกันยาเสพติด การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็น เยาวชนอายุระหว่าง 3-25 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดโอกาสทางการศึกษา และ ไม่ได้ศึกษาต่อ ไม่มีอาชีพ เป็นหลักแหล่ง โดยการเสริมกิจกรรมพลังบวกและเพิ่มโอกาสในการพัฒนา คุณภาพชีวิต

การสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มผู้ใช้แรงงานและผู้ประกอบการ เป็นการสร้างกิจกรรมการ ป้องกันควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานประกอบการ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่ม อาชีพ

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้ชุมชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของ กิจกรรมนี้คือ ประชาชนทุกกลุ่มที่อยู่ในชุมชน และผู้พันโทษคดียาเสพติด ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยา เสพติด ทั้งการเสพ และการค้า โดยการจัดกลไกเฝ้าระวัง ดูแล ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

2. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันยาเสพติด เป็นการสร้างหรือปรับสภาพแวดล้อม โดยมุ่งระบบนิเวศทางสังคมของกลุ่มเป้าหมายในเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดระบบที่สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งจะบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านนโยบายการปราบปรามยาเสพติด

ด้านนโยบายการปราบปรามยาเสพติด ภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด ปี 2562 แผนด้านการปราบปรามมีการขับเคลื่อนด้วย 2 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด โดยมองสภาพปัญหาจากระดับต้นน้ำ แหล่งผลิตยาเสพติด กลางน้ำ การสกัดกั้นการปราบปรามเครือข่ายรายสำคัญ และปลายน้ำ มุ่งเน้นการปราบปรามและตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น

1. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ มีจุดเน้นในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน นานาประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อควบคุมหรือลดการผลิต การค้ายาเสพติด รวมทั้งสกัดกั้น ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติด

2. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด มีจุดเน้นในการพัฒนาศักยภาพการสืบสวนปราบปรามและสกัดกั้นยาเสพติดด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพิ่มขีดความสามารถในการบูรณาการข่าวกรองยาเสพติด และมีศูนย์กลางบริหารจัดการข้อมูลในการปราบปรามยาเสพติด เพื่อมุ่งทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน อันส่งผลต่อการลดทอนปัญหาอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ประกอบกับปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีโครงการ “1386 ทั่วไทยประชาชนปลอดภัยจากยาเสพติด” โครงการนี้เป็น การตอบสนองระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนจะร่วมแจ้งเบาะแสยาเสพติดในพื้นที่ของตนเอง ผ่านสายด่วน 1386 และจะมีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ และลงพื้นที่เพื่อดำเนินการต่อไป

ถึงแม้จะมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ซึ่งประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกพื้นที่ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะดำเนินการต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกคน หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ให้มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด การทำลายเครือข่ายการค้าและองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดอย่างมีมาตรฐานแล้ว แต่ในปัจจุบันยังพบปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านทรัพยากร

ในการทำงานด้านยาเสพติดเป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง มีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด เช่น วิทยุสื่อสาร ยาพาหนะ อาวุธปืนประจำกาย และเสื้อเกราะกันกระสุน หากจะเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานก็ต้องนำอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องดักฟัง อุปกรณ์ติดตามตัว กล้องกระดุม เครื่องถ่ายภาพทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์แต่ละชิ้นมีราคาสูงมาก ทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานก็จำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ เรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับการทำงาน ต้องมีการฝึกทบทวนตลอดเวลาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้สึกคุ้นชินเมื่อเผชิญหน้าต่อสถานการณ์อันเลวร้าย ซึ่งในการฝึกหลักสูตรต่าง ๆ หรือเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ เมื่อคำนึงถึงค่าอุปกรณ์ในการฝึกอบรมและค่าวิทยากรต่าง ๆ ก็มีค่าใช้จ่ายสูงทั้งสิ้น ยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าอุปกรณ์สำนักงาน ค่าสายลับ ซึ่งจากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นสวนทางกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนกลางนั้นมีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอ อยู่ในสภาพเก่าหรือชำรุดทรุดโทรมจนไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ จึงไม่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้กำลังพลในสถานีตำรวจหรือกองกำกับการสืบสวนในด้านการท างานเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นงานที่ค่อนข้างเสี่ยงต่อการเข้าปะทะ แต่กลับมีการจัดสรรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานขั้นพื้นฐานมาให้ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่บางนายต้องจัดหาอุปกรณ์การทำงานที่จำเป็นมาใช้ด้วยงบประมาณส่วนตัว บางครั้งในการปฏิบัติงานทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ ก็ต้องสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลแล้วตั้งเรื่องเบิกภายหลัง หรือหากเสียชีวิต แม้จะมีสวัสดิการรองรับแต่ก็ไม่เพียงพอที่จะทดแทนให้กับครอบครัวผู้เสียชีวิตที่เสียเสาหลักของครอบครัวได้ หากการปฏิบัติหน้าที่ในบางครั้งเป็นเหตุทำให้ทรัพย์สินของส่วนกลางหรือของตนเสียหาย เช่น การประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เมื่อทำเรื่องเบิกค่าเสียหายไปทางต้นสังกัดในบางครั้งก็ได้รับคำตอบว่ามีงบประมาณไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายได้หรือต้องรอกงบประมาณเป็นเวลานาน ทำให้ขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจตกต่ำ เจ้าหน้าที่หลายคนไม่สมัครใจที่จะมาปฏิบัติงานในสายงานนี้ ส่งผลไปถึงปัญหาทรัพยากรด้านบุคลากร เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ตำรวจรุ่นใหม่ที่มีสมัครใจมาปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก ทำให้ไม่เกิดการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกำลัง เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดในปัจจุบันมีอายุค่อนข้างมาก บางนายใกล้เกษียณอายุราชการ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

2. การวางแผนการปฏิบัติงาน

สืบเนื่องจากปัญหาด้านปัจจัยด้านทรัพยากรที่ได้รับมาอย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด เมื่อมองถึงทรัพยากรที่มีอยู่ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งจะคอยวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ และแจกจ่ายวัสดุ

อุปกรณ์ที่เป็นของส่วนกลางไปตามแต่ละบุคคล หากเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใดมีความสามารถในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน มาใช้เป็นการส่วนตัวได้ก็อาจสละของส่วนกลางให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีราชการใหม่หรือยังไม่มีกำลังความสามารถในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาใช้เป็นการส่วนตัว ประกอบกับงบประมาณส่วนกลางที่คาดคะเนได้ยากเนื่องจากระหว่างการดำเนินการอาจมีค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องกันงบประมาณไว้ส่วนเพื่อรองรับในส่วนองค่าใช้จ่ายที่ได้ไม่ได้คาดคิด หรืออาจคุยกันในที่ประชุมปฏิบัติการหากมีเบี้ยเลี้ยงหรือรางวัลนำจับ ก็จะกันงบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเอาไว้ใช้จ่ายเป็นส่วนกลางในชุดปฏิบัติการ ประกอบกับในบางชุดปฏิบัติการอาจมีงานรับผิดชอบอื่น ๆ เช่น ควบคุมสถานบริการ แรงงานต่างด้าว เมื่อได้รับงบประมาณมาจำนวนหนึ่งก็ต้องจัดสรรไว้ใช้ในแต่ละงาน

3. ปัญหาด้านการประสานงาน

ด้านการทำงานของชุดปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นนั้นยังไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากยังมีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ตรงกัน ซึ่งแผนประทุษกรรมต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการวางแผนจับกุมผู้กระทำความผิด ต่างฝ่ายก็ต่างมีความที่ไม่ตรงกัน ซึ่งในบางครั้งการทำงานในพื้นที่จริงก็อาจต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ สิ่งแวดล้อม และต้องมีการวิเคราะห์แผนประทุษกรรมของผู้กระทำความผิด บางหน่วยที่มาร่วมปฏิบัติการยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของยุทธวิธีในการเข้าจับกุม เมื่อมีการสนธิกำลังกันเข้าปฏิบัติการก็อาจทำให้เกิดอันตรายต่อทีมงานได้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดจึงเสี่ยงที่จะขอกำลังจากหน่วยอื่นมาสนับสนุนการปฏิบัติการการสั่งการที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็เป็นปัญหาในการวางแผนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด

4. ปัญหาด้านการยอมรับ

ในบางชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างมาก บางชุมชนมีทัศนคติที่เป็นแง่ลบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ขาดความไว้วางใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจรวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ละเลยที่จะมองโทษของยาเสพติดและผลกระทบที่ตามมา ส่งผลให้ไม่เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มองตำรวจเป็นผู้ร้าย ทำให้การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือแทบจะเป็นไปไม่ได้ และการจะเข้าไปปฏิบัติการกิจปราบปรามยาเสพติดเป็นเรื่องยากเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือ ร่วมกันปกป้องผู้กระทำความผิด ซึ่งบางครั้งในชุมชนเหล่านั้นอาจเป็นที่กบดานของผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถเข้าไปจับกุมตัวได้เลย

ตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปัจจุบันการจับกุมค้ายาเสพติดทำได้ยากขึ้น กลุ่มผู้ค้ายาได้มีการทำการค้าขายในลักษณะขององค์กร มีการกระจายเครือข่าย แบ่งหน้าที่กันในการทำงาน เช่น มีนายทุน ผู้สั่งการ เสมียนบัญชี

คนลำเลียงยาเสพติด และผู้ค้ารายย่อย ซึ่งในหลาย ๆ เครือข่ายมีรูปแบบการทำงานที่ค่อนข้างซับซ้อน มีการใช้ตัวแทนในการทำงาน มีวงรอบในการส่งยาเสพติดที่แตกต่างกัน ซึ่งในการขนถ่ายยาเสพติดในจำนวนมาก ๆ นั้นจะใช้วงรอบในการขนถ่ายค่อนข้างนาน มีการเปลี่ยนแปลงเส้นทางลำเลียง ที่พักยาเสพติดตลอดเวลา มีความระมัดระวังตัวค่อนข้างสูง เพื่อป้องกันการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น เพื่อให้การจับกุมผู้ต้องหาในคดียาเสพติดมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ ให้ความสำคัญกับงานด้านการข่าว มีการจัดทำข้อมูลที่ดี ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสืบสวนหาข่าวและเก็บบันทึกข้อมูลเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการขยายผลจับกุมผู้ต้องหา ซึ่งอยู่เบื้องหลัง เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดต้องพัฒนาตัวเองตลอดเวลาเพื่อเรียนรู้รูปแบบการทำงานของกลุ่มผู้ค้าและไล่ตามให้ทัน แต่เนื่องจากในปัจจุบันผู้บังคับบัญชามีนโยบายให้จับกุมผู้กระทำความผิดโดยเน้นปริมาณการจับกุมเป็นสำคัญ เช่น ในวงรอบการระดมกวาดล้างอาชญากรรมในแต่ละรอบจะมีการกำหนดเป้าหมายให้แต่ละชุดปฏิบัติการ ซึ่งภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด เจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องปรับรูปแบบในการทำงานเพื่อสนองนโยบายของผู้บังคับบัญชา โดยการเน้นการจับกุมผู้ค้ารายย่อยเพื่อให้ได้ผลการจับกุมตามเป้าหมายที่ผู้บังคับชภูษากำหนดไว้ ส่งผลให้การทำงานจึงขาดความต่อเนื่อง ซึ่งภายหลังจากการจับกุมตัวผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถขยายผลเฝ้าติดตามตัวผู้ค้าลำดับต่อไปที่อยู่ในเครือข่ายได้ เพราะต้องหาเป้าหมายในการจับกุมใหม่เพื่อให้มีผลการจับกุมอย่างต่อเนื่องทุกใน ทุก ๆ วัน

ฉะนั้นปัญหายาเสพติดมีอยู่หลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากจะแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงหลายฝ่ายต้องร่วมมือพูดคุยกัน เพื่อให้การทำงานสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ร่วมกันวางแผนปรับรูปแบบการทำงานเพื่อรับมือกับปัญหาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างหนัก และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการกระทำความผิดตลอดเวลา

ปัจจัยการทำงานภายในองค์กรที่ส่งผลต่อแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและจะต้องมีการพัฒนาหรือทบทวนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ยาเสพติดในแต่ละช่วงเวลา เช่น

1. องค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา รวมถึงการบริหารจัดการ
2. โครงสร้างองค์กรที่รองรับการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติด ที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
3. กลไกการประสานข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์
4. ความชัดเจนและความเป็นเอกภาพของผู้บริหารระดับนโยบาย

ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ส. มีแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษายาเสพติด ประจำปี ซึ่งประกอบด้วย งานด้านป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาเสพติด และบริหารจัดการอย่างบูรณาการรวมทั้งแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้

1. การยุติแหล่งผลิตภายนอกประเทศ
2. การสกัดกั้นยาเสพติด
3. การปราบปรามการค้ายาเสพติด
4. การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งตามแนวชายแดน
5. การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
6. การสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม
7. การบำบัดรักษาเสพติดอย่างเหมาะสม

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 โดยผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

สรุป

ตอนที่ 1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่กำลังเกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอันเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยประมาณไม่น้อยกว่า 3 ล้านคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของชาติจากปัญหาของการแพร่ระบาด รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงและความสำคัญของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นและยังถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขโดยมีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็วด้วยการจัดเจ้าหน้าที่ทางด้านสังคมที่มีส่วนทำให้สถานการณ์ของยาเสพติดที่ยังคงมีความรุนแรงให้หมดสิ้นไป และสามารถเอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างเบ็ดเสร็จ โดยระดมความร่วมมือจากปวงชนชาวไทยในทุกหมู่เหล่าเข้าร่วมกันต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติดในทุกพื้นที่ให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของชาติในอนาคตต่อไป ขณะนี้ปัญหายาเสพติดเริ่มหวนกลับมาแพร่ระบาดรุนแรงขึ้นในบางพื้นที่และประชากรบางกลุ่ม ซึ่งรวมถึงพื้นที่ภาคเหนือจัดว่าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดที่รุนแรงที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ และยังเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศด้วย

ในปี 2561 พบว่าฐานการผลิตยาเสพติดยังคงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยมีความสามารถผลิตได้อย่างไม่จำกัด และกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันพบว่าการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาภายในประเทศไทย นอกจากพื้นที่แนวชายแดนภาคเหนือแล้ว กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางแนวชายแดน โดยมีช่องทางที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ แนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ซึ่งพบความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดว่า มีความพยายามจะใช้พื้นที่เหล่านี้ในการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยเช่นกัน สถานการณ์การค้ายาเสพติดภายในประเทศมีระดับความรุนแรงที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ผู้ค้ารายย่อยที่อยู่ตามหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นตัวการหลักในการค้าและนำยาเสพติดเข้ามายังพื้นที่แพร่ระบาด และในปัจจุบันรูปแบบการค้ายาเสพติดมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา มีการใช้ช่องทาง Social Network เข้ามาในระบบการค้ายาเสพติด ทำให้การแพร่ระบาดและการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพสามารถทำได้ง่ายขึ้นมากกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก มีการใช้ระบบการขนส่งพัสดุภัณฑ์ในการส่งยาเสพติดให้ถึงมือผู้เสพได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องมีการพบกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และด้วยจำนวนยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละครั้งนั้น เป็นสาเหตุทำให้จำนวนยาเสพติดมีปริมาณที่ล้นต่อความต้องการของตลาด ส่งผลให้ราคาของยาเสพติดลดลงกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก เป็นแรงจูงใจให้ผู้เสพนานาใหม่สามารถที่จะหาซื้อมาเพื่อเสพได้ง่ายขึ้น

จากการจับกุมคดียาเสพติดในรอบปีที่ผ่านมาการตรวจยึดของกลางยาเสพติด พบว่าหลายคดีที่มีปริมาณของกลางยาเสพติดสูงกว่าในอดีตมาก สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะนำยาเสพติดเข้ามาในแต่ละครั้งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งบ่งชี้ถึงกำลังการผลิตของโรงงานในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำที่สามารถผลิตได้ปริมาณมากอย่างไม่จำกัด และที่ผ่านมามีพบว่าการจับกุมในแต่ละครั้ง จะตรวจยึดยาเสพติดได้หลายประเภทในเวลาเดียวกัน อย่างน้อยจะมี ยาบ้า ไอซ์ ซึ่งเป็นยาเสพติด 2 ชนิดหลัก ๆ ที่จะนำเข้ามาคึกันเสมอ นอกจากนั้นในช่วงระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่ามีการนำยาเสพติดชนิด เคตامين เข้ามาด้วยอยู่บ่อยครั้งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะ ผลการจับกุมยาเสพติดในปี 2561 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปี 2559 และ 2560 มีความแตกต่างชัดเจนว่าปริมาณของยาเสพติดในปี 2561 เพิ่มขึ้นอย่างน่าทึ่งเป็นอย่างมาก

แนวโน้มของการค้ายาเสพติดในปี 2562 และอนาคตข้างหน้า มีทิศทางของความต้องการใช้ยาเสพติดภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการส่งผ่านไปยังต่างประเทศจะมีความรุนแรงของสภาพปัญหาอย่างต่อเนื่อง ไม่ต่างจากในปี 2561 ที่ผ่านมา กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีการพัฒนาวิธีการผลิตการนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อหลบเลี่ยงการสกัดกั้น จับกุม ปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และอาจจะเพิ่มจำนวนผู้ที่เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติดมากขึ้น ด้วยเหตุที่ยาเสพติดมีจำนวนมาก หาได้ง่าย รายได้จากการค้ายาเสพติดเป็นแรงจูงใจทำให้ผู้ค้ายาเสพติดกล้ากระทำความผิด ประกอบกับกลุ่มคนต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังมีอิสระในการเข้าออกประเทศไทย ดังนั้นเพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ จำเป็นที่จะต้องหยุดยั้งการนำเข้ายาเสพติดจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ หรือลดปริมาณ การลักลอบนำเข้ามาให้ได้ ด้วยมาตรการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากแนวชายแดนทุกทิศทาง และมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน

ภายใต้แผนปฏิบัติการแม่น้ำโขงปลอดภัย 6 ประเทศ ในการยกระดับความร่วมมือในการสกัดกั้นปราบปราม ทั้งตัวยาเสพติด แหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำ และสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ ที่จะนำเข้าสู่พื้นที่การผลิต มาตรการสืบสวนจับกุมแหล่งพักและกระจายยาเสพติดภายในประเทศ ดำเนินมาตรการในการควบคุมกลุ่มคนต่างชาติที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีการคัดกรองอย่างเข้มข้นในการเข้ามาในประเทศไทย และนอกจากมีมาตรการทางด้านการปราบปรามอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องแล้ว ต้องมีมาตรการทางด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยให้ลงไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยการสร้างความเข้มแข็ง สร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้สามารถที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตอนที่ 2 แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร

ภาค 5

แนวทางการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1. แผนงานการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเด็ก เยาวชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ

1.1 ผลិតครูตำรวจ D.A.R.E. เพิ่ม จำนวน 96 คน โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำความต้องการครูตำรวจ D.A.R.E. ให้สอดคล้องกับสถานภาพครูตำรวจ D.A.R.E. และจำนวนห้องเรียนในพื้นที่

1.2 กำชับครูตำรวจ D.A.R.E. ทุกนายเข้าสอนนักเรียนอย่างน้อยคนละ 2 ห้องเรียน/ภาคการศึกษา เว้นแต่พื้นที่ใดมีจำนวนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 น้อยกว่าจำนวนครูตำรวจ D.A.R.E. ให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่ และให้ผู้บังคับบัญชาดูแลอย่างใกล้ชิด

1.3 ให้สถานีตำรวจคัดเลือกตำรวจ 1 คน ทำหน้าที่ร่วมกับ ครูในโรงเรียน เพื่อดำเนินการ คัดแยก นักเรียนในโรงเรียนเป็นกลุ่มดี กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มเสพ/ขาย และให้การสนับสนุนสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องในการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 415 โรงเรียน

1.4 บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา สถานบริการ สถานบันเทิง หอพัก แหล่งอบายมุข สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุมทั้งในการเสพยาเสพติด โดยการสุ่มตรวจหาสารเสพติด และค้ายาเสพติด โดยให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

1.5 ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดโครงการ/กิจกรรมด้านการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ชุมชน และสถานประกอบการ

1.6 พัฒนาระบบข้อมูลโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการตำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ

1.7 ตำรวจภูธรภาค และตำรวจภูธรจังหวัด ควบคุม กำกับ ติดตาม เพิ่มประสิทธิภาพ และรายงานผลการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการตำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดโครงการ แนวทางการดำเนินโครงการ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

1.8 กำหนดให้มีการประชุมเพื่อบูรณาการการดำเนินโครงการ D.A.R.E.ประเทศไทย โครงการตำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในสังกัด ตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.9 เพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โครงการตำรวจประสานโรงเรียน และโครงการจัดระเบียบสังคมรอบสถาบันการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินโครงการด้านการป้องกันยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดโครงการ/กิจกรรม ด้านการป้องกัน ฝึกระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา ชุมชน และสถานประกอบการ

1.10 กำหนดมาตรการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจด้านความดีความชอบการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผู้มีผลการดำเนินงานดีเด่น

1.11 จัดระเบียบสถานประกอบการ โดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้มาตรการ ทางกฎหมาย ในการควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้สถานประกอบการให้ความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2. แผนงานสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด

2.1 คัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมากในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยจากยาเสพติด

2.2 ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นปราบปรามยาเสพติด สืบสวนจับกุมและขยายผล ทำลายเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.3 ดำเนินการค้นหาผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เพื่อเข้าสู่ระบบการบำบัด

2.4 บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน/ชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของ หมู่บ้าน/ชุมชน อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ปลอดภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน

แนวทางการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

1. แผนงานสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์

1.1 สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนทุกด้าน เน้นดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ตามแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดสูงสุดในสถานการณ์ปัจจุบันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่นั้น ๆ ประสานการปฏิบัติในการสกัดกั้นยาเสพติด

ตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบและบูรณาการดำเนินงานกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุม การลักลอบลำเลียงเข้าสู่ตอนในของประเทศ

1.2 ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดตอนในของประเทศ เพื่อเป็นการ บั่นทอน ทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดโดยมีพื้นที่ตำบลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นเป้าหมายปฏิบัติการ

1.3 จัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสารเคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสพติดและ สารประกอบที่อยู่ในรูปแบบอื่นที่สามารถนำมาดัดแปลงเป็นสารเคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสพติดได้

1.4 สกัดกั้นยาเสพติดชายแดนทางน้ำ

1.5 ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ต่อเนื่องจากชายแดนเข้าสู่ เส้นทางตอนใน ซึ่งเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่แหล่งแพร่ระบาดตอนในของประเทศ รวมทั้ง สืบสวนและเฝ้าระวัง ทำการปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่พักยาเสพติดในพื้นที่ต่อเนื่องชายแดนตอนใน ถึง ในตำบลหมู่บ้านตอนในของประเทศอย่างต่อเนื่อง

1.6 เสริมสร้างศักยภาพในการสกัดกั้นยาเสพติด

1.7 การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ด่านถาวร

1.8 สกัดกั้นการลำเลียงแฝงกับระบบขนส่งทุกประเภท ประสานความร่วมมือกับ ผู้ประกอบการเจ้าของสถานประกอบการให้ดำเนินการตามกฎหมายควบคุมสถานประกอบการ และ ให้ความร่วมมือแจ้งให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบเมื่อผู้มาใช้บริการมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

2. แผนงานปราบปรามยาเสพติด

2.1 การปราบปรามจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสพติด

2.2 การดำเนินการเกี่ยวกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

2.3 การสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด

2.4 การป้องกันและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3. แผนงานการพัฒนาศักยภาพการปราบปราม

3.1 ด้านการข่าวยาเสพติด

3.2 ด้านการพัฒนากฎหมายและคุณภาพของการดำเนินคดียาเสพติด

3.3 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสืบสวนปราบปราม

3.4 ด้านการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด

4. แผนงานควบคุมพืชเสพติด

4.1 สืบสวน สืบสวนพื้นที่ปลูกพืชเสพติดในประเทศไทย เฝ้าระวัง ตัดฟันทำลาย

4.2 สกัดกั้นการนำพืชเสพติดจากแหล่งปลูกในต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย

4.3 ปราบปราม จับกุม ผู้ที่ปลูกและค้าพืชเสพติด

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ถึงแม้จะมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ซึ่งประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ที่ครอบคลุม ทุกมิติและทุกพื้นที่ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะดำเนินการต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติด ทุกคน หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ให้มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด การทำลายเครือข่ายการค้าและองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้เสพผู้ติดอย่างมีมาตรฐานแล้ว แต่ในปัจจุบันยังพบปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านทรัพยากร

ในการทำงานด้านยาเสพติดเป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง มีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปราม ยาเสพติด เช่น วิทยุสื่อสาร ยาพาหนะ อาวุธปืนประจำกาย และเสื้อเกราะกันกระสุน หากจะเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานก็ต้องนำอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องดักฟัง อุปกรณ์ติดตามตัว กล้องกระดุม เครื่องถ่ายภาพทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์แต่ละชิ้นมีราคา สูงมาก ทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานก็จำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการ ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ เรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับการทำงาน ต้องมีการฝึก ทบหวนตลอดเวลาเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้สึกคุ้นชินเมื่อเผชิญหน้าต่อสถานการณ์อันเลวร้าย ซึ่งใน การฝึกหลักสูตรต่าง ๆ หรือเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ เมื่อคำนึงถึงค่าอุปกรณ์ในการฝึกอบรมและ ค่าวิทยากรต่าง ๆ ก็มีค่าใช้จ่ายสูงทั้งสิ้น ยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าอุปกรณ์สำนักงาน ค่าสายลับ ซึ่งจากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นสวนทางกับงบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนกลางนั้นมีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอ อยู่ในสภาพ เก่าหรือชำรุดทรุดโทรมจนไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ จึงไม่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้ กำลังพลในสถานีตำรวจหรือกองกำกับการสืบสวนในด้านการท างานเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นงาน ที่ค่อนข้างเสี่ยงต่อการเข้าปะทะ แต่กลับมีการจัดสรรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานขั้นพื้นฐานมาให้ไม่ เพียงพอ เจ้าหน้าที่บางนายต้องจัดหาอุปกรณ์การทำงานที่จำเป็นมาใช้ด้วยงบประมาณส่วนตัว บางครั้งในการปฏิบัติงานทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ ก็ต้องสำรองจ่ายค่า รักษาพยาบาลแล้วตั้งเรื่องเบิกภายหลัง หรือหากเสียชีวิต แม้จะมีสวัสดิการรองรับแต่ก็ไม่เพียง พอที่จะทดแทนให้กับครอบครัวผู้เสียชีวิตที่เสียเสาหลักของครอบครัวได้ หากการปฏิบัติหน้าที่ใน บางครั้งเป็นเหตุทำให้ทรัพย์สินของส่วนกลางหรือของตนเสียหาย เช่น การประสบอุบัติเหตุทาง รถยนต์ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ เมื่อทำเรื่องเบิกค่าเสียหายไปทางต้นสังกัดในบางครั้งก็ได้รับคำตอบว่ามี งบประมาณไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายได้หรือต้องรองบประมาณเป็นเวลานาน ทำให้ขวัญ กำลังใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจตกต่ำ เจ้าหน้าที่หลายนายไม่สมัครใจที่จะมาปฏิบัติงานในสายงานนี้

ส่งผลไปถึงปัญหาทรัพยากรด้านบุคลากร เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ตำรวจรุ่นใหม่ที่มีสมัครใจมาปฏิบัติงาน ด้านการปราบปรามยาเสพติดน้อยมาก ทำให้ไม่เกิดการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกำลัง เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดในปัจจุบันมีอายุค่อนข้างมาก บางคนอายุใกล้เกษียณอายุราชการ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

2. การวางแผนการปฏิบัติงาน

สืบเนื่องจากปัญหาด้านปัจจัยด้านทรัพยากรที่ได้รับมาอย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด เมื่อมองถึงทรัพยากรที่มีอยู่ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งจะคอยวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ และแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของส่วนกลางไปตามแต่ละบุคคล หากเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใดมีความสามารถในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการทำงาน มาใช้เป็นการส่วนตัวได้ก็อาจสละของส่วนกลางให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีราชการใหม่หรือยังไม่มีกำลังความสามารถในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาใช้เป็นการส่วนตัว ประกอบกับงบประมาณส่วนกลางที่คาดคะเนได้ยากเนื่องจากระหว่างการทำโครงการอาจมีค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุต่าง ๆ ก็จำเป็นต้องกันงบประมาณไว้ส่วนเพื่อรองรับในส่วนองค่าใช้จ่ายที่ได้ไม่ได้คาดคิด หรืออาจคุยกันในที่ประชุมปฏิบัติการหากมีเบี้ยเลี้ยงหรือรางวัลนำจับ ก็จะกันงบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อเอาไว้ใช้จ่ายเป็นส่วนกลางในชุดปฏิบัติการ ประกอบกับในบางชุดปฏิบัติการอาจมีงานรับผิดชอบอื่น ๆ เช่น ควบคุมสถานบริการ แรงงานต่างด้าว เมื่อได้รับงบประมาณมาจำนวนหนึ่งก็ต้องจัดสรรไว้ใช้ในแต่ละงาน

3. ปัญหาด้านการประสานงาน

ด้านการทำงานของชุดปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นนั้นยังไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากยังมีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ตรงกัน ซึ่งแผนประทุษกรรมต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดนั้นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีการวางแผนจับกุมผู้กระทำความผิด ต่างฝ่ายก็ต่างมีความที่ไม่ตรงกัน ซึ่งในบางครั้งการท างานในพื้นที่จริงก็อาจต้องปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ สิ่งแวดล้อม และต้องมีการวิเคราะห์แผนประทุษกรรมของผู้กระทำความผิด บางหน่วยที่มาร่วมปฏิบัติการยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของยุทธวิธีในการเข้าจับกุม เมื่อมีการสนธิกำลังกันเข้าปฏิบัติการก็อาจทำให้เกิดอันตรายต่อทีมงานได้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติดจึงเสี่ยงที่จะขอกำลังจากหน่วยอื่นมาสนับสนุนการปฏิบัติการการสั่งการที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็เป็นปัญหาในการวางแผนการท างานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด

4. ปัญหาด้านการยอมรับ

ในบางชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างมาก บางชุมชนมีทัศนคติที่เป็นแง่ลบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ขาดความไว้วางใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ละเลยที่จะมองโทษของยาเสพติดและผลกระทบที่ตามมา ส่งผลให้ไม่เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มองตำรวจเป็นผู้ร้าย ทำให้การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือแทบจะเป็นไปไม่ได้ และการจะเข้าไปปฏิบัติภารกิจปราบปรามยาเสพติดเป็นเรื่องยาก เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือ ร่วมกันปกป้องผู้กระทำความผิด ซึ่งบางครั้งในชุมชนเหล่านั้นอาจเป็นที่กบดานของผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถเข้าไปจับกุมตัวได้เลย

ตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปัจจัยการทำงานภายในองค์กรที่ส่งผลต่อแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และจะต้องมีการพัฒนาหรือทบทวนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ยาเสพติดในแต่ละช่วงเวลา เช่น

1. องค์กรความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา รวมถึงการบริหารจัดการ
2. โครงสร้างองค์กรที่รองรับการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
3. กลไกการประสานข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์
4. ความชัดเจนและความเป็นเอกภาพของผู้บริหารระดับนโยบาย

ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ส. มีแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติดประจำปี ซึ่งประกอบด้วย งานด้านป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ยาเสพติด และบริหารจัดการอย่างบูรณาการรวมทั้งแผนแม่บทรองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้

1. การยุติแหล่งผลิตภายนอกประเทศ
2. การสกัดกั้นยาเสพติด
3. การปราบปรามการค้ายาเสพติด
4. การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งตามแนวชายแดน
5. การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
7. การบำบัดรักษา ยาเสพติดอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานด้วยความรอบคอบ หมั่นฝึกฝนตนเองให้พร้อมรับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา
2. เจ้าหน้าที่ควรหมั่นพัฒนาความรู้ ทักษะ ของตนเองอยู่ตลอดเวลา เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการติดตาม จับกุม ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การสังเกตท่าทาง อากัปกริยาของค้ายาเสพติด การสังเกตลักษณะ การทดสอบสารเสพติด เป็นต้น
3. สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานอื่นๆอยากเข้ามามีส่วนร่วมในงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อเกิดการสับเปลี่ยนกำลัง
4. สร้างขวัญและกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีความรักในหน่วยงาน
5. จัดหางบประมาณเพื่อทำการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีความทันสมัยมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ
6. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงปัญหาเสพติดและอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
7. จัดชุดลงพื้นที่พบปะกับประชาชน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงาน
8. สอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง อย่าให้เกิดความเครียด จัดหางบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยและครอบครัว
9. มีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง วางกรอบของกฎหมายที่เน้นการขยายผลไปสู่ผู้ค้ารายใหญ่ ยึดทรัพย์ ทำลายเครือข่ายของผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพิ่มข้อกำหนดในการพิจารณาลดโทษของผู้ต้องหาเสพติดรายสำคัญ รวมไปถึงมาตรการในการดำเนินการกับบุคคลผู้กระทำผิดซ้ำควรมีการเพิ่มโทษให้กับบุคคลเหล่านี้อย่างจริงจัง
10. เพิ่มอำนาจทางกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตรวจค้นได้อย่างละเอียดเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน
11. กระตุ้นทุกฝ่ายทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองปัญหาเสพติดไปในทิศทางเดียวกัน ตระหนักถึงปัญหา สร้างการมีส่วนร่วมจนเกิดการบูรณาการในการทำงานที่แท้จริง
12. มุ่งให้ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตระหนักถึงปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง เพื่อให้แต่ละหน่วยอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
13. มีการวางแผนในการแก้ไขปัญหายาในระยะยาว ไม่มุ่งเน้นเพียงแต่ผลการจับกุมในแต่ละปี เพราะการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ยั่งยืนต้องดำเนินการในหลายมิติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องของการกำหนดนโยบายในการดำเนินการปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องผลกระทบของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดระหว่างสถานีตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรใกล้เคียง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. ความรู้และแนวทางการป้องกันแก้ไข
ปัญหาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด, 2553.

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. อาชญากรรมการป้องกัน : การควบคุม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2548.

ประธาน วัฒนวานิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพิมพ์
ประกายพริก, 2546.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การบริหารงานตำรวจ ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : สหยาบล็อกละ
การพิมพ์, 2537.

ไพฑูริย์ แสงพุ่ม. สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการ
ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการ
ด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด, 2548.

สุดสงวน สุธีสร. เหยื่ออาชญากรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

สุพิศาล ภักดีนฤนาถ และคณะ. แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักการและทฤษฎีตำรวจสมัยใหม่.
นนทบุรี : บ.กรีนแอปเปิ้ล กราฟฟิคปรินต์ติ้ง, 2556.

สุภาณี อินทน์จันทร์. แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2555.

สุรีย์ บุญญานุกพงศ์ และวิลาวัดณ์ หงษ์นคร. องค์ความรู้จากความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

ศูนย์การต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติด, กรมสามัญศึกษา. แนวคิด วิธีการป้องกัน แก้ไข และควบคุมปัญหา
ยาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพฯ :
กรมสามัญศึกษา, 2546.

วารสาร

อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ. “การแก้ปัญหายาเสพติด : บทบาทของประเทศไทยสู่เขตปลอดยาเสพติดอาเซียนในปี ค.ศ. 2015”. วารสารสหศาสตร์. ปีที่ : 9 ฉบับที่ : 1, 2552. เลขหน้า : 54-70.

วิทยานิพนธ์

มานพ เนียรภาค. “ประสิทธิภาพในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. “เรื่อง ปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน (มกราคม - มีนาคม 2554) รอบรับปฏิบัติการ ฯ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3”. คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 14/ 2553 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2553, 2553.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กอบกุล จันทวโร. “กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด:ในมิติของการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://elib.coj.go.th/Article/drug1.pdf>, 2546.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. “ข้อมูลยาเสพติด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.royalthaipolice.go.th/index.php>, 2558.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____

ตำแหน่ง _____

วันที่สัมภาษณ์ _____

1. สถานการณ์การระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

2. สถานการณ์ของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

3. นโยบายการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 เป็นอย่างไร แล้วมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่หรือไม่

4. นโยบายการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 เป็นอย่างไร แล้วมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่หรือไม่

5. นโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 เป็นอย่างไร แล้วมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่หรือไม่

6. เป้าหมายในการทำงานด้านยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 เป็นอย่างไร

7. ท่านคิดว่าปัจจัยการทำงานภายในองค์กรใดบ้างที่ส่งผลต่อแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

8. องค์กรของท่านมีแผนปฏิบัติการ/แนวทางการป้องกันและปราบปรามหรือไม่ อย่างไร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	พลตำรวจตรี ประจวบ วงศ์สุข
วันเดือนปีเกิด	13 พฤศจิกายน 2507 อายุ 55 ปี
ประวัติการศึกษา	- รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รร.นายร้อยตำรวจ รุ่นที่ 39 - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 2 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
การอบรมพิเศษ	- หลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 38 - หลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง (บตส.) รุ่นที่ ๓๓ - หลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามทุจริตระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (นยปส.) รุ่นที่ 8
ประวัติการทำงาน	- รอง สวส.สภ.อ.เมือง จว.ลำปาง - รอง สวส.สภ.ต.ภูฝิงค์ฯ จว.เชียงใหม่ - รอง สวป.สภ.ต.ภูฝิงค์ฯ จว.เชียงใหม่ - สวป.สภ.ต.ภูฝิงค์ฯ จว.เชียงใหม่ - สวป.สภ.ต.แม่ปิง จว.เชียงใหม่ - รอง ผกก. ป.สภ.ต.แม่ปิง จว.เชียงใหม่ - ผกก. สภ.ต.ภูฝิงค์ฯ จว.เชียงใหม่ - ผกก. สภ.เมืองลำพูน จว.ลำพูน - ผกก. สภ.เมืองเชียงใหม่ จว.เชียงใหม่ - รอง ผบก.ภ.จว.ลำพูน จว.ลำพูน - รอง ผบก.ภ.จว.เชียงใหม่ จว.เชียงใหม่ - ผบก.สส.ภ.5 - ผบก.ภ.จว.พะเยา - รอง ผบช.ภ.6 - รอง ผบช.ภ.6 ปฏิบัติราชการภาค 5 - รอง ผบช.ภ.5
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง : การศึกษาแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5

ผู้วิจัย : พลตำรวจตรีประจวบ วงศ์สุข หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ตำแหน่ง : รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 5

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง มีการจับกุมยาเสพติดที่ลักลอบเข้ามาภายในประเทศอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มผู้ค้ารายสำคัญยังคงมีบทบาทในการซื้อขาย และลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้เห็นว่าปัญหา ยาเสพติดยังอยู่ในระดับที่รุนแรง นับเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยในปีงบประมาณ 2559-2561 มีการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 70,873 คดี ผู้ต้องหา 72,287 คน เป็นการจับกุม 5 ข้อหาสำคัญ จำนวน 19,207 คดี ผู้ต้องหา 21,150 คน (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5, 2561)

แนวโน้มความรุนแรงของปัญหายาเสพติดยังคงทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลในปี พ.ศ.2561 พบว่าคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาคดี 5 อันดับแรก ได้แก่

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
2. พระราชบัญญัติจราจรทางบก
3. พระราชบัญญัติการพนัน
4. พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง และ
5. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ ยังคงครองอันดับหนึ่งของคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในคดีอาญาของศาลชั้นต้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2561) นอกจากนี้ข้อมูลผลการจับกุมของ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงผลการจับกุมคดียาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานด้านการปราบปรามยาเสพติด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประสานความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ยกตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หน่วยงานทหาร ตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กรมศุลกากร กรม

ราชทัณฑ์หรือแม่กระทั่งกระทรวงสาธารณสุข เพราะการจะป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ การป้องกัน การปราบปราม การจับกุม การลงโทษ ไปตลอดจนกระทั่งถึงการบำบัดฟื้นฟู โดยตำรวจภูธรภาค 5 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือ จึงมีหน้าที่ที่จะต้องบูรณาการแนวคิดตามนโยบายนำมาสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เกิดผลจริงทั้งในแง่ของการกำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการองค์กร จัดการทรัพยากร งานด้านการข่าว ตลอดจนการดำเนินการทางยุทธวิธีในการป้องกันปราบปรามผู้ค้าและแหล่งผลิตยาเสพติด โดยภารกิจในการปราบปรามยาเสพติดของ ตำรวจภูธรภาค 5 แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้ ด้านปราบปราม ด้านป้องกัน และด้านการบำบัดรักษา

จากประเด็นปัญหาต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมถึงการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจนในเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 รวมถึงปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยเฉพาะแนวทาง กระบวนการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5
2. ศึกษา นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยทำการศึกษาในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ซึ่งจะวิจัยเฉพาะนโยบายที่เปิดเผยได้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษา ได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับแนวทางการระบอบการ รวมถึงสถานการณ์ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในกรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินการ ให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน และมีแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานการณ์การลักลอบค้ายาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ในปัจจุบัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่กำลังเกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อและเป็นที่มาของความมั่นคงของประเทศอันเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลเข้าไปเกี่ยวพันกับยาเสพติด โดยประมาณไม่น้อยกว่า 3 ล้าน ในปี 2561 พบว่า สถานการณ์ผลิตยาเสพติดยังคงอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้ใช้ช่องทางแนวชายแดน โดยมีช่องทางที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ แนวชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ซึ่งพบความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่มีความพยายามจะใช้พื้นที่เหล่านี้ในการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทย สถานการณ์การค้ายาเสพติดภายในประเทศมีระดับความรุนแรงที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และในปัจจุบันมีการใช้ช่องทาง Social Network เข้ามาในระบบการค้ายาเสพติด ทำให้การแพร่ระบาดและการเข้าถึงยาเสพติดของผู้เสพสามารถทำได้ง่ายขึ้นมากกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก มีการใช้ระบบการขนส่งพัสดุภัณฑ์ในการส่งยาเสพติดให้ถึงมือผู้เสพได้โดยตรง

จากการจับกุมคดียาเสพติดในรอบปีที่ผ่านมาการตรวจยึดของกลางยาเสพติด พบว่าหลายคดีที่มีปริมาณของกลางยาเสพติดสูงกว่าในอดีตมาก สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความพยายามที่จะนำยาเสพติดเข้ามาในแต่ละครั้งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งบ่งชี้ถึงกำลังการผลิตของโรงงานในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำว่าสามารถผลิตได้ปริมาณมากอย่างไม่จำกัด และที่ผ่านมาพบว่าการจับกุมในแต่ละครั้ง อย่างน้อยจะมี ยาบ้า ไอซ์ ซึ่งเป็นยาเสพติด 2 ชนิดหลัก ๆ ที่จะนำเข้ามาคู่กันเสมอ นอกจากนั้นในช่วงระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า มีการนำยาเสพติดชนิดแอมเฟตามีน เข้ามาด้วยอยู่บ่อยครั้งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นเป็นระยะ ผลการจับกุมยาเสพติด ในปี 2561 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปี 2559 และ 2560 มีความแตกต่างชัดเจนว่า ปริมาณของยาเสพติดในปี 2561 เพิ่มขึ้น และแนวโน้มของการค้ายาเสพติดในปี 2562 และอนาคตข้างหน้า

มีทิศทางเพิ่มมากขึ้น กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีการพัฒนาวิธีการผลิตการนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทย ด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อหลบเลี่ยงการสกัดกั้น จับกุม ปรามปรามจากเจ้าหน้าที่ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และอาจจะเพิ่มจำนวนผู้ที่เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติดมากขึ้น

ตอนที่ 2 แนวทางการป้องกันและปรามปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5

แนวทางการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 ประกอบด้วย

1. แผนงานการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเด็ก เยาวชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ
2. แผนงานสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด แนวทางการปรามปรามยาเสพติดในพื้นที่ตำรวจภูธร ภาค 5 ประกอบด้วย แผนงานสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ และแผนงานปรามปรามยาเสพติด
3. แผนงานการพัฒนาศักยภาพการปรามปราม และ
4. แผนงานควบคุมพืชเสพติด

นอกจากนี้จากการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปปัญหาและแนวทางในการป้องกันที่นำมาปฏิบัติ ได้แก่ การบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน รวมถึงการสำรวจ ตรวจสอบ แหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดน ทำการปิดล้อมตรวจค้น จับกุมในการตรวจค้น ให้บูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ให้มีความเข้มแข็ง ประสานงานระหว่างหน่วยงาน สนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจค้นให้มีประสิทธิภาพให้ทุกหน่วยงาน ทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมถึงระดับชุมชน มีการตื่นตัว ในการป้องกันและปรามปรามยาเสพติดร่วมกันเข้มงวด ตรวจสอบนายทุน ตรวจสอบเส้นทางการเงินและดำเนินการโดยเด็ดขาด และต้องไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องโดยเด็ดขาด

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปรามปรามยาเสพติด

ถึงแม้จะมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 ซึ่งประกอบด้วย 8 ยุทธศาสตร์ ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกพื้นที่ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะดำเนินการต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดทุกคน หมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ ให้มีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติด การทำลายเครือข่ายการค้าและองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดอย่างมีมาตรฐานแล้ว แต่ในปัจจุบันยังพบปัญหาข้อขัดข้องในการป้องกันและปรามปรามยาเสพติด ดังต่อไปนี้ ปัญหาด้านทรัพยากร การวางแผนการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการประสานงาน และปัญหาด้านการยอมรับ

ตอนที่ 4 แนวทางในการดำเนินการให้ผู้มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปัจจัยการทำงานภายในองค์กรที่ส่งผลต่อแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและจะต้องมีการพัฒนาหรือทบทวนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ยาเสพติดในแต่ละช่วงเวลา เช่น

1. องค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
2. โครงสร้างองค์กรที่รองรับการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติด ที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
3. กลไกการประสานข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และ

4. ความชัดเจนและความเป็นเอกภาพของผู้บริหารระดับนโยบาย

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในการดำเนินการ จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งมีแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด ประจำปี ประกอบด้วยงานด้านป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาเสพติด และบริหารจัดการอย่างบูรณาการ รวมทั้งแผนแม่บทที่รองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 7 แนวทาง ที่สำคัญดังนี้

1. การยุติแหล่งผลิตภายนอกประเทศ
2. การสกัดกั้นยาเสพติด
3. การปราบปรามการค้ายาเสพติด
4. การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งตามแนวชายแดน
5. การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
7. การบำบัดรักษาเสพติดอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

สำหรับภาครัฐ

1. ควรมีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เน้นการขยายผลไปสู่ผู้ค้ารายใหญ่ ทำลายเครือข่ายของผู้ค้ายาเสพติด เพิ่มข้อกำหนดในการพิจารณาลดโทษของผู้ต้องหา ยาเสพติดรายสำคัญ รวมไปถึงมาตรการในการดำเนินการกับบุคคลผู้กระทำความผิดซ้ำควรมีการเพิ่มโทษให้กับบุคคลเหล่านี้อย่างจริงจัง

2. ควรเพิ่มอำนาจทางกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตรวจค้นได้อย่างละเอียด เพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

สำหรับผู้บังคับบัญชา

1. ควรสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานอื่นๆ ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม ในงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อเกิดการสับเปลี่ยนกำลังในการทำงาน

2. ควรสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำและมีความรักในหน่วยงาน

3. ควรจัดหางบประมาณ เพื่อทำการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีความทันสมัยมาสนับสนุน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ

4. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงปัญหาเสพติด และ ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

5. ควรลงพื้นที่ เพื่อพบปะกับประชาชน ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงาน

6. ควรสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง อย่าให้เกิดความเครียด จัดหา งบประมาณไว้ส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวในหน่วยงาน

สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1. ต้องทำงานด้วยความรอบคอบ หมั่นฝึกฝนตนเองให้พร้อมรับสถานการณ์อยู่ ตลอดเวลา

2. ควรหมั่นพัฒนาความรู้ ทักษะของตนเองอยู่เสมอ